

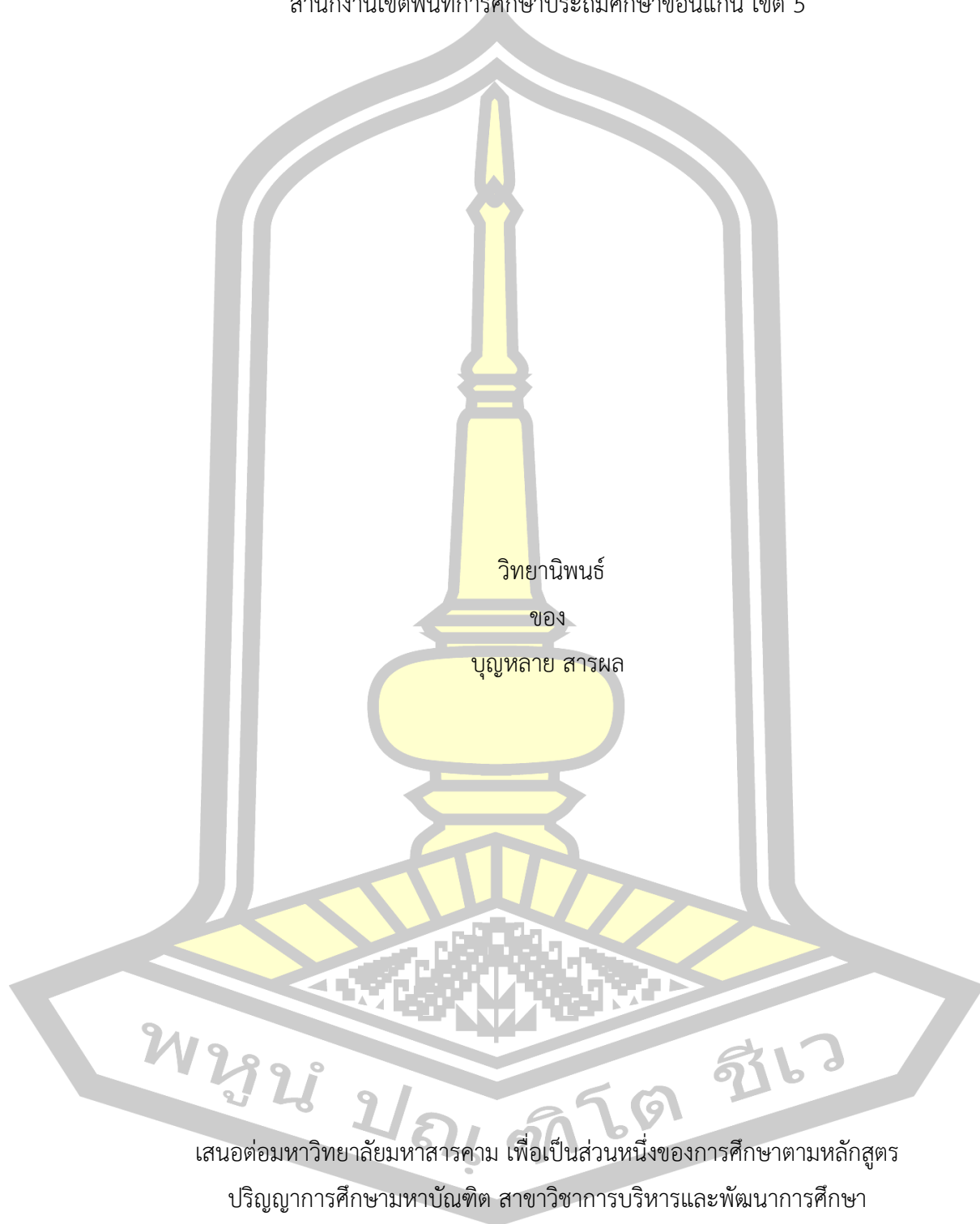
การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

วิทยานิพนธ์
ของ
บุญหลาย สารผล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
กรกฎาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

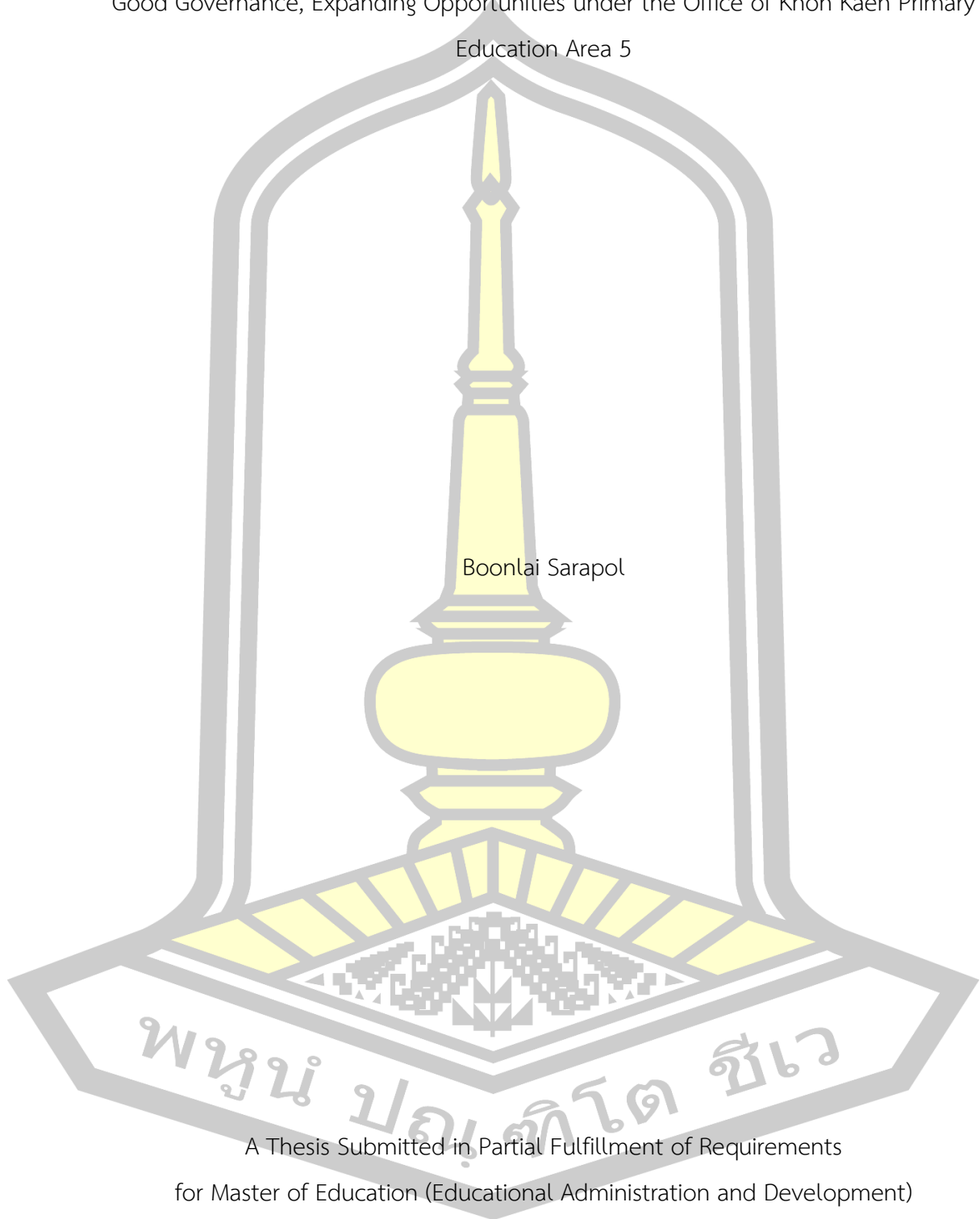

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กรกฎาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Developing an Educational Institution Management Guideline Based on the School's
Good Governance, Expanding Opportunities under the Office of Khon Kaen Primary
Education Area 5

Boonlai Sarapol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

July 2021

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางบุญหลาย สารผล แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. จำเนียร พลหาญ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 5		
ผู้วิจัย	บุญหลาย สารผล		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส 2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 5 โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส จากผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 337 คน ตามตารางของเครซี และมอร์แกน เครื่องมือคือแบบสอบถาม โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน คือ 0.22-0.54 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.92 สภาพที่พึงประสงค์ คือ 0.23-0.58 และค่าความเชื่อมั่นคือ 0.92 ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส โดยนักวิชาที่มีความรู้เรื่องธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 8 คน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นได้ได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นพัฒนาแนวทาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ

2. แนวทางการพัฒนาคือ การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียน นำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดยสถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ ความสามารถ

และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดยสถานศึกษาควรตรวจสอบอาคาร สถานที่ เพื่อรองรับการใช้งาน และนำหลักความรับผิดชอบต่อมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความรับผิดชอบต่อปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา โดยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

TITLE	Developing an Educational Institution Management Guideline Based on the School's Good Governance, Expanding Opportunities under the Office of Khon Kaen Primary Education Area 5		
AUTHOR	Boonlai Sarapol		
ADVISORS	Surachet Noirid , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

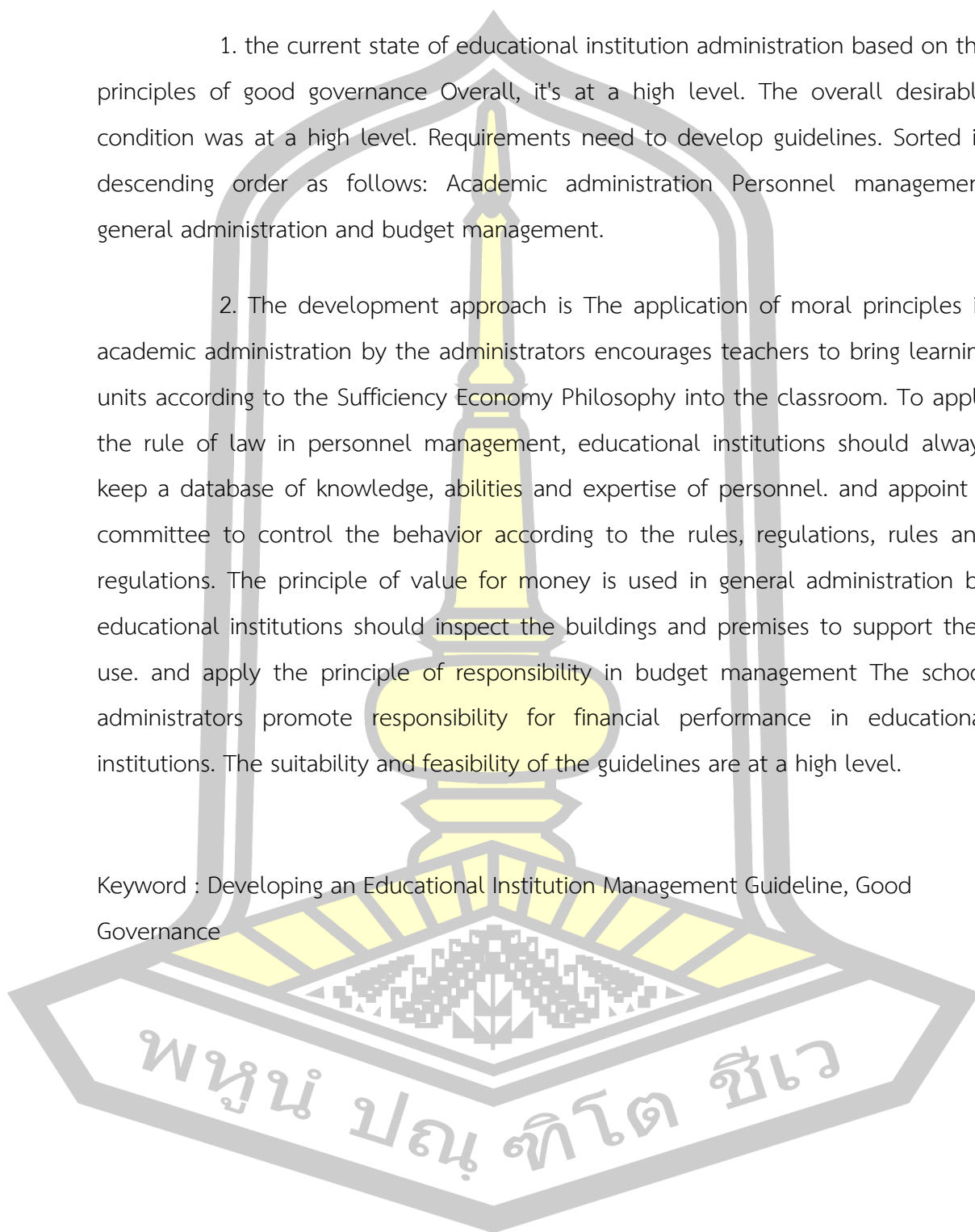
The research aims to 1. Study the current condition Desirable conditions and necessities of school administration based on the principles of good governance of extended schools 2. To develop guidelines for school administration based on the principles of good governance of schools to expand opportunities Under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 5, the research was divided into 2 phases: Phase 1 studied the current condition. Desirable conditions and necessities of school management based on the principles of good governance for expanding schools Of the 337 school administrators and teachers, according to the tables of Krazy and Morgan, the tool was a questionnaire. The consensus index was 0.60–1.00, the discriminating power of the current condition questionnaire was 0.22-0.54 and the confidence value was 0.92, the desirable condition was 0.23-0.58 and the confidence value was 0.92. School administration based on the principles of school governance, expanding opportunities By 8 academics with knowledge of institutional governance from Focus Group Discussion, the results of the assessment of the appropriateness and feasibility of the guidelines were at a high level.

The results of the research showed that :

1. the current state of educational institution administration based on the principles of good governance Overall, it's at a high level. The overall desirable condition was at a high level. Requirements need to develop guidelines. Sorted in descending order as follows: Academic administration Personnel management general administration and budget management.

2. The development approach is The application of moral principles in academic administration by the administrators encourages teachers to bring learning units according to the Sufficiency Economy Philosophy into the classroom. To apply the rule of law in personnel management, educational institutions should always keep a database of knowledge, abilities and expertise of personnel. and appoint a committee to control the behavior according to the rules, regulations, rules and regulations. The principle of value for money is used in general administration by educational institutions should inspect the buildings and premises to support their use. and apply the principle of responsibility in budget management The school administrators promote responsibility for financial performance in educational institutions. The suitability and feasibility of the guidelines are at a high level.

Keyword : Developing an Educational Institution Management Guideline, Good Governance

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ในการให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือด้วยความเมตตาเสมอมา ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอบพระคุณ ดร.ณัฐณรงค์ พิริยการ นายทรงวุฒิ ทาระสา นายสมชาย โปธ์ศรี นายไตรนาถ โปธิรุกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ขอบพระคุณ พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปญโญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยูร แสงใส ดร.ณัฐณรงค์ พิริยการ นายทรงวุฒิ ทาระสา นายพนมไพร ปราบแกะ นายศิระคิน คำหนองไผ่ ดร.สายปวีร์ เพ็ญเขมร และ ดร.จามรี ศิริจันทร์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทาง

ขอบพระคุณผู้บริหาร ครู บุคลากร และเจ้าหน้าที่ ทั้งในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ บิดา มารดา คณาจารย์ เพื่อนนิสิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา และบุคคลอันเป็นที่รัก ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา สนับสนุนงานวิจัยสำเร็จด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดาบูรพาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

บุญหลาย สารผล

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

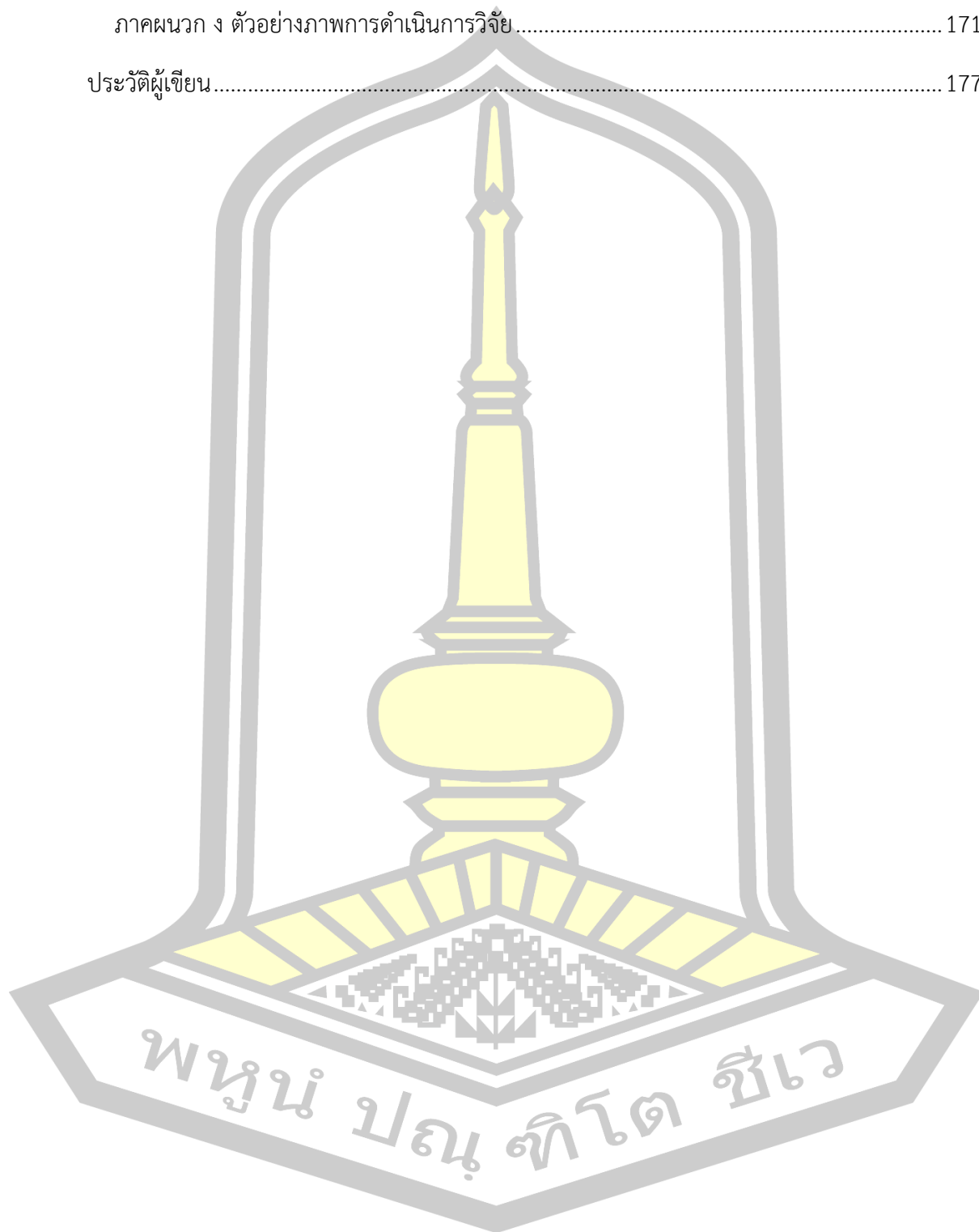
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
การบริหารสถานศึกษา.....	15
หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	24
การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).....	37
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
งานวิจัยในประเทศ.....	39

งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	52
ระยะที่ 2 การศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยยึดใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับ สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการ บริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5	63
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยาย โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5.....	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	102
สรุปผล	102
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	116
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	125
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ.....	140

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์..... 154

ภาคผนวก ง ตัวอย่างภาพการดำเนินการวิจัย..... 171

ประวัติผู้เขียน..... 177

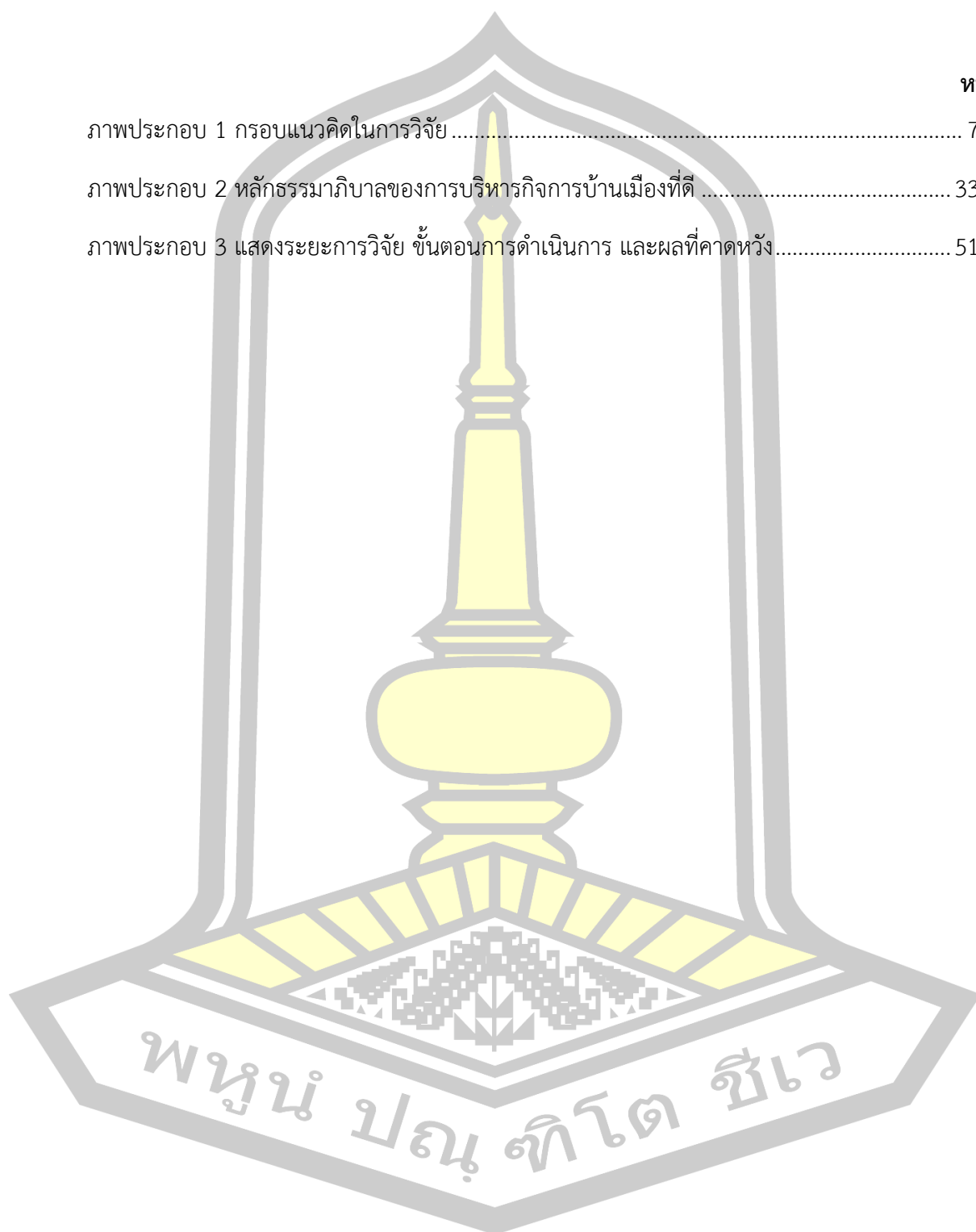

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรมาภิบาล.....	35
ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ตาราง 3 ผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
ตาราง 4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดย ยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 โดยรวมและเป็นรายด้าน.....	64
ตาราง 5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดย ยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการ.....	65
ตาราง 6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดย ยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงบประมาณ.....	69
ตาราง 7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดย ยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารบุคคล.....	73
ตาราง 8 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดย ยึดหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงานทั่วไป.....	77
ตาราง 9 ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักสูตรมาภิ บาล.....	89
ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์.....	141
ตาราง 11 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	144

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพประกอบ 2 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	33
ภาพประกอบ 3 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นระบบการศึกษาที่มีความสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ดังนั้น การศึกษาไทยนอกจากจะต้องตอบโจทย์ประเทศแล้ว ยังต้องตอบโจทย์การศึกษาของโลกด้วย ซึ่งดูได้จากบริบทใหญ่ ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการนโยบายของรัฐบาล กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2574) ก็จะพบว่า มุ่งเน้นไปที่การยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และลดความเหลื่อมล้ำอย่างทั่วถึง ผลิดและพัฒนา กำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ โดยการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการศึกษาของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาใช้ในประเทศไทยช่วงหลังวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เพราะมีสาเหตุมาจากการทำหนังสือแสดงเจตจำนงในการขอกู้เงินจากกองทุนการเงิน

ระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) โดยรัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง
 ธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐให้ได้ ดังนั้นแนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลจึงเป็น
 ส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับข้อตกลงในการรับความช่วยเหลือดังกล่าว หลักธรรมาภิบาลยังได้ถูก
 นำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ
 มาตราที่ 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลัก
 ธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็น
 พลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุ
 เป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ
 ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของ
 ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 (3) ด้านการศึกษา
 ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้
 ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับ
 ความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงาน
 บุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553
 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาสอดคล้องกับบทบัญญัติของ
 รัฐธรรมนูญไทย ที่กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิด
 ความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับ
 ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
 การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งหลักการเพื่อการจัด
 การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้
 และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2561)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6
 การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่กำหนดทิศทาง การบริหารจัดการภาครัฐให้โปร่งใส
 มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมมีการกระจายอำนาจและ
 แบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2560)

ข้อมูลข้างต้นจะทำให้เห็นว่ารัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับระบบธรรมาภิบาล เพื่อใช้ในการบริหารและการปกครอง เพื่อมุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม ธรรมาภิบาลจึงเป็นทั้งหลักการและแนวทางสำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด (ประธาน สุวรรณมงคล, 2558)

ผลการจัดลำดับคอร์รัปชันขององค์กรเพื่อความโปร่งใส นานาชาติได้เผยแพร่คะแนนความโปร่งใสปี 2563 ตามดัชนีวัด ภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index) ซึ่งไทยอยู่ในอันดับที่ 104 จาก 180 ประเทศทั่วโลก และอยู่ในลำดับที่ 5 ของอาเซียน จากสถานการณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยเห็นได้ว่า เรายังขาดการให้ความสำคัญและการป้องกัน รวมทั้งยังไม่มีแนวทางในการบริหารองค์กรอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส ตรวจสอบได้อย่างชัดเจน (องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ, 2564)

รายงานข้อมูลเชิงสถิติเรื่องร้องเรียนการทุจริต ประจำปี 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 (ระหว่าง ตุลาคม 62-มิถุนายน 63) มีจำนวนเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษามีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2563)

การนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่ดีก็จะส่งผลต่อครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ หุ่นเทในการสอนอย่างเต็มที่เต็มกำลัง เต็มความสามารถและเสียสละ ซึ่งผลที่เกิดตามมาก็คือผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ (ปราณีตย์ มีคม, 2556)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวจะเห็นว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องเพื่อรวบรวม และค้นหาแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการนำไปปรับใช้ในสถานศึกษาต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะช่วยในการบริหารงานสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการบริหารงานที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น สามารถนำไปใช้เพื่อองค์กรหรือสถานศึกษาให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความสามัคคี ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสต่อไปในอนาคต

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ควรมีลักษณะอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ความสำคัญของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งผลจากการศึกษามีความสำคัญดังนี้

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. ได้แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาโรงเรียนแก่ผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตามระยะการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาองค์ประกอบที่จะใช้เป็นกรอบเนื้อหา ในการศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ขอบเขตด้านเนื้อหาดังนี้

1.2 วัตถุประสงค์ประกอบของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาที่จะใช้ในการวิจัย 6 ด้าน ดังนี้ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า

1.3 กรอบการบริหารงานโรงเรียน 4 งานตามกฎหมายกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ได้แก่ 1. ด้านการบริหารวิชาการ 2. ด้านการบริหารงบประมาณ 3. ด้านการบริหารบุคคล 4. ด้านการบริหารทั่วไป

แบบสอบถามและเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำแนกเป็น ผู้บริหาร 71 คน ครู 963 คน รวมประชากร 1,034 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 71 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2563 แบ่งเป็นผู้บริหาร 59 คน ครู 278 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 337 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางสำเร็จรูป Krejcie และ Morgan (1970) แล้วดำเนินการสุ่มแบบง่าย (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551)

3. ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.1 สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.2 ร่างสรุปแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา จากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 (สพฐ, 2553), คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553), ปรีดา พรหมดี (2553), สุดชา จรัสแผ้ว (2553), สุภาพร คำสำแดง (2556), บังอร สิมพันธ์ (2560), อภิชาติ ประสิทธิ์นอก (2556) มาสังเคราะห์จนได้องค์ประกอบของธรรมาภิบาลออกมาเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า ดังภาพประกอบ 1

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติ กระบวนการ วิธีการ หลักการที่ใช้ในการดำเนินงาน ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน

2. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการ ตลอดจนการอำนวยความสะดวก การกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลและการนิเทศภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

2.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การวางแผนการใช้จ่ายเงินให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของแผนงานและโครงการที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับความต้องการของหน่วยงาน การบำรุงรักษา การพัฒนา ตลอดจนการให้พ้นจากงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความพึงพอใจของบุคคลในหน่วยงาน

2.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

3. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวคิด วิธีการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรม ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่

3.1 หลักนิติธรรม (Rule of Laws) หมายถึง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาหรือข้อตกลงร่วมกัน อันเป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่าย ก่อให้เกิดความเสมอภาค เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.2 หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นและเชื่อถือในความถูกต้องดีงาม สนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยและความจริงใจ

3.3 หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ของคนในชาติ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา มีการปรับปรุง การทำงานให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีระบบการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของการดำเนินงาน ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

3.4 หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กร หรือประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นและการตัดสินใจร่วมกันในการบริหารงานของ สถานศึกษา

3.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ และกล้าที่จะยอมรับจากการกระทำของตน

3.6 หลักความคุ้มค่า (Utility) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รู้คุณค่า ดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน และมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์

4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง ภาวะที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ในการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกันตามขอบข่ายงาน ที่เป็นภารกิจของสถานศึกษา ประกอบด้วย งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหาร บุคคลงานบริหารทั่วไป อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ ตั้งไว้

4.1 การบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก เข้ามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผล

4.1.1 การบริหารงานวิชาการตามหลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดระเบียบ กฎกติกาข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย บุคลากรทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาและ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

4.1.2 การบริหารงานวิชาการตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารงานวิชาการ โดนยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่

ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความ
ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย

4.1.3 การบริหารงานวิชาการตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารวิชาการที่
สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส
มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารงานวิชาการได้สะดวก

4.1.4 การบริหารงานวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงาน
วิชาการโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในกระบวนการ
ตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของงานวิชาการอย่างเท่าเทียม สามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ
ทุกคนเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง

4.1.5 การบริหารงานวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงาน
วิชาการที่ทุกคนตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน
แก่สถานศึกษา การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้และยอมรับ
ผลจากการกระทำของตน

4.1.6 การบริหารงานวิชาการตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงานวิชาการ
ที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง พร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริการงาน

4.2 การบริหารงานงบประมาณโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลัก
ธรรมาภิบาล ทั้ง 6 หลัก เข้ามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานงบประมาณซึ่งก่อให้เกิด
ประสิทธิผล

4.2.1 การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงบประมาณ
โดยการกำหนดระเบียบ กฎ กติกาข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของ
บุคลากรและทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆเหล่านั้นอย่างเคร่งครัด
ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบ เช่น จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบริหารงบประมาณตาม
ข้อตกลงของการปฏิบัติงานที่เขตพื้นที่จัดสรรให้

4.2.2 การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารงบประมาณ
โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่
ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความขยัน อดทน ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย

4.2.3 การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหาร
งบประมาณที่สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกในการทำงานให้มี
ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสังคม

4.2.4 การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงบประมาณโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชน มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของงานงบประมาณอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม สามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ ทุกคนเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง เช่น มีการกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2.5 การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยพยายามทำให้ทุกคนตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนแก่สถานศึกษา และการเอาใจใส่ในปัญหาและเครพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยพยายามหาทางออกร่วมกันทุกฝ่ายที่สามารถยอมรับร่วมกันได้

4.2.6 การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารงบประมาณ โดยการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม เช่น การประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณเป็นประจำทุกปี ลดขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่จำเป็นออก เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานด้านการเงิน

4.3 การบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก เข้ามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคลซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผล

4.3.1 การบริหารบุคคลตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารบุคคลโดยการกำหนดระเบียบ กฎ กติกาข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านี้กันอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นข้อบังคับของสถานศึกษาและภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ เช่น กำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจน

4.3.2 การบริหารบุคคลตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารบุคคลโดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เช่น ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

4.3.3 การบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารบุคคล โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในสถานศึกษาโดยปรับปรุงกลไก การบริหารบุคคลให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมา และเข้าใจง่ายและมีกระบวนการตรวจสอบที่ถูกต้อง

4.3.4 การบริหารบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารบุคคล โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจ

ปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของงานบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม ตลอดจนการไต่สวนสาธารณะ สามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ ทุกคนเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารบุคคลได้ การมอบอำนาจเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

4.3.5 การบริหารบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารบุคคล โดยพยายามทำให้ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในหน้าที่ มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนแก่สถานศึกษาและการเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะ มีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง เช่น จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง

4.3.6 การบริหารบุคคลตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารบุคคล โดยการบริหารจัดการบุคลากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด เช่น การวิเคราะห์ผลด้านนักเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกและบรรจุครู การนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานบุคลากรครู

4.4 การบริหารงานทั่วไปโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การนำหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก เข้ามาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานทั่วไปซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผล

4.4.1 การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารทั่วไป โดยการกำหนดระเบียบ กฎ กติกาข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคนยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาและภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ เช่น การรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด

4.4.2 การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม หมายถึง การบริหารทั่วไปโดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัย

4.4.3 การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารทั่วไป โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในสถานศึกษา การบริหารทั่วไปให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องได้ชัดเจนรู้ทุกขั้นตอน เช่น การเปิดเผยขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการรับนักเรียน

4.4.4 การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในกระบวนการตัดสินใจ ปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การร่วมกันวางแผนการบริหารงาน การศึกษาระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.4.5 การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารทั่วไป โดยพยายามทำให้ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองแก่สถานศึกษา และการเอาใจใส่ในปัญหาของสังคม มีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง เช่น การวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

4.4.6 การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารทั่วไป โดยการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด สะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพประสิทธิผล เช่น การวางแผนออกแบบระบบงานธุรการ

5. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

6. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึง การให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยเลือกคัดมาสนทนา แสดงความคิดเห็นร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นมา ซึ่งเป็นวิธีในการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

7. สภาพปัจจุบัน หมายถึง เหตุที่เกิดขึ้นแล้วนำมาศึกษาวินิจฉัยหาปัญหาที่เกิดขึ้นถึงลักษณะหรืออาการของปัญหาที่ปรากฏ เพื่อให้สามารถหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารด้วยแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดในโรงเรียนเป็นคุณลักษณะที่โรงเรียนต้องการ ในด้านผลการเรียน การมีคุณธรรม การจริยธรรม การค่านิยม บุคลิกลักษณะนิสัยที่ดีงาม ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารด้วยแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. ผู้บริหารสถานศึกษาหมายถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

10. ครูผู้สอนหมายถึงครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่การสอน หมายถึง ครูผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

11. โรงเรียน หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ พ.ศ. 2546

12. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

13. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการที่ใช้เพื่อให้เกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

14. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ ครอบคลุมโรงเรียนในพื้นที่ อำเภอชุมแพ อำเภอสีชมภู อำเภอภูผาม่าน อำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง อำเภอเวียงเก่า อำเภอหนองนาคำ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดหลักการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Study)
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งแตกต่างกันและคล้ายกันดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้กระบวนการและปัจจัยจึงจะบรรลุผล กระบวนการ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ปัจจัย ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หน่วยงาน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีศักยภาพ จึงจะนำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การอำนวยความสะดวกเพื่อจัดการเรียนการสอน ซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คำนึงถึงความสะดวกที่ให้แก่ครูในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือและบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

เนตรนภา มหาพานต์ (2558) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญ เพราะเป็นกระบวนการทำงานโดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นั่นคือ การพัฒนาสมาชิกหรือผู้รับบริการทางการศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพที่สังคมต้องการ

ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้สถานศึกษาอยู่รอด โดยต้องกำหนด แผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ ใช้งบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรจากรัฐบาลอย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

อารยา บุตรพรม (2559) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การบริหารจัดการงานทั้งหมดในสถานศึกษา โดยการดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการ ในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบ ถ่วงดุล โดยมุ่งให้ภารกิจทางการศึกษาที่ต้องปฏิบัติบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนา สถานศึกษาสามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บังอร สิมพันธ์ (2560) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การบริหารที่ ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายใน สถานศึกษาที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

อำนาจ เพ็ชรบริสุทธิ์ (2560) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

วิมาน วรรณคำ (2552) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารงานสถานศึกษาที่ใช้ปัจจัยทรัพยากรการบริหาร และเทคนิควิธีการบริหารจัดการ ที่ดีในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม มีความรู้ ความสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกัน ทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากร ให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ คติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นเรื่องสำคัญถือว่าเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องวางแผนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้ผลผลิตของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มีผู้ศึกษาให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยกำหนดคุณลักษณะของสถานศึกษาที่จะสนองเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาควรมีบทบาทหลักเป็นหน่วยงานบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น และควรเป็นหน่วยงานนำสังคมของชุมชนนั้น โดยอาศัยกรอบนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทาง
2. หน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการได้ด้วยตัวเองอย่างมีคุณภาพ
3. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดด้วยตัวเอง
4. สถานศึกษาทุกแห่งสามารถประกันคุณภาพได้
5. สถานศึกษามีการรวมพลังในการดำเนินงานการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร บุคลากรทั้งภาครัฐ และเอกชน การรวมกลุ่มสถานศึกษา จึงเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าวนอกจากเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีลักษณะนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชน ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจะต้องมีสิทธิและหน้าที่ และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคลโดยบัญญัติในมาตรา 35 แห่งระเบียบพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์ (2552) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ เป็นการวางรากฐานชีวิตให้กับผู้เรียนได้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ในปัจจุบัน เป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ

วิมาน วรรณคำ (2552) ได้ให้ความสำคัญการบริหารสถานศึกษาว่า สังคมไทยจะก้าวเดินไปในทิศทางใด จะก้าวช้าหรือก้าวเร็ว จะเปลี่ยนแปลงปรับโฉมหน้าอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการสถานศึกษา ร่วมกับ ครู บุคลากร ตลอดจนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อบรรลุสู่ความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นการวางรากฐานการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และเป็นการบริหารแบบนิติบุคคลต้องมีสิทธิและหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และใช้ข้อมูลสารสนเทศ สามารถเชื่อถือและบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถบริหารจัดการกับทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อให้การศึกษาของผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐาน และต้องมีขอบข่าย ภารกิจในการบริหาร ดังกล่าวตามลำดับต่อไปนี้

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานสถานศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้เทคนิค วิธีการ ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารให้ผู้เรียนได้รับความรู้ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข โดยต้องให้ผู้ได้บังคับบัญชา ร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานเป็นทีม การกำหนดขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร และสามารถสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพ

นรินทร์ ภาระศรี (2545) ได้อธิบายถึงการบริหารงานในโรงเรียนว่า เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปจะแบ่งสายงานหลักดังนี้ 1) งานวิชาการ 2) งานบุคลากร 3) งานธุรการและการเงิน 4) งานอาคาร สถานที่ 5) งานบริการ 6) งานประชาสัมพันธ์

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบงานบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เรื่องการปรับโครงสร้างการบริหารงานและการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา กรอบงานบริหารสถานศึกษา ตามภารกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 12 งาน คือ
  - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
  - 1.4 การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  - 1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

1.7 การนิเทศการศึกษา

1.8 การแนะแนวการศึกษา

1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร

หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้น

ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ประกอบด้วย 7 งาน คือ

2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน

และผลการดำเนินงาน

2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.5 การบริหารการเงิน

2.6 การบริหารบัญชี

2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่

มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการ

ด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลัก

ธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 5 งาน คือ

3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.4 วินัยและการรักษาวินัย

3.5 การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหาร

องค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้

เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 19 งาน คือ

4.1 การดำเนินงานธุรการ

4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ

และตามอัยาศัย

- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ
- 4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

ราชกิจจานุเบกษา (2550) กฎกระทรวง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มาตรา 5 และมาตรา 3 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พิจารณาดำเนินการกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงาน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้ สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกันกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถ

พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ภารกิจ

ท้องถิ่น

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร

หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นการบริหารจัดการมีความ
คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร ภารกิจ

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดทำบัญชีการเงิน
21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชีทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญมุ่งที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา

5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

6. การลาทุกประเภท

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

12. การออกจากราชการ

13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอ

พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู และ

บุคลากรทางการศึกษา

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการ
บริหารงานอื่น ๆ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวก
ต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
อย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขอบข่าย ภารกิจ

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
  6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
  7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  8. การดำเนินงานธุรการ
  9. การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม
  10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
  11. การรับนักเรียน
  12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
  13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
  14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  15. การทัศนศึกษา
  16. งานกิจการนักเรียน
  17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
  18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
  19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
  20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
  21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
  22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- กล่าวโดยสรุป ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษา เป็นงานที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมกันปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมาชิกซึ่งมีทั้งงานหลัก ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว พอสรุปงานบริหารการศึกษาได้ 4 ด้าน คือ 1) งานบริหารงานวิชาการ 2) งานบริหารงานงบประมาณ 3) งานบริหารงานบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ประวัติความเป็นมาของธรรมาภิบาลในประเทศไทย

ธรรมาภิบาล Good Governance เกิดขึ้นครั้งแรกในปี 1989 และในประเทศไทย เริ่มมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่และในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปีพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา เนื่องมาจากในหนังสือ

แสดงเจตจำนงกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง Good Governance ให้เกิดขึ้น

ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542)

เมื่อแนวความคิดเรื่อง Good Governance เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยจึงได้มีการบัญญัติศัพท์ไทยขึ้นมาหลายคำเริ่มตั้งแต่ “ประชารัฐ” ที่ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ใช้ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 หลังจากนั้น อาจารย์อมรา พงษ์พิชญ์ ได้ใช้คำว่า “ธรรมรัฐ” ในบทความทางวิชาการ และต่อมามีอาจารย์ธีรยุทธ์ บุญมี ใช้คำนี้ในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์แนวคิดนี้ต่อสังคมวงกว้าง ส่วนอนุกรรมการบัญญัติศัพท์ทางการบริหารของ ก.พ. ซึ่งมี ศาสตราจารย์ ดร.ติน ปรัชญพฤทธิ์ ดร.พัทธยา สายหู คุณจำนงค์ ทองประเสริฐ เป็นกรรมการได้บัญญัติคำว่า “สุประศาสนการ” แต่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้กันนัก อย่างไรก็ตาม คำว่า “ธรรมรัฐ” ก็มีข้อจำกัด เพราะเป็นคำที่ทำให้นึกถึงเฉพาะการบริหารกิจการในภาครัฐเท่านั้น ทั้งที่รากศัพท์เดิมของคำภาษาอังกฤษมีความหมายกว้าง รวมถึงการบริหารในภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน จึงมีการบัญญัติศัพท์ใหม่ที่มูลนิธิสถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) โดย ม.ร.ว. จัตุรงคกุล โสณกุล เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งขณะนี้ก็มีคนใช้มากขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐบาลดำริที่จะนำแนวคิดเรื่องนี้มาใช้ในราชการไทยจึงได้ประกาศเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยใช้คำว่า “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้น ส่วนมากนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ “ธรรมาภิบาล” “ธรรมรัฐ” และ “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ในการวิจัยครั้งนี้จะขอใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล”

ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล ตรงกับคำในภาษาอังกฤษเรียกว่า Good Governance ธรรมาภิบาลเป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประสานประโยชน์คลี่คลายปัญหา ข้อขัดแย้ง โดยสันติวิธีสังคมที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเรื่องที่ทุกสังคมทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็น

ประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้ว ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนา ประเทศของตน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2543)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542) ได้ให้คำอธิบายว่าธรรมาภิบาล มาจากคำว่า “ธรรม” หมายถึง คุณงาม ความดี ความถูกต้องและ “อภิบาล” หมายถึง การบำรุงรักษา ปกครอง “ธรรมาภิบาล” จึงหมายถึง การปกครองบำรุงรักษาด้วยคุณงามความดีความถูกต้อง ตรงกับคำว่า Good Governance ในภาษาอังกฤษ ซึ่งธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบโครงสร้าง กระบวนการ และความสัมพันธ์ ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของรัฐ ซึ่งเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดี

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (2540) อธิบายว่า Good Governance หมายถึง การบริหาร กิจการของบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้นพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทน ประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจ อย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้ ตัวรัฐบาลเองก็มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ ประดับตน ไม่ดูถูกประชาชนด้วยการเอาความเทีงมาให้ และมีอารยะพอเพียงที่จะแสดงความ รับผิดชอบหากบริหารงานผิดพลาดหรือไร้ประสิทธิภาพ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ไว้ว่า ธรรมาภิบาล แยกตามรากศัพท์ในภาษาบาลี คือ ธรรม + อภิ + บาล ธรรม หรือธรรมะ หมายถึง คุณงามความดี ต่าง ๆ ที่อยู่ตามหลักธรรมชาติ อภิ คือ ยิ่งหรือมาก บาล หมายถึง ปกครอง ดูแล รักษาคุ้มครอง เมื่อรวมกันเข้าแล้ว ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองดูแลหรือบริหารจัดการโดยอาศัยหลัก คุณงามความดีต่าง ๆ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลัก ความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม นอกจากนี้ยัง หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถ นำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน หลักธรรมที่ใช้บริหารงานนี้ครอบคลุมถึงหลักธรรมทางศาสนา ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ที่บุคคลทั้งหลายพึงมีและพึงปฏิบัติ

ภคินิดา หนองเรือ (2558) ธรรมาภิบาล หมายถึง การกำหนดเกณฑ์หรือกฎกติกา เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ ปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ สมาชิกทุกคนพึงพอใจในผลการ ปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมได้

นัยนา เจริญพล (2552) Good governance คือ การบริหารชาติบ้านเมืองที่ดี ในทุก ๆ จุด ซึ่งอาศัยพื้นฐานของประชาธิปไตยที่มีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ และการมีสำนึก รับผิดชอบต่อผู้บริหารและประชาชน โดยประกอบด้วยกลไกที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

ยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2557) ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ดี มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ใช้แนวทางประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิมนุษยชน โดยมีการเชื่อมโยง ความถูกต้อง เป็นธรรม สุจริต โปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมให้มีการ สนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติมีความเข้มแข็ง ตลอดจน มีการใช้อำนาจในการพัฒนา ประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืนและมีเสถียรภาพ

Rotberg (2007) ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบรรลุการกำกับ ดูแลที่ดีและจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่เพียงพอและปริมาณสินค้าสำคัญทางการเมืองของความมั่นคง หลักนิติธรรม เสรีภาพทางการเมือง โอกาสทางเศรษฐกิจการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา สุขภาพและสิทธิพลเมืองสังคม.

United Nations and Development Programme (UNDP, 2000) ให้นิยามคำว่า ธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการ กิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชน แต่ละกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความเห็น ที่แตกต่างกัน บนหลักการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเป็นแนวทางหรือคู่มือในการปฏิบัติในการจัดระเบียบให้สังคม สามารถอยู่ร่วมกันอย่าง สงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมมือกัน ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน ซึ่งต้องอาศัยการมีจิตสำนึก ที่ดีในแต่ละคน ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงต้องเริ่มต้นจากตัวเรา โดยอาศัยคุณงามความดีในการปฏิบัติ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปราชการ โดยกำหนดให้ ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สัญญา ชาวไร่, 2546)

ยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2557) กล่าวว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่เสนอโดย United Nations Development Programmer (UNDP) มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประชาชนทั้งชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านสถาบันต่าง ๆ ที่มีอำนาจอันชอบธรรม (Legitimate Intermediate Institution)
2. กฎหมายที่ยุติธรรม (Rule of Law) การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน
3. ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) กระบวนการทำงานกฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ (Free Flow of Information) ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
4. การมีฉันทานุมติร่วมในสังคม (Consensus Orientation) การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน (Broad Consensus) บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม
5. กลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีความชอบธรรมและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เช่น การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคุณภาพ การมีคณะรัฐมนตรีที่ปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม การมีระบบราชการที่สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีกระบวนการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของนักการเมือง การมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ทำหน้าที่ได้สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่รัฐที่ร่ำรวยผิดปกติ
6. ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโดยเท่าเทียมกัน
7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) กระบวนการและสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็วมีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
8. พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนต้องกระทำ โดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อสาธารณชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานนั้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก และมีจิตใจเสียสละเห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

9. การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Vision) การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศมีวิสัยทัศน์ในการสร้างธรรมาภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้ระบุว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลที่ดีควรประกอบไปด้วย

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) หมายถึง หลักการที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน โดยมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรการเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย ไม่ให้ใช้กฎหมายไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม คำนึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของบุคคลในโรงเรียน
2. หลักคุณธรรม (Ethics) หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิดกฎหมาย ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต
3. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การบริหารที่ยึดหลักการเปิดเผยตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย มีความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน เช่น การมีระบบงานที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากร รวมถึงการให้คุณให้โทษ การเปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยองค์ประกอบเรื่องชี้วัดความโปร่งใสมี 4 ด้าน คือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้คุณด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน
4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการรับรู้ การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา ร่วมวางแผนปฏิบัติการ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกันและการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้
5. หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง หลักการเปิดโอกาส ให้มีการตรวจสอบซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบในผลงาน

หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะและมีระบบติดตามผล

6. หลักความคุ้มค่า (Value for money) หรือหลักประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หมายถึง การบริหารจัดการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมสำหรับการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถที่จะแข่งขันกับภายนอก

บงอร สิมพันธ์ (2560) สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลคือหลักสำคัญของธรรมาภิบาล 6 หลัก ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของบุคคลนักวิชาการ
2. หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน
4. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะประชาพิจารณ์และการแสดงประชามติ
5. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

UN ESCAP กล่าวไว้สำหรับการปกครองหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองให้เกิดความผาสุก นั้นมี 8 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยอิสระ และเต็มใจ

2. การปฏิบัติตามกฎหมาย (Rule of law) ปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมภายใต้กฎหมายเดียวกัน

3. ความโปร่งใส (Transparency) มีการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

4. ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน กล่าวตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ

5. ความสอดคล้อง (Consensus Oriented) กำหนดและสรุปความต้องการของบุคคลในสังคม โดยพยายามหาจุดสนใจ และความสอดคล้องกันของสังคมด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น เพื่อเป็นการลดความขัดแย้ง

6. ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับจากรัฐทางการบริหารด้านสวัสดิการ สาธารณูปโภคและด้านอื่น ๆ

7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) เป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8. การมีเหตุผล (Accountability) ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนอย่างสมเหตุสมผล ภายใต้กรอบกฎหมาย ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ได้ให้ความหมาย หลักธรรมาภิบาลหรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

8.1 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะชน หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

8.2 ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้

8.3 ความมั่นใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ

8.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการในด้านกิจการของรัฐ

สุภาพร คำสำแดง (2556) ได้สรุปองค์ประกอบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาไว้ 6 ประการ ได้แก่

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดระเบียบ กฎ กติกา ข้อตกลง ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม ของสถานศึกษา อันเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและบุคลากรทุกคนยินยอม พร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เหล่านี้กันอย่างเคร่งครัด โดยถือว่าเป็นการปกครอง

ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา และภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ มิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นอย่างแก่หมั่นคนละ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีการบวกรับการให้บุคลากรตรวจสอบความถูกต้องได้ชัดเจน รู้ขั้นตอนที่จะติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการบวกรับการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม ตลอดจนการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ และการแสดงประชามติ สามารถทำได้โดยอิสระ ไม่มีการบังคับ ทุกคนเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การพยายามทำให้ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนแก่สถานศึกษา และการเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ และกล้ายอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้มีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการที่มีคุณภาพ รวมทั้งการรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2555) กล่าวถึง หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามมติ คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามที่ สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ดังนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (2555)

ภาพประกอบ 2 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัย และไม่มีความจำเป็นหลักประสิทธิผล (Effectiveness) ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐานมีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องหลักการตอบสนอง (Responsiveness) ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/

ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) ภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

3. ประชาธิปไตย (Participatory State) หลักนิติธรรม (Rule of Law) ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ ความเสมอภาค (Equity) ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility) การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented) ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไข ปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญการกระจายอำนาจ (Decentralization) ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบ อำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethic) ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย หรือ I AM READY

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลของนักทฤษฎีและนักวิจัยผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลจากนักทฤษฎี ทั้ง 10 นักทฤษฎีและนักวิจัย สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล	ชื่อนักวิชาการ	UNDP (2000)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (2553)	ปรีดา พรหมดี (2553)	สุดชา จรัสแผ้ว (2553)	สำนักงาน ก.พ.ร. (2555)	สภาพร คำสีกาแดง (2556)	ยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2557)	บังอร สิมพันธ์ (2560)	อภิชาติ ประสิทธิ์นอก (2562)	ความถี่
1. หลักนิติธรรม		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9
2. หลักคุณธรรม			✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	7
3. หลักความโปร่งใส		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
4. หลักการมีส่วนร่วม		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
5. หลักความรับผิดชอบ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
6. หลักความคุ้มค่า			✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	8
7. หลักการมีฉันทานุมัติร่วมในสังคม							✓		✓			2
8. กลไกการเมืองที่ชอบธรรม									✓			1
9. การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์									✓			1
10. ปฏิบัติตามกฎหมาย									✓			1
11. ความสอดคล้อง		✓										1
12. ความเสมอภาค		✓					✓		✓			3
13. การมีเหตุผล		✓										1
14. การตอบสนอง							✓					1
15. การกระจายอำนาจ							✓					1
16. หลักประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล		✓							✓			2

สรุปจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปหลักธรรมาภิบาล สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เป็นหลักสำคัญ ๆ มี 6 ด้าน ดังนี้ หลักนิติธรรม คิดเป็นร้อยละ 90 หลักคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 70 หลักความโปร่งใส คิดเป็นร้อยละ 100 หลักการมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 100 หลักความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 100 และหลักความคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ 80 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ กฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจ มิใช่กระทำกันตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคลมีความเสมอภาคกัน
2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงาม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ขยัน หมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย
3. หลักความโปร่งใส คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระบบราชการที่สุจริตโปร่งใส ตรวจสอบได้
4. หลักการมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจ และการตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดเป็นความเห็นร่วมกัน บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่สังคมโดยรวม
5. หลักความรับผิดชอบ คือ การพยายามทำให้ทุกคนทุกฝ่ายตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนแก่สถานศึกษา และการเอาใจใส่ในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้
6. หลักความคุ้มค่า คือ หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้มีความประหยัดใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

กิตติภูมิ สมศรี (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่

หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ความหมายการสนทนากลุ่ม

เกษมสิงห์ เพ็ญฟู (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม หมายถึง การที่จัดให้มีกลุ่มคนที่เป็นผู้รู้มีลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม อาชีพ หรือคุณลักษณะภูมิหลังต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน ที่สุด และคาดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถตอบประเด็นคำถามที่นักวิจัยสนใจได้ดีที่สุด มีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่ม มีจำนวน 7-8 คน เป็นกลุ่มที่มีลักษณะโต้ตอบและโต้แย้งกันดีที่สุดในก่อให้เกิดการสนทนาที่เปิดกว้าง

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึง การร่วมพูดคุยกันอย่างสนิทสนมระหว่างผู้นำการสนทนาและผู้ร่วมสนทนา หรือระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ การสนทนากลุ่มควรมีสมาชิกในวงสนทนา 7-8 คน เพื่อให้มีการโต้แย้งได้พอเหมาะ

สรุปได้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึง การให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยเลือกคัดมาสนทนา แสดงความคิดเห็นร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่นักวิจัยกำหนด ขึ้นมาซึ่งเป็นวิธีในการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

สภาพทั่วไป

ทิศเหนือ ติดเขตอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู และเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดเขตอำเภอบ้านแท่น และอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

ทิศตะวันออก ติดเขตอำเภอบ้านฝาง และอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันตก ติดเขตอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ และอำเภอน้ำหนาว

จังหวัดเพชรบูรณ์

สถานที่ตั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตั้งอยู่เลขที่ 120 หมู่ที่ 9 ถนนมลิวรรณตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 40130 โทรศัพท์ 043-312505 โทรสาร 043-312850 เว็บไซต์ www.kkn5.go.th

สภาพการบริหารจัดการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 6 และกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 6 กลุ่ม 1 หน่วย คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และหน่วยตรวจสอบภายใน โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรในวัยเรียนของพื้นที่บริการ 7 อำเภอ มีพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 3,095 ตารางกิโลเมตร จำแนกตามพื้นที่ ได้แก่ อำเภอชุมแพ อำเภอสีชมพู อำเภอภูผาม่าน อำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง อำเภอเวียงเก่า อำเภอหนองนาคำ การคมนาคม เชื่อมระหว่างอำเภอภายในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีทางหลวงสายเอเชีย-ไฮเวย์หมายเลข AH 16 ผ่านที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตกเชื่อมต่อกับจังหวัดเพชรบูรณ์และมีทางหลวงจังหวัดเชื่อมกับทุกอำเภอมีระยะทางระหว่างอำเภอถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ดังนี้

อำเภอชุมแพ ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 1 กิโลเมตร

อำเภอสีชมพู ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 32 กิโลเมตร

อำเภอภูผาม่าน ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 25 กิโลเมตร

อำเภอหนองเรือ ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 36 กิโลเมตร

อำเภอภูเวียง ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 53 กิโลเมตร

อำเภอเวียงเก่า ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 65 กิโลเมตร

อำเภอหนองนาคำ ถึงที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ระยะทาง 71 กิโลเมตร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้จัดให้มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดค่านิยม วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมายการให้บริการ กลยุทธ์เป้าหมายความสำเร็จ มาตรการ ซึ่งที่ประชุมได้กำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรและแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2561-2564 ดังนี้ ค่านิยมนำสมัย ใส่ใจบริการ ทำงานเป็นทีม

วิสัยทัศน์ (Vision) ภายในปี 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นองค์กรคุณภาพชั้นนำระดับชาติโดยน้อมนำศาสตร์พระราชาเป็นแนวทาง

พันธกิจ (Missions)

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 (3R & 8C)
2. เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคให้แก่ประชากรวัยเรียนในการเข้าถึงการศึกษา และการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในรูปแบบที่เหมาะสม ทัดเทียมกันตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายสู่การเป็นมืออาชีพ
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาน้อมนำ “ศาสตร์พระราชา” เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุเทพ ทิมนาม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่รับผิดชอบงานบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แบ่งออกดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ รวม 246 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) การวิเคราะห์ด้วยค่าการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1. ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2. การพัฒนา

บุคลากรตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา บุคลากรเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) หลักความคุ้มค่า 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักนิติ ธรรม 4) หลักความโปร่งใส 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักคุณธรรม

ปริญญา สัญพิ่ง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ว่าได้นำมาใช้ มากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 64 คน และกลุ่มที่สอง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 296 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น รวมทั้งสิ้น จำนวน 360 คน เครื่องมือ ที่ ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ มีค่า อำนาจจำแนก รายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ .53 ถึง .74 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และ Independent t-test ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. บุคลากรมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติด้านหลักนิติธรรม และหลัก ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่เหลืออีก 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ หลักคุณธรรม 2. บุคลากรที่มีเพศ ต่างกันเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยสรุป ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งข้อเสนอนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้บริหารในโรงเรียน อื่น ๆ มีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้นต่อไป

สมคิด มาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด จำแนกตามประสบการณ์ ขนาดโรงเรียน และที่ตั้งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนเทศบาลจังหวัดระยอง จำนวน 94 คน ครูโรงเรียนเทศบาลจังหวัดจันทบุรี จำนวน 99 คน และครูโรงเรียนเทศบาลจังหวัดตราด จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามที่ตั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตั้งจังหวัดระยองกับที่ตั้งจังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับที่ตั้งจังหวัดระยองกับที่ตั้งจังหวัดตราด และที่ตั้งจังหวัดจันทบุรีกับที่ตั้งจังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฐิติรัตน์ เอี่ยมสกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามตำแหน่ง สถานภาพและประสบการณ์ทำงาน รวมทั้งศึกษาระดับความต้องการด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่าของบุคลากร โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ปีการศึกษา 2554 จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว

(One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วม

2. พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามตำแหน่ง สถานภาพและประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. ความต้องการพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง ตามความคิดเห็นของครู เรียงลำดับความต้องการจากมากไปน้อยปรากฏผลดังนี้ คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

สุวิมล สุริยะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 109 คน ครู จำนวน 213 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความคุ้มค่า

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ต่อการบริหารงานบุคคล ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

ประชา ศรีหาบุญทัน (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบการรับรู้ของครู ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรับรู้ของครู ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผู้ศึกษากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 429 คน และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 1) ความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert จำนวน 70 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.99 2) แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA) ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1. ครูผู้สอนมีการรับรู้ ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูผู้สอนที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ ในการสอนต่างกัน มีการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ไม่แตกต่างกัน

วัชระ วงษ์วิชา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อ พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ลักษณะของคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ (Cronbach's Alpha Coefficient) และการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ (Scheffe's) เพื่อทดสอบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายคู่ ในกรณีที่มีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : F-test) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพการบริหารโดยใช้ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพิจารณาเป็นรายด้าน มีอยู่ 1 ด้านที่ไม่แตกต่าง คือ ด้านหลักนิติธรรม ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยการวิเคราะห์ค่า โดยการวิเคราะห์ค่า F (F-test) พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์ค่า โดยการวิเคราะห์ค่า F (F-test) พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยการวิเคราะห์ค่า F (F-test) พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ศิริรักษ์ ทองจันทร์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารโรงเรียน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน

โดยใช้วิธีหาค่าประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติหาคุณภาพของแบบประเมิน สถิติพื้นฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษา ค้นคว้า พบว่า

1. การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ

2. การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เมื่อแยกพิจารณารายด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรมพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบริหารบริหารงานบุคคล ด้านหลัก คุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบริหารงานงบประมาณ ด้านหลัก ความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารงานทั่วไป และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานงบประมาณ ด้านหลักความมี ส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารงานวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบริหารงานงบประมาณ ด้านหลัก ความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานงบประมาณ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานทั่วไปด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารงาน บุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานงบประมาณ

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

เปรมมิกา อ่อนธานี (2559) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด คือ ด้านหลัก

ความคุ้มค่า และสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความโปร่งใส

2. แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ประกอบด้วย

- 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม
- 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า

กิตติภูมิ สมศรี (2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี โดยรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านที่มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบ และแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญคือ ควบคุมการประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ส่งเสริมดำเนินการนิเทศกำกับติดตาม การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมโครงการคุณธรรม ระหว่างสถานศึกษาและประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมพร้อมทั้ง ยกย่อง/เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม กำหนดแนวทางในการตรวจสอบ/รายงาน ผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับงานประกันคุณภาพ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน วางแผนด้านงบประมาณเพื่อจัดหาวัสดุและครุภัณฑ์ ตรวจสอบอาคารสถานที่ เพื่อรองรับการใช้งาน ปรับปรุงอาคาร สถานที่เพื่อให้เกิดความสวยงาม

กมลวรรณ ศรีม่วง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 127 คน ได้แก่ พนักงานครู และบุคลากรสนับสนุน จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบรายคู่โดยวิธีของ Scheffe (Scheffe's method) ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงาน

โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ฉัตรมงคล สูงเนิน (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักการกระจายอำนาจ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบต่อหลักการตอบสนอง 2) แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ประกอบด้วย หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค

งานวิจัยต่างประเทศ

Viki และ Clarke (2001) ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เป็นเหตุให้เกิดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงในท้องถิ่นต่าง ๆ มีการปรับใช้หลักธรรมาภิบาลให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น จนกลายเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ยังคงอยู่ก็คือระบบอุปถัมภ์ที่เห็นแก่ผลประโยชน์ของพวกเขา

Marcela (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโกมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการรับรู้ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโก ข้อมูลที่ได้มีการเปรียบเทียบกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการจัดหัวข้อให้สอดคล้องเชื่อมโยงเพื่อนำไปสู่การเป็นตัวชี้วัดพฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารเหล่านี้ สิ่งนี้จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาตามที่ได้กำหนดเป้าหมายเอาไว้

อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ยังให้การสนับสนุนการค้นคว้าบทบาทของผู้นำในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีความเสียสละทุ่มเทเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นต่อผู้เรียนและระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่กับปรับปรุงโครงสร้างและสิ่งจำเป็นต่อการบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่สุด

Tennekes (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง งานสังคมสงเคราะห์และหลักธรรมาภิบาล โดยวิเคราะห์แนวโน้มนโยบายของประเทศเนเธอร์แลนด์และเยอรมัน ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงหลังสงครามเย็น ประเทศเนเธอร์แลนด์และเยอรมันมีการกำหนดนโยบายกำกับดูแลประเทศโลกที่ 3 โดยมีนักสังคมสงเคราะห์ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการวัดและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของทั้งสองประเทศดังกล่าว แต่ยังคงขาดความเข้าใจในการกำหนดรูปแบบการประเมินด้วยเหตุที่ว่า กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์มีการแยกย่อยออกเป็นส่วน ๆ มากเกินไปและยังขาดความเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาล

Grace (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพและการร่วมมือปฏิบัติงานในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการเชื่อมโยงกับภาควิชาอื่นภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน โดยเพิ่มการติดต่อประสานงานผู้บริหารด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีส่วนร่วม ผลการวิจัยระบุอย่างชัดเจนว่า ความเป็นอิสระของคณะวิชาเป็นแรงจูงใจที่มีความจำเป็นต่อการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษา

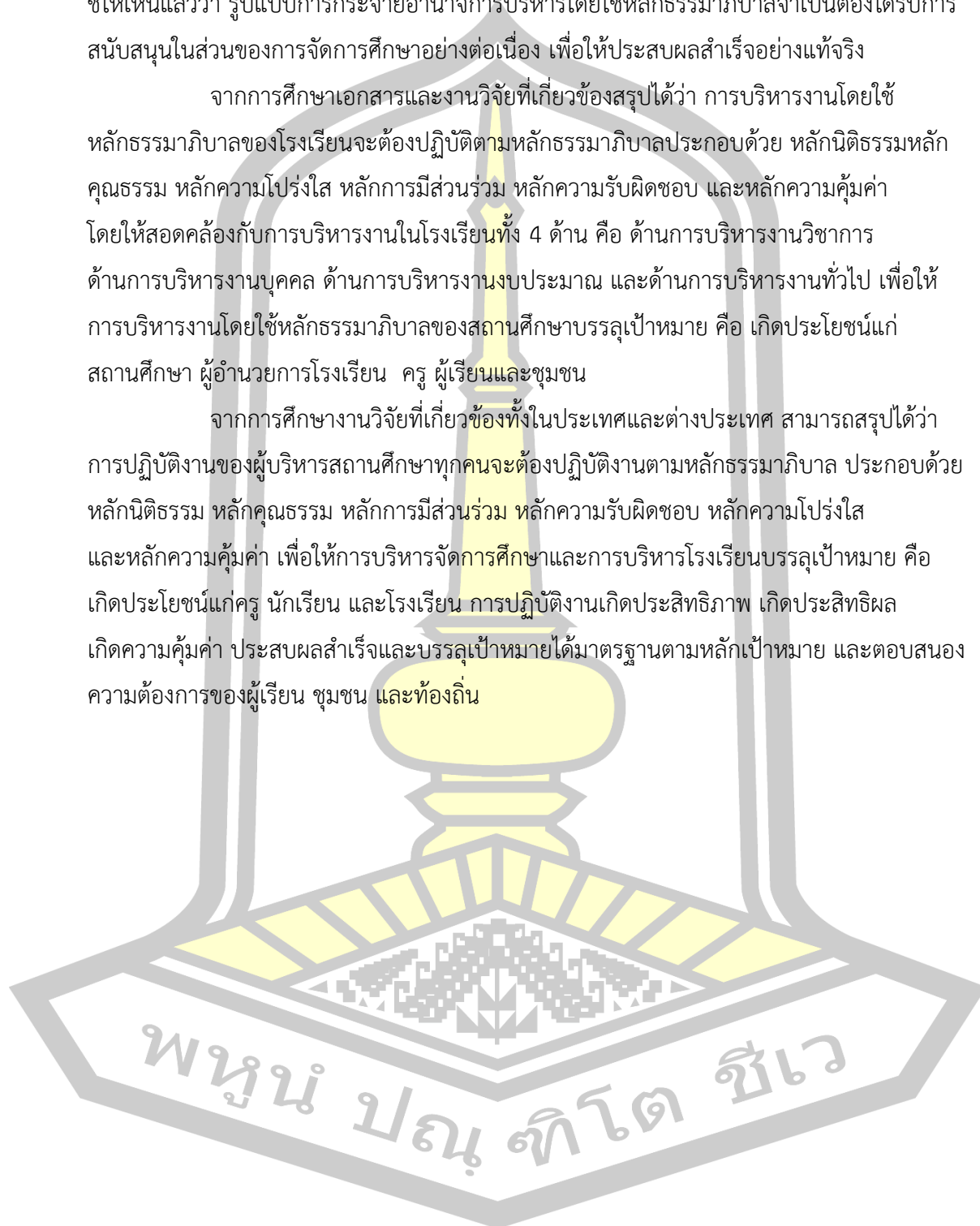
Kimmet (2005) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในประเทศอาเซียน 4 ประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้เชิงยุทธศาสตร์การเมืองมากกว่าการนำไปใช้ในเชิงนโยบายในประเทศตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย โดยพิจารณาแต่ละประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่า ประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานะที่ประเทศมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจคืบขันเพื่อเป็นรูปแบบและแนวทางใหม่ ๆ สำหรับการบริหารประเทศ อันเนื่องมาจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครอง ซึ่งแนวคิดหลักของธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตกที่ก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการแนวใหม่ และก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

McMillan (2007) ได้วิจัยเรื่องการกระจายอำนาจนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศกาน่า ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศกาน่าได้รับความสำคัญในการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีการนำนโยบายการกระจายอำนาจภายใต้การใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ แต่พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ผลการวิเคราะห์นี้เผยให้เห็นว่า รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้นยังคงไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าการตัดสินใจ

ยังคงอยู่ที่การบริหารส่วนกลาง และรัฐบาลขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในส่วนของการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยให้สอดคล้องกับการบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย คือ เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้เรียนและชุมชน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจะต้องปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาและการบริหารโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย คือ เกิดประโยชน์แก่ครู นักเรียน และโรงเรียน การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้มาตรฐานตามหลักเป้าหมาย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

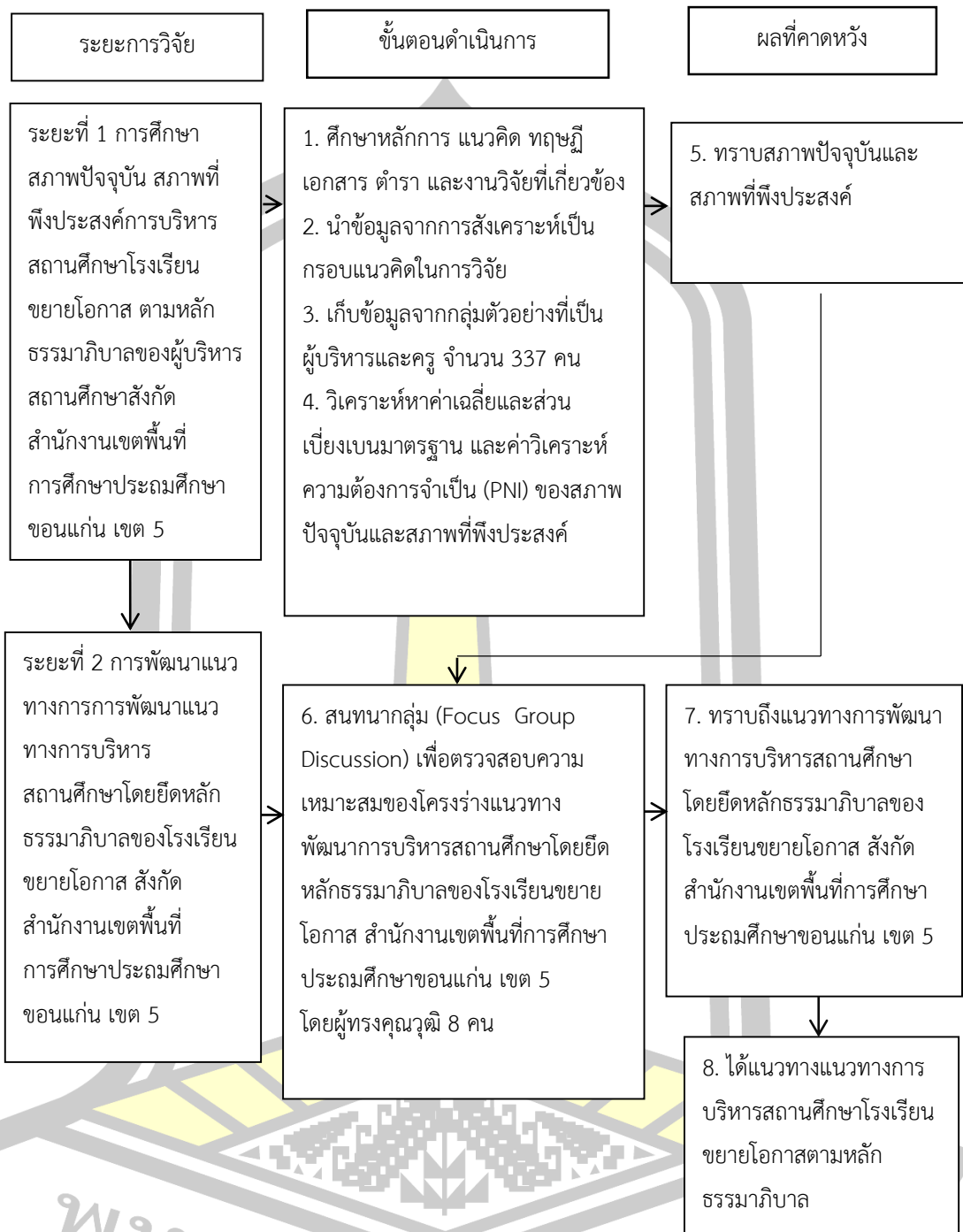
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

รายละเอียดแต่ละระยะ มีดังนี้ ระยะการวิจัยขั้นตอนดำเนินการและผลที่คาดหวัง แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสังเคราะห์

1.2 นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้องค์ประกอบของการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1.2.1 หลักนิติธรรม

1.2.2 หลักคุณธรรม

1.2.3 หลักความโปร่งใส

1.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

1.2.5 หลักความรับผิดชอบ

1.2.6 หลักความคุ้มค่า

1.3 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.5 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1.6 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 71 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 71 คน ครู 963 คน รวมประชากร 1,034 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง

Krejcie และ Morgan (1970) เทียบสัดส่วนของแต่ละขนาดและแต่ละโรงเรียนแล้ว ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 59 คน ครู 278 คน รวม 337 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

2.2.1 แบ่งโรงเรียนออกเป็น 5 ขนาด จากทั้งหมด 71 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ดังนี้ (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พ.ศ. 2561-2564) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

2.2.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-499 คน

2.2.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีผู้เรียนตั้งแต่ 500-1,499 คน

2.2.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีผู้เรียนตั้งแต่ 1,500-2,499 คน

2.2.2 จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้น (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551) ของโรงเรียนทั้งหมดที่แยกตามขนาด จะได้โรงเรียนในแต่ละขนาดเป็นกลุ่มตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนประชากร	จำนวนประชากร
		ผู้บริหารและครูผู้สอน	ผู้บริหารและครูผู้สอน
เล็ก	71	1,034	337
รวม	71	1,034	337

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 นี้ เป็นแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ และแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์การบริหารงาน 4 ด้าน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การและความจำเป็นของดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา 4 งาน 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา

3.2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ Rating scale ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

3.2.3 ร่างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนให้ครอบคลุมเนื้อหาตามองค์ประกอบ และตัวชี้วัดของหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา

3.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย จำนวน 5 คน โดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อความ (หาความเที่ยงตรง : Validity) และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ

ลักษณะเฉพาะของเนื้อหา (IOC : Index of consistency) รวมทั้งให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.2.5.1 จบการศึกษาทางด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไป

3.2.5.2 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้มีความรู้เชี่ยวชาญ ทางด้านเนื้อหาธรรมาภิบาล

3.2.5.3 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารในสถานศึกษา เป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

1. ดร.ณัฐณรงค์ พิริยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยชั้น วิทยาลัยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2. นายทรงวุฒิ ทาระสา ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดดุกวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3. นายสมชาย โพธิ์ศรี ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษและจบ การศึกษา กศม.การวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

4. นายไทรนถา โพธิ์รุกษ์ ครูโรงเรียนบ้านนาสีนวนและจบการศึกษา กศม.การวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ อาจารย์ภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.2.6 หากคุณภาพแบบสอบถามจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ คำนวณหาค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะของเนื้อหา (IOC : Index of Consistency) กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้

ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60–1.00

3.2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไป ทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้ กับผู้บริหารและครูผู้สอน

สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความคล้ายคลึงกับกลุ่ม จำนวน 30 คน คิดเป็นสัดส่วนของผู้บริหาร 10 คน ครูผู้สอน 20 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือ และหาคุณภาพแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป

3.2.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อขออนุญาต และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

4.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.3 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้รับ-ส่ง หนังสือราชการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561)

4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.1.3 สรุปข้อเสนอแนะตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล สำหรับสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้แนวทางการพัฒนาต่อไป

5.1.4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยการนำผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งคำนวณจากสูตรต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

ค่าจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ซึ่งสูตรในการคำนวณมีดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ PNI_{modified} แทน ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
I แทน ค่าเฉลี่ยที่ต้องการให้เกิด
D แทน ค่าเฉลี่ยที่เป็นจริงในปัจจุบัน

พหุ ประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยยึดใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับ
สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1. ขั้นตอนดำเนินการ

ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ตรวจสอบความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา ดำเนินการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล คือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนักวิชาที่มีความรู้เรื่องธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำนวน 8 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1.2 จัดพิมพ์แนวทางการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 และจัดทำคู่มือการดำเนินการฉบับจริง เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส พระสงฆ์ อาจารย์จากมหาวิทยาลัย และครูจำนวน 8 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่า ระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่า ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 8 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย

1. พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญญ์ ดร.ตำแหน่ง อาจารย์สาขาวิชา พุทธศาสนศรัทธา บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยูร แสงใส ตำแหน่ง อาจารย์ สาขาวิชา ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. ดร.ณัฏฐรงค์ พิริยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกล้วยห้วยชันวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

4. นายทรงวุฒิ ทาระสา ผู้อำนวยการโรงเรียนกุดดุกวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

5. นายพนมไพโร ประาบแกะ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอนุบาลภูเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต

6. นายศิระคิน คำหนองไผ่ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

7. ดร.สายปวีร์ เพ็ญเขมร ครูโรงเรียนบ้านปากกล้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

8. ดร.จามรี ศิริจันทร์ ครูโรงเรียนสวนกล้วยห้วยชันวิทยาคาร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลใน
สถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโรงเรียน
ขยายโอกาสตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3.2 สร้างกรอบการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโรงเรียน
ขยายโอกาสตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3.3 สร้างตารางสำรวจและบันทึกการอ่านวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 5

3.4 ตรวจสอบกรอบการวิเคราะห์และตารางสำหรับสำรวจและบันทึกการอ่านวิเคราะห์
ข้อมูล โดยอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 สร้างแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 5

4. การเก็บรวบรวม

4.1 นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ตามกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การสนทนากลุ่ม
(Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส
ตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

5.1.1 ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินที่ได้รับคืนมา

5.1.2 ตรวจสอบให้คะแนนของแบบประเมิน ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561)

ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ได้จากการสรุปผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา นำความคิดเห็น คำชี้แนะ มาปรับปรุง พัฒนา ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสตามแบบธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มาจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

6.2 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าร้อยละ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561)

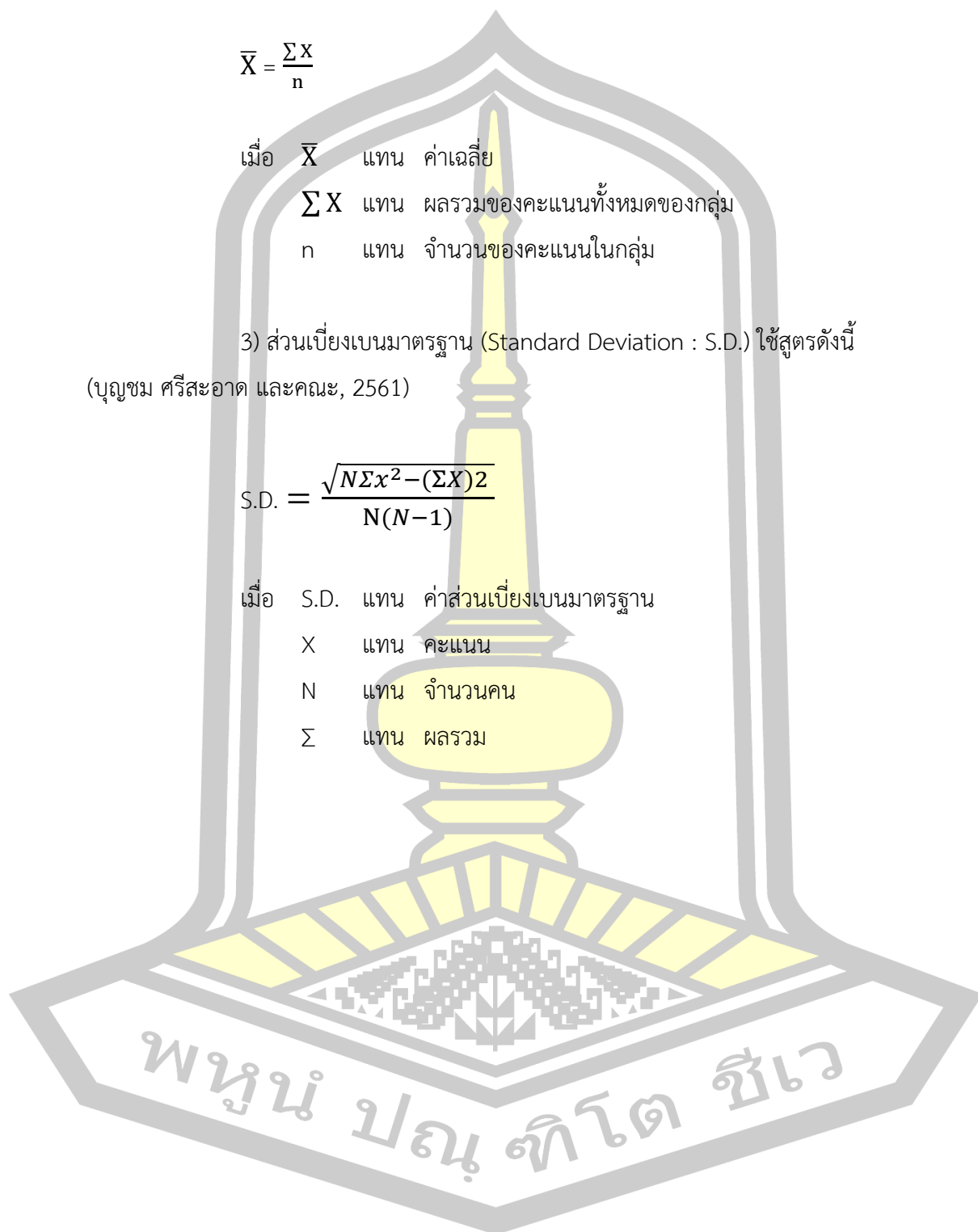
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม
 n แทน จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ใช้สูตรดังนี้
 (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561)

$$S.D. = \frac{\sqrt{N\sum x^2 - (\sum X)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนน
 N แทน จำนวนคน
 $\sum$ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนด
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
PNI	แทน	ความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ
ต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของ
การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1. ผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของสถานศึกษา ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ตอบ (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	149	47.45
	หญิง	165	52.55
รวม		314	93.18
อายุ	21-30	55	17.50
	31-40	102	32.50
	41-50	39	12.50
	51 ขึ้นไป	118	37.50
รวม		314	
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญา	0	0
	ปริญญาตรี	188	60
	ปริญญาโท	118	37.50
	ปริญญาเอก	8	2.50
รวม		314	
อายุราชการ/ประสบการณ์การทำงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	55	17.50
	6 - 10 ปี	47	15
	11 - 15 ปี	71	22.50
	16 - 20 ปี	8	2.50
	21 ปีขึ้นไป	133	42.50
รวม		314	

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ตอบ (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	55	93.22
	ครู	259	93.17
รวม		314	

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.15 และเพศหญิง 52.55 จากกลุ่มตัวอย่าง 337 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม 314 คน คิดเป็นร้อยละ 93.18 เมื่อแบ่งตามอายุพบว่า อายุ 51 ขึ้นไปให้ข้อมูลมากที่สุด คือ ร้อยละ 37.50 เมื่อแบ่งตามวุฒิการศึกษาพบว่า วุฒิปริญญาตรีตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ร้อยละ 60 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุราชการ/ประสบการณ์การทำงานพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 22.50 มีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 93.22 และครู ร้อยละ 93.17

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 5

ตาราง 4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 5 โดยรวมและเป็นรายด้าน

	การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1	ด้านการบริหารวิชาการ	4.27	มาก	4.63	มาก	0.084	1
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	4.43	มาก	4.66	มาก	0.052	4
3	ด้านการบริหารบุคคล	4.36	มาก	4.64	มาก	0.064	2
4	ด้านการบริหารทั่วไป	4.43	มาก	4.70	มาก	0.061	3
	รวม	4.37	มาก	4.66	มาก		

จากตาราง 4 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37, S.D. = 0.68$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.68$) ด้านการบริหารบุคคล ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.70$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.65$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.49$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.70, S.D. = 0.46$) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.66, S.D. = 0.49$) ด้านการบริหารบุคคล ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.50$) และด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.63, S.D. = 0.50$)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการบริหารบุคคล ลำดับที่ 3 คือ ด้านการบริหารทั่วไป และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการ

ด้านการบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1. การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม						
1.1 สถานศึกษาของท่านมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีการสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)	4.30	มาก	4.55	มาก	0.058	13

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1.2 สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	4.60	มาก	4.70	มาก	0.022	18
1.3 สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานทางวิชาการของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน	4.28	มาก	4.65	มาก	0.088	6
2. การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรม						
2.1 สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย	4.48	มาก	4.75	มาก	0.061	12
2.2 โรงเรียนมีระบบการทดสอบทางการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โปร่งใส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้เรียน	4.45	มาก	4.68	มาก	0.051	15
2.3 โรงเรียนมีการแนะแนวและมีเอกสารแนะแนวเป็นระยะและสม่ำเสมอโดยขอความร่วมมือจากคณะครูทุกคนในสถานศึกษา	4.15	มาก	4.50	มาก	0.084	7
3. การบริหารวิชาการตามหลักโปร่งใส						
3.1 สถานศึกษามีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิชาการชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้	4.45	มาก	4.68	มาก	0.051	14
3.2 สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน	4.28	มาก	4.58	มาก	0.070	9

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
3.3 สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือก หนังสือ เรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.35	มาก	4.65	มาก	0.069	10
4. การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม						
4.1 สถานศึกษากำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนในการวางแผนกำหนดความต้องการ และมีส่วนร่วมในการประเมินการนิเทศ ติดตามภายในอย่างเป็นระบบ	4.28	มาก	4.60	มาก	0.076	8
4.2 สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่เกิดจากความต้องการ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและ มีส่วนได้เสีย	4.25	มาก	4.53	มาก	0.065	11
4.3 มีการประเมินความพึงพอใจในการจัด การศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วน ได้เสีย	4.05	มาก	4.70	มาก	0.160	3
5. การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ						
5.1 สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและ เป้าหมายในการบริหารงานและเป้าหมาย ผลผลิตนักเรียนในแต่ละระดับชั้นอย่าง ชัดเจน	4.25	มาก	4.73	มาก	0.112	5
5.2 สถานศึกษามีการกำหนดให้การ บริหารงานทุกส่วนยึดประโยชน์ที่จะเกิด ขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก	4.48	มาก	4.60	มาก	0.028	17
5.3 ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้และ ยอมรับผลจากการกระทำของตน	4.23	มาก	4.40	มาก	0.041	16

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
6. การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า						
6.1 สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.88	ปานกลาง	4.58	มาก	0.181	1
6.2 สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.98	ปานกลาง	4.68	มาก	0.176	2
6.3 มีการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา	4.23	มาก	4.73	มาก	0.118	4
เฉลี่ยรวม	4.27	มาก	4.63	มาก	0.084	

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.60$) การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.48$) และการบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ โดยสถานศึกษามีการกำหนดให้การบริหารงานทุกส่วนยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า โดยสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.63$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีการส่งเสริมและ

สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ($\bar{X} = 4.75$) การบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบ โดยสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานและเป้าหมายผลผลิตนักเรียนในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.73$) และการบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า โดยมีการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.73$) ส่วนค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ การบริหารวิชาการตามหลักคุณธรรมโดยโรงเรียนมีการแนะนำและมีเอกสารแนะนำเป็นระยะและสม่ำเสมอ โดยขอความร่วมมือจากคณะครูทุกคนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการ 3 ลำดับแรก คือ 1) การบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า โดยสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 3) การบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม โดยมีการประเมินความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้ายคือ การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

ตาราง 6 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1. การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม						
1.1 สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบริหารงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด	4.38	มาก	4.68	มาก	0.069	1
1.2 สถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนควบคุมการเงินเป็นปัจจุบัน/หลักฐานตรวจสอบได้	4.48	มาก	4.73	มาก	0.056	10

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1.3 สถานศึกษามีการกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่เน้นประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	4.40	มาก	4.70	มาก	0.068	3
2. การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม						
2.1 สถานศึกษามีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.55	มาก	4.73	มาก	0.038	14
2.2 สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม	4.53	มาก	4.73	มาก	0.044	12
2.3 สถานศึกษามีการบันทึกทะเบียนเล่มการเงินด้วยความเป็นจริง	4.43	มาก	4.70	มาก	0.062	6
3. การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส						
3.1 มีการเปิดเผยรายรับ-รายจ่ายของสถานศึกษาทุกประเภทให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	4.30	มาก	4.58	มาก	0.064	4
3.2 สถานศึกษามีการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสเปิดเผยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้	4.48	มาก	4.65	มาก	0.039	13
3.3 สถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตรงตามแผนปฏิบัติการสถานศึกษาที่กำหนด	4.35	มาก	4.65	มาก	0.069	2
4. การบริหารงบประมาณตามหลักการมีส่วนร่วม						
4.1 สถานศึกษามีการกำหนดให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบสามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่รับผิดชอบได้ตลอดเวลา	4.35	มาก	4.60	มาก	0.057	9

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
4.2 สถานศึกษามีการกระจายอำนาจ การปฏิบัติงานทางการเงินสู่ระดับ การปฏิบัติ ได้อย่างเหมาะสม	4.40	มาก	4.60	มาก	0.045	11
4.3 มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงบประมาณจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.45	มาก	4.58	มาก	0.028	16
5. การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบต่อ						
5.1 สถานศึกษามีการมอบหมายแต่งตั้งคณะ บุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการเงินและ งบประมาณ	4.60	มาก	4.73	มาก	0.027	17
5.2 มีการตรวจสอบติดตามการใช้ งบประมาณอย่างเป็นระบบ	4.40	มาก	4.68	มาก	0.062	7
5.3 การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ การทำบัญชีทะเบียนการเงิน และพัสดุ ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	4.40	มาก	4.68	มาก	0.062	8
6. การบริหารงบประมาณตามหลักความคุ้มค่า						
6.1 สถานศึกษาจัดทำแผนการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาและประเมินผล งานประจำปี	4.38	มาก	4.65	มาก	0.063	5
6.2 จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.50	มาก	4.65	มาก	0.033	15
เฉลี่ยรวม	4.43	มาก	4.66	มาก	0.052	

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพปัจจุบันของการบริหาร
สถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบต่อ

สถานศึกษามีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 4.60$) การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรม สถานศึกษามีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.55$) และสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.53$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใส มีการเปิดเผยรายรับ-รายจ่ายของสถานศึกษาทุกประเภทให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ($\bar{X} = 4.30$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$) โดยมีค่าเฉลี่ยลำดับแรก ดังนี้ การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรม โดยสถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนควบคุมการเงินเป็นปัจจุบัน/หลักฐานตรวจสอบได้ การบริหารงบประมาณตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม และการบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบต่อโดยสถานศึกษามีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 4.73$) ส่วนค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใสโดยมีการเปิดเผยรายรับ-รายจ่ายของสถานศึกษาทุกประเภทให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ($\bar{X} = 4.31$)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงบประมาณ 3 ลำดับแรก คือ 1) การบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรมซึ่งสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบริหารงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด 2) การบริหารงบประมาณตามหลักความโปร่งใสโดยสถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตรงตามแผนปฏิบัติการสถานศึกษาที่กำหนด และ 3) สถานศึกษามีการกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ที่เน้นประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้ายคือ การบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบต่อโดยสถานศึกษามีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ

ตาราง 7 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดย
ยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1. การบริหารบุคคลตามหลักนิติธรรม						
1.1 สถานศึกษามีกำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทุกงานและมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด	4.28	มาก	4.63	มาก	0.082	3
1.2 สถานศึกษามีการสื่อสารให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางกฎหมายและการรักษาสิทธิแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.20	มาก	4.58	มาก	0.089	2
1.3 มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัยลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ	4.38	มาก	4.65	มาก	0.063	11
2. การบริหารบุคคลตามหลักคุณธรรม						
2.1 สถานศึกษาส่งเสริมความมั่นคงและผดุงความเป็นธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลในสังคม	4.45	มาก	4.65	มาก	0.045	14
2.2 มีการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น	4.40	มาก	4.65	มาก	0.057	12
2.3 มีความอดทน อดกลั้นต่อการถูกกระทบทางด้านจิตใจ	4.33	มาก	4.65	มาก	0.075	5

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
3. การบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใส						
3.1 สถานศึกษามีการจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและ บรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส	4.50	มาก	4.68	มาก	0.039	15
3.2 มีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติใน การพิจารณาความดีความชอบ	4.48	มาก	4.63	มาก	0.034	17
3.3 สถานศึกษามีการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความยุติธรรม เสมอภาค ตรวจสอบได้	4.43	มาก	4.68	มาก	0.056	13
4. การบริหารบุคคลตามหลักการมีส่วนร่วม						
4.1 สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบขั้นตอนการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารบุคคลได้และ มีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงหรือ แนวทางบริหารงานภายในสถานศึกษา	4.38	มาก	4.65	มาก	0.063	10
4.2 สถานศึกษาจัดทำแผนงานและมาตรการ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งทั้งภายใน สถานศึกษาและกับหน่วยงาน ชุมชนและ บุคคลภายนอก	4.33	มาก	4.63	มาก	0.069	6
4.3 มีการมอบอำนาจเพื่อส่งเสริมการมี ส่วนร่วมและความรับผิดชอบต่อผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากร	4.33	มาก	4.63	มาก	0.069	7

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานบุคคล	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
5. การบริหารบุคคลตามหลักความรับผิดชอบ						
5.1 จัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	4.38	มาก	4.73	มาก	0.080	4
5.2 สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.48	มาก	4.65	มาก	0.039	16
6. การบริหารบุคคลตามหลักความคุ้มค่า						
6.1 สถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลด้านนักเรียนและชุมชน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกและบรรจุครู	4.33	มาก	4.63	มาก	0.069	8
6.2 สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู	4.18	มาก	4.58	มาก	0.096	1
6.3 มีการส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องให้นำมาใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน	4.33	มาก	4.60	มาก	0.064	9
เฉลี่ยรวม	4.36	มาก	4.64	มาก	0.064	

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใส โดยสถานศึกษามีการจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส ($\bar{X} = 4.50$) การบริหารบุคคลตามหลักความรับผิดชอบต่อสถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.48$)

และการบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใส โดยมีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบ ($\bar{X} = 4.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารบุคคลตามหลักความคุ้มค่า โดยสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 4.18$)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.64$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การบริหารบุคคลตามหลักความรับผิดชอบโดยจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.73$) รองลงมา 2 ประเด็น คือ การบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใสโดยสถานศึกษามีการจัดทำหลักเกณฑ์แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส และสถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วยความยุติธรรม เสมอภาค ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.68$) ส่วนค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ การบริหารบุคคลตามหลักความคุ้มค่าโดยสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 4.31$)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารบุคคล 3 ลำดับแรก คือ 1) การบริหารบุคคลตามหลักความคุ้มค่าโดยสถานศึกษามีการศึกษาวิจัยมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู 2) การบริหารบุคคลตามหลักนิติธรรมโดยสถานศึกษามีการสื่อสารให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางกฎหมาย และการรักษาสิทธิแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 3) การบริหารบุคคลตามหลักนิติธรรมโดยสถานศึกษามีกำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทุกงาน และมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด และอันดับสุดท้ายคือการบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใส โดยมีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบ

พูน ปณ ติโต ชิว

ตาราง 8 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานทั่วไป	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
1. การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรม						
1.1 สถานศึกษามีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัดปราศจากการทุจริต	4.55	มาก	4.75	มาก	0.044	14
1.2 สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	4.50	มาก	4.75	มาก	0.056	7
2. การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม						
2.1 สถานศึกษาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติให้ทำได้ มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานทั่วไปให้สำเร็จ	4.50	มาก	4.70	มาก	0.044	15
2.2 สถานศึกษามีการจัดระบบการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง	4.40	มาก	4.75	มาก	0.080	3
2.3 สถานศึกษาข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเยียนตีและการทำ การในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ	4.43	มาก	4.78	มาก	0.079	4
3. การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใส						
3.1 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	4.23	มาก	4.60	มาก	0.089	2

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานทั่วไป	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
3.2 มีการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา(SAR)ของสถานศึกษาเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.53	มาก	4.75	มาก	0.050	12
3.3 การประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้เป็นที่รับทราบและเป็นที่เข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.40	มาก	4.63	มาก	0.051	11
4. การบริหารทั่วไปตามหลักการมีส่วนร่วม						
4.1 มีการวางแผนและประสานงานเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษากับผู้มีส่วนร่วม	4.38	มาก	4.63	มาก	0.057	
4.2 สถานศึกษามีการเอาใจใส่ ช่วยเหลือ แก้ไข ปัญหาร่วมกันของครู นักเรียน และชุมชน	4.43	มาก	4.68	มาก	0.056	
5. การบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบต่อ						
5.1 สถานศึกษามีการวิเคราะห์รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาและจัดทำ ข้อเสนอแนะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเผยแพร่ต่อสาธารณชน	4.45	มาก	4.68	มาก	0.051	10

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานทั่วไป	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล		
5.2 มีการให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา	4.50	มาก	4.73	มาก	0.050	13
5.3 สถานศึกษามีการวางแผนและมอบหมายผู้รับผิดชอบการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.48	มาก	4.73	มาก	0.056	8
6. การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า						
6.1 การวางแผนระบบงานธุรการ เพื่อลดขั้นตอนการทำงานและสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุและอุปกรณ์ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้	4.48	มาก	4.65	มาก	0.039	16
6.2 สถานศึกษาดำเนินงานธุรการตามระบบยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า	4.40	มาก	4.73	มาก	0.074	5
6.3 สถานศึกษามีการประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและปรับปรุงพัฒนา	4.25	มาก	4.68	มาก	0.100	1
เฉลี่ยรวม	4.43	มาก	4.70	มาก	0.061	

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.68) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ การบริหารวิชาการตามหลักนิติธรรม โดยสถานศึกษามีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัด ปราศจากการทุจริต ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.75) การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม โดยสถานศึกษาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เน้นการปฏิบัติให้ทำได้

มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานทั่วไปให้สำเร็จ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) และการบริหารทั่วไปตามหลักความรับผิดชอบโดยมีการให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.68) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใสโดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.80)

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเขียนตีและการทำการในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) การบริหารทั่วไปตามหลักนิติธรรมโดยสถานศึกษามีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัดปราศจากการทุจริต และสถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีการบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีการจัดระบบการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) ส่วนค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใสโดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารทั่วไป 3 ลำดับแรก คือ 1) การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่าโดยสถานศึกษามีการประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและปรับปรุงพัฒนา 2) การบริหารทั่วไปตามหลักความโปร่งใสโดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และ 3) การบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีการจัดระบบการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง ส่วนประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นลำดับสุดท้ายคือ การบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่าโดยการวางแผนระบบงานธุรการ เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน และสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุและอุปกรณ์ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ในระยะที่ 1 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมาย แล้วผู้วิจัยหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพัฒนาแนวการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ดังนี้

2.1 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาดำเนินการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

2.1.1.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนโดยยึดระเบียบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คุรุสภากำหนดและมาตรฐานการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ

2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศในการดำเนินงาน

2.1.1.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดมั่นในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ส่งเสริมให้ครูได้นำคำขวัญของนายกรัฐมนตรีมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

2) สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมและซัจจิตความลำเอียง เปิดโอกาสให้ครูอย่างทั่วถึง กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

2.1.1.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส สร้างความตระหนักให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และส่งเสริมให้มีการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารทางราชการในเรื่อง การขอจรรยาบรรณการวัดผลของผู้เรียน

2) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน

3) สถานศึกษาวางแผน และพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัย

2.1.1.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบโดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม

2) มีการวัดผลประเมินผลด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมการเอาใจใส่ต่อนักเรียน

3) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

5) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนให้รับผิดชอบตนเอง

6) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำกับ ติดตาม การนิเทศปฏิบัติงานของบุคลากร

2.1.1.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1) ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา

2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการวางแผนการดำเนินการตามแผน ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ

3) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4) ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน

5) จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อพัฒนานักเรียน

2.1.1.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้

2) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะการใช้ห้องสมุดห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ

3) สถานศึกษาควรจัดให้บุคลากรได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

4) บูรณาการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุนในการจัดการศึกษา

การศึกษา

2.1.2 แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

2.1.2.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการรู้จักพัฒนาตนเองตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้ว่า ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นมาใช้อย่างเคร่งครัดประเมิณผลงานบุคลากรตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดออกคำสั่งและมอบหมายงานอย่างชัดเจน

2) สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น

2.1.2.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนรวมทั้งมีการแจ้งเกณฑ์การประเมิน ระยะเวลา ระดับคะแนน ให้ผู้รับการประเมินทราบ

3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม

4) สถานศึกษาควรยกย่อง/เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม

2.1.2.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1) ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนด้วยความโปร่งใส และเป็นระบบเปิดจัดทำคะแนนผลการปฏิบัติงานไว้ตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ครูได้รับ

ทราบร่วมกัน จัดสรรทุนการศึกษาหรืองบประมาณจ่ายพื้นฐานให้กับนักเรียนอย่างโปร่งใส ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบงบประมาณร่วมกัน

2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนขึ้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา

3) สถานศึกษาควรมีวิธีการประเมินผล และมีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้

4) สถานศึกษาควรมีการแจ้งผลการพิจารณาการเลื่อนขึ้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา

2.1.2.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1) ผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร

2) มอบงานสอดคล้องกับความรู้ความสามารถความถนัดและประสบการณ์

3) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

4) สถานศึกษาควรจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากร

5) สถานศึกษาควรนิเทศผลการปฏิบัติงานของบุคลากร กำหนดและปรับกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.1.2.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1) มีบริหารงานแบบประชาธิปไตยโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนให้ข้อเสนอแนะ เริ่มตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง สถานักเรียน

2) ให้ครู บุคลากรร่วมประเมินผลงานซึ่งกันและกันสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย

2.1.2.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1) ผู้บริหารกระจายงานให้บุคลากรร่วมกันรับผิดชอบและช่วยกันประหยัดพลังงาน เช่น ประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า ประหยัดวัสดุ

2) กำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความ ถนัดและเหมาะสม

3) ประชุมเชิงปฏิบัติการทำการ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายในภายนอก

4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูให้ได้เรียนรู้และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน

5) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยี

6) ประชุมจัดทำโครงสร้างการบริหารงานและขอข่ายความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันและจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา

2.1.3 แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

2.1.3.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน

2) สถานศึกษาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

3) สถานศึกษาควรเพิ่มช่องทางในการนำเสนอฎระเบียบที่มี

4) จัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้ เข้าใจบทบาท หน้าที่แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ

2.1.3.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

1) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนยึดมั่นใน 3 ดี คือ ประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรมและการห่างไกลยาเสพติด

2) สถานศึกษาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อกำหนด มาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา

3) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องดีงาม

2.1.3.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

1) โปร่งใส ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส ใช้ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา โดยใช้หลักการ PDCA ในระบบงาน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับนักเรียนเข้าเรียนด้วยความโปร่งใสและแจ้งงบประมาณแก่ผู้ปกครองทราบก่อนดำเนินการ

3) ดำเนินการต่าง ๆ อย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ และเข้าใจนโยบาย ทิศทาง เป้าหมายของการดำเนินงาน

2.1.3.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบต่อใช้ในการบริหารงานทั่วไป

1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน หรือเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและร่วมกันแก้ไข

- 2) จัดให้ครูและบุคลากรรับผิดชอบอยู่เวรยามสถานที่ราชการ
- 3) ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน
- 4) กระจายอำนาจการบริหารงานสู่บุคลากรระดับต่าง ๆ

2.1.3.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนรับรู้และตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกันมีการทำงานเป็นทีม

2) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างชุมชนและสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน

3) ประชุมชี้แจง เพื่อให้บุคลากรทราบถึงขอบข่ายงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ

2.1.3.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

1) ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานธุรการ อย่างสม่ำเสมอ ช่วยกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่และความปลอดภัยในทรัพย์สินราชการ

2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเรื่องเทคโนโลยีใน สถานศึกษา

3) สถานศึกษาควรตรวจสอบอาคาร สถานที่ เพื่อรองรับการใช้งาน

4) ทบทวนผลการปฏิบัติงานในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาใหม่

2.1.4 แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ

2.1.4.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ

1) ผู้บริหารกำกับติดตามการจัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการด้านพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และใช้จ่ายงบประมาณตามวัตถุประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบการเงิน บัญชีและพัสดุแต่ละหมวดอย่างชัดเจน บริหารงบประมาณตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ และจัดระบบการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงบประมาณ

2) ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน

3) จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ชัดเจน

2.1.4.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ

2.1.4.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงาน

งบประมาณ

- 1) ผู้บริหารจัดการให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุเป็นคณะทำงานร่วมกัน
- 2) จัดทำบัญชีการเงินการรับจ่ายการจำหน่ายพัสดุ มีทีมงานรับผิดชอบ
- 3) ระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นการใช้เงิน
- 4) ให้ครูและบุคลากรเสนอแนะการใช้เงินเพื่อการศึกษา

2.1.4.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ

- 1) ผู้บริหารจัดการให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่และรายการใดมีการประหยัดงบประมาณหรือใช้งบประมาณน้อย แต่ได้ผลเกินความคาดหมาย
- 2) สถานศึกษาควรตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์คงเหลือตามปี งบประมาณ
- 3) จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการ เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งาน
- 4) ใช้งบประมาณให้ตรงกับวัตถุประสงค์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ตาราง 9 ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อความการบริหารสถานศึกษา
โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
1. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนโดยยึดระเบียบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คุรุสภากำหนดและมาตรฐานการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ	4	4	5	3	3	3	3	5	3.8	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศในการดำเนินงาน	5	3	4	5	3	5	5	3	4.1	มาก
1.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียน	5	5	4	4	5	5	5	5	4.8	มากที่สุด
2) สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4	5	5	4	3	5	3	4	4.1	มาก
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมและซัจความลำเอียง เปิดโอกาสให้ครูอย่างทั่วถึง กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน	4	3	5	3	5	4	3	3	3.8	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
1.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส สร้างความตระหนักให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและส่งเสริมให้มีการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารทางราชการในเรื่องการขอตุลาการงานการวัดผลของผู้เรียน	4	4	4	5	4	5	5	4	4.4	มาก
2) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน	3	3	3	3	5	5	4	5	3.9	มาก
3) สถานศึกษาวางแผน และพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัย	5	3	4	3	4	4	5	5	4.1	มาก
1.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบโดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม	4	3	5	4	3	4	4	4	3.9	มาก
2) มีการวัดผลประเมินผลด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมการเอาใจใส่นักเรียน	3	5	4	5	3	5	4	3	4	มาก
3) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	3	5	3	4	5	4.4	มาก
4) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4	5	3	3	3	4	5	4	3.9	มาก
5) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนให้รับผิดชอบตนเอง	5	4	3	3	3	3	5	3	3.6	มาก
6) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ กำกับ ติดตาม การนิเทศปฏิบัติงานของบุคลากร	4	3	3	3	5	4	4	3	3.6	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
1.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1) ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา	4	3	4	4	4	3	4	4	3.8	มาก
2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการวางแผนการดำเนินการตามแผน ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	5	4	3	3	4	4	4	3	3.8	มาก
3) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	3	3	3	5	4	4	3	4	3.6	มาก
4) ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน	4	3	4	5	3	4	5	4	4	มาก
5) จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อพัฒนานักเรียน	4	5	3	5	4	4	5	5	4.4	มาก
1.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการ										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	3	5	3	3	3	5	5	3	3.8	มาก
2) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะการใช้ห้องสมุดห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ	3	3	5	4	4	5	5	3	4	มาก
3) สถานศึกษาควรจัดให้บุคลากรได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	4	5	4	3	3	3	5	5	4	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
4) บูรณาการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน	5	4	4	5	3	3	5	3	4	มาก
5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชน มาสนับสนุนในการจัดการศึกษา	4	4	4	5	3	3	3	4	3.8	มาก
2. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
2.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการรู้จักพัฒนาตนเองตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้	4	4	3	5	3	3	3	3	3.5	ปานกลาง
2) สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	5	5	5	4	5	4	5	4	4.6	มากที่สุด
3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	3	5	5	4	5	5	5	5	4.6	มากที่สุด
4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น	5	4	3	4	4	5	5	5	4.4	มาก
2.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย	5	5	5	5	3	4	5	4	4.5	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนรวมทั้งมีการแจ้งเกณฑ์การประเมินระยะเวลา ระดับคะแนน ให้ผู้รับการประเมินทราบ	5	5	3	4	3	5	3	5	4.1	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม	3	3	3	3	3	4	5	4	3.5	ปานกลาง
4) สถานศึกษาควรยกย่อง / เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม	5	5	3	4	3	4	4	3	3.9	มาก
2.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
1) ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนด้วยความโปร่งใสและเป็นระบบเปิดจัดทำคะแนนผลการปฏิบัติงานไว้ตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ครูได้รับทราบร่วมกัน จัดสรรทุนการศึกษาหรือบปัจจัยพื้นฐานให้กับนักเรียนอย่างโปร่งใส ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบงบประมาณร่วมกัน	3	5	4	5	4	3	3	3	3.8	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา	5	5	3	3	4	3	4	4	3.9	มาก
3) สถานศึกษาควรมีวิธีการประเมินผล และมีหลักฐาน สามารถตรวจสอบได้	3	5	3	3	5	4	3	5	3.9	มาก
4) สถานศึกษาควรมีการแจ้งผลการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา	3	3	3	5	4	4	4	4	3.8	มาก
2.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
1) ผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร	5	5	5	3	3	3	4	5	4.1	มาก
2) มอบงานสอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ความถนัดและประสบการณ์	4	4	5	5	3	4	3	5	4.1	มาก
3) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	5	3	4	3	3	4	3	4	3.6	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
4) สถานศึกษาควรจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากร	4	5	4	5	5	4	5	3	4.4	มาก
5) สถานศึกษาควรมีเทศผลการปฏิบัติงานของบุคลากร กำหนดและปรับกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	5	5	5	5	4	3	3	3	4.1	มาก
2.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
1) มีบริหารงานแบบประชาธิปไตยโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนให้ข้อเสนอแนะเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองสภานักเรียนให้ครู	5	5	4	3	5	3	3	4	4	มาก
2) บุคลากรร่วมประเมินผลงานซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย	5	3	3	5	5	3	5	4	4.1	มาก
2.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานบุคคล										
1) ผู้บริหารกระจายงานให้บุคลากรร่วมกัน รับผิดชอบและช่วยกันประหยัดพลังงานเช่น ประหยัดน้ำประหยัดไฟฟ้าประหยัดวัสดุ	5	3	5	4	3	3	3	4	3.8	มาก
2) กำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความถนัดและเหมาะสม	4	4	4	4	3	3	4	4	3.8	มาก
3) ประชุมเชิงปฏิบัติการทำการ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายใน ภายนอก	5	5	5	4	3	3	5	3	4.1	มาก
4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูให้ได้เรียนรู้ และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน	3	4	5	3	4	5	4	5	4.1	มาก
5) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยี	5	3	5	5	3	5	4	5	4.4	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
6) ประชุมจัดทำโครงสร้างการบริหารงานและ ขอข้ายความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันและจำนวนบุคลากรใน สถานศึกษา	4	5	3	4	4	5	5	4	4.3	มาก
3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
3.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตาม ระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและระเบียบว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ระเบียบว่าด้วย การลงโทษนักเรียนและระเบียบว่าด้วยการจัด กิจกรรมพัฒนานักเรียน	3	4	5	5	3	3	4	3	3.8	มาก
2) สถานศึกษาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วม กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ	4	4	3	4	4	4	4	3	3.8	มาก
3) สถานศึกษาควรเพิ่มช่องทางในการนำเสนอ กฎระเบียบที่มีความหลากหลาย	3	4	5	3	3	4	5	4	3.9	มาก
4) จัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้ มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบ ในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและ ผู้บริหารเพื่อให้ เข้าใจบทบาท หน้าที่แนวทาง ปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตน ให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ	3	3	4	5	3	5	4	5	4	มาก
3.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
1) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนยึดมั่นใน 3 ดีคือประชาธิปไตย คุณธรรมจริยธรรมและการห่างไกลยาเสพติด	3	5	3	4	3	5	4	4	3.9	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
2) สถานศึกษาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อกำหนด มาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา	4	3	3	5	4	4	4	4	3.9	มาก
3) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องดีงาม	5	3	4	4	5	4	3	5	4.1	มาก
3.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
1) โปร่งใส ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส ใช้ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา โดยใช้หลักการ PDCA ในระบบงาน	5	5	3	4	4	3	5	3	4	มาก
2) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับนักเรียนเข้าเรียนด้วยความโปร่งใส และแจ้งงบประมาณแก่ผู้ปกครองทราบก่อนดำเนินการ	3	3	5	3	4	4	3	4	3.6	มาก
3) ดำเนินการต่างๆอย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ และเข้าใจนโยบาย ทิศทางเป้าหมายของการดำเนินงาน	4	3	4	5	4	3	3	5	3.9	มาก
3.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกันหรือเป็นหุ้นส่วนของปัญหา และร่วมกันแก้ไข	4	5	5	4	4	4	4	3	4.1	มาก
2) จัดให้ครูและบุคลากรรับผิดชอบอยู่เวรยามสถานที่ราชการ	4	3	4	3	5	4	5	5	4.1	มาก
3) ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน	3	3	4	3	4	4	5	4	3.8	มาก
4) กระจายอำนาจการบริหารงานสู่บุคลากรระดับต่างๆ	4	5	3	4	3	4	3	3	3.6	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
3.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนรับรู้และตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกันมีการทำงานเป็นทีม	5	5	4	5	4	3	3	5	4.3	มาก
2) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างชุมชนและสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน	5	5	4	5	3	3	5	3	4.1	มาก
3) ประชุมชี้แจง เพื่อให้บุคลากรทราบถึงขอบข่ายงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ	4	4	3	4	4	5	4	3	3.9	มาก
3.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไป										
1) ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานธุรการอย่างสม่ำเสมอช่วยกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่และความปลอดภัยในทรัพย์สินราชการ	5	5	5	4	4	5	4	3	4.4	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเรื่องเทคโนโลยีในสถานศึกษา	3	3	5	4	5	3	4	4	3.9	มาก
3) สถานศึกษาควรตรวจสอบอาคาร สถานที่เพื่อรองรับการใช้งาน	4	5	4	3	4	4	5	5	4.3	มาก
4) ทบทวนผลการปฏิบัติงานในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาใหม่	4	3	4	4	5	5	3	5	4.1	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
4. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
4.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
1) ผู้บริหารกำกับติดตามการจัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการด้านพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและใช้จ่ายงบประมาณตามวัตถุประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบการเงิน บัญชี และพัสดุแต่ละหมวดอย่างชัดเจนบริหารงบประมาณตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ และจัดระบบการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงบประมาณ	5	5	3	4	3	3	3	4	3.8	มาก
2) ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน	4	3	4	4	5	4	3	3	3.8	มาก
3) จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ ข้อบังคับต่างๆ ให้ชัดเจน	4	4	4	4	5	4	4	3	4	มาก
.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
1) ผู้บริหารกำกับติดตามครูและบุคลากรใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต	5	5	3	3	5	3	5	4	4.1	มาก
2) ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงบประมาณ จัดสรรงบประมาณจ่ายพื้นฐานให้แก่แก่นักเรียนอย่างเป็นธรรม	3	4	3	3	5	3	5	3	3.6	มาก
3) จัดหาเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนเรียนดีประพฤติดีเพื่อให้โอกาสทางการศึกษา	5	4	5	4	3	3	5	5	4.3	มาก
4) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็น	5	5	3	5	3	4	4	3	4	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
4.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุ ก่อนดำเนินงานตามโครงการขออนุมัติงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ มีแผนการใช้จ่ายเงินตามแผนงานอย่างชัดเจนและให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับรู้และอนุมัติงบประมาณ และเปิดเผยงบประมาณให้ที่ประชุมผู้ปกครองทราบ	4	4	3	4	3	4	4	3	3.6	มาก
2) สถานศึกษาควรประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยมีการแจ้งยอดเงินและการเฉลี่ยไปยังแต่ละฝ่าย	5	4	5	5	5	4	3	5	4.5	มาก
3) สถานศึกษาควรกำหนดภารกิจให้มีความเหมาะสมกับงบประมาณและใช้ให้เกิดประโยชน์	3	5	3	5	4	4	5	4	4.1	มาก
4) สถานศึกษาควรสำรวจความต้องการงบประมาณของแต่ละฝ่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ	4	4	5	5	5	5	4	4	4.5	มาก
5) สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางในการตรวจสอบ/รายงาน ผลการดำเนินงานการใช้จ่ายงบประมาณ	3	3	3	4	4	5	4	3	3.6	มาก
6) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน ในการบริหารงบประมาณ	4	4	4	3	5	5	5	3	4.1	มาก

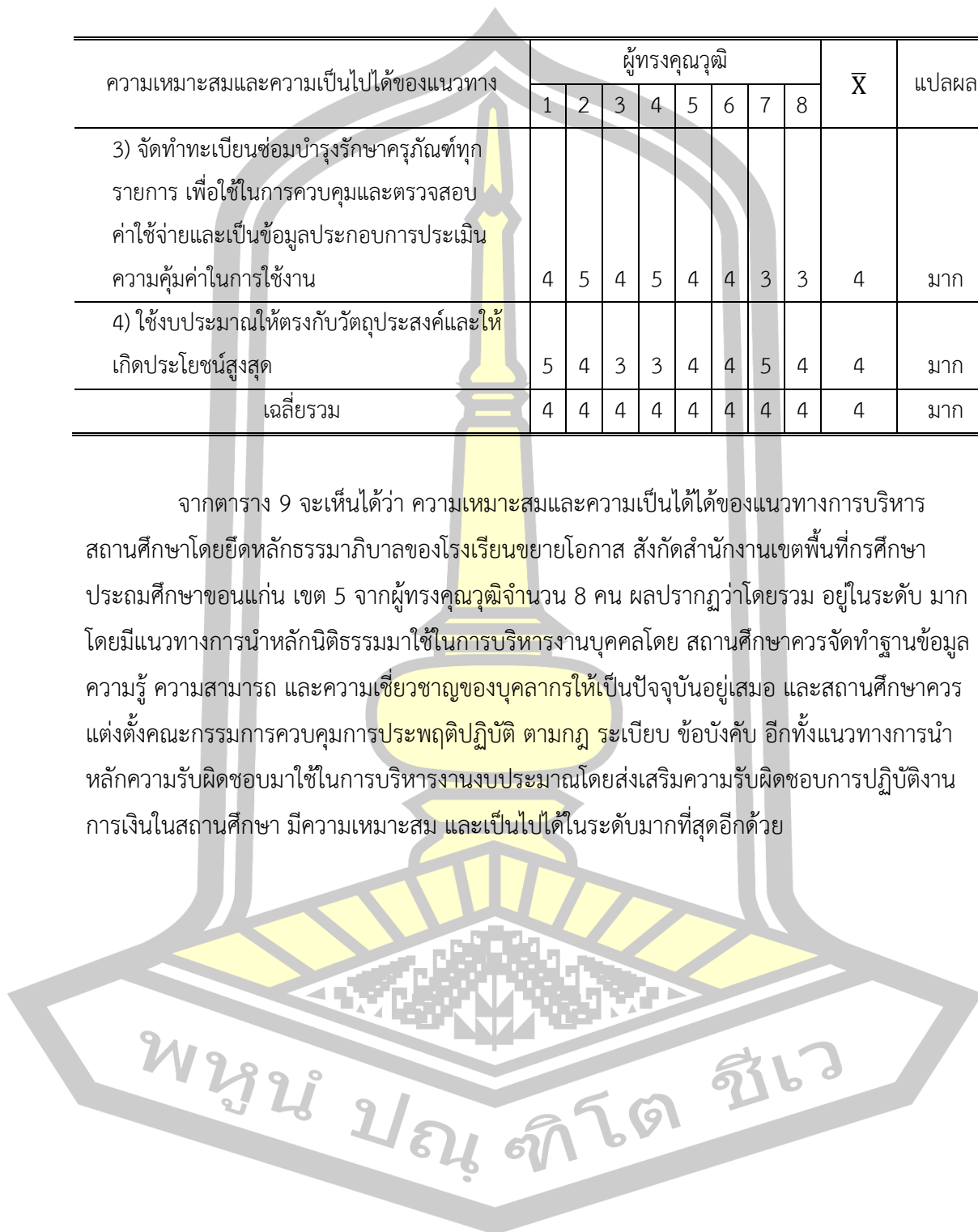
ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
4.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบถ่วงดุล	5	3	4	5	5	5	4	3	4.3	มาก
2) ส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา	5	4	5	5	5	4	5	4	4.6	มากที่สุด
3) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลจากการบริหารงานตามหน้าที่ และนโยบาย	3	4	3	4	4	4	3	4	3.6	มาก
4.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุเป็นคณะทำงานร่วมกัน	5	3	5	5	5	3	3	3	4	มาก
2) จัดทำบัญชีการเงินการรับจ่ายการจำหน่ายพัสดุ มีทีมงานรับผิดชอบ	4	3	5	4	5	4	3	4	4	มาก
3) ระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นการใช้เงิน	4	5	4	3	4	4	4	4	4	มาก
4) ให้ครูและบุคลากรเสนอแนะการใช้เงินเพื่อการศึกษา	5	5	4	3	3	5	3	4	4	มาก
4.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ										
1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่และรายการใดมีการประหยัดงบประมาณหรือใช้งบประมาณน้อยแต่ได้ผลเกินความคาดหมาย	4	4	4	4	4	4	3	5	4	มาก
2) สถานศึกษาควรตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์คงเหลือตามปี งบประมาณ	3	4	4	5	5	5	4	4	4.3	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8		
3) จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการ เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งาน	4	5	4	5	4	4	3	3	4	มาก
4) ใช้งบประมาณให้ตรงกับวัตถุประสงค์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด	5	4	3	3	4	4	5	4	4	มาก
เฉลี่ยรวม	4	4	4	4	4	4	4	4	4	มาก

จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน ผลปรากฏว่าโดยรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีแนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อีกทั้งแนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดยส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ขอสรุปผลการวิเคราะห์ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สรุปผลการวิจัยพบว่า ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 4.36$) ด้านการบริหารบุคคล ($\bar{X} = 4.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.27$) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของ

โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.66$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.70$) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.66$) ด้านการบริหารบุคคล ($\bar{X} = 4.64$) และด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.63$) และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารวิชาการ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการบริหารบุคคล ลำดับที่ 3 คือ ด้านการบริหารทั่วไป และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการบริหารงบประมาณ

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามความสำคัญจำเป็นและความต้องการพัฒนา

2.1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ 1. การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ โดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนโดยยึดระเบียบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คุรุสภากำหนดและมาตรฐานการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ 2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศในการดำเนินงาน 2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดมั่นในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการคือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ส่งเสริมให้ครูได้นำคำขวัญของนายกรัฐมนตรีมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 2) สถานศึกษามีการประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ปฏิบัติตน 3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส 2) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน 3) สถานศึกษาวางแผน และพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัย 4. การนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบโดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม 2) ครูมีการวัดผลประเมินผลด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมการเอาใจใส่นักเรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนให้รับผิดชอบตนเอง 6) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำกับ ติดตามการนิเทศปฏิบัติงานของบุคลากร 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชน

มีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา

2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการวางแผนการดำเนินการตามแผน ประเมินผลการดำเนินงาน ตามโครงการ 3) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) ผู้บริหารประสานความร่วมมือกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน 5) สถานศึกษาจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อพัฒนานักเรียน 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย

1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 2) ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะการใช้ห้องสมุดห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เพื่อคุณค่าของงบประมาณ 3) สถานศึกษาจัดให้บุคลากรได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ครูบูรณาการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุนในการจัดการศึกษา

2.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานบุคคล 1) การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการรู้จักพัฒนาตนเองตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้ว่า ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเข้ามาใช้อย่างเคร่งครัดประเมินผลงานบุคลากรตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดออกคำสั่งและมอบหมายงานอย่างชัดเจน 2) สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ 4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น

2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย 2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนรวมทั้งมีการแจ้งเกณฑ์การประเมิน ระยะเวลา ระดับคะแนน ให้ผู้รับการประเมินทราบ 3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม 4) สถานศึกษาควรยกย่อง/เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม

3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนด้วยความโปร่งใสและเป็นระบบเปิดจัดทำคะแนนผลการปฏิบัติงานไว้ตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ครูได้รับทราบร่วมกัน 2) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา 3) สถานศึกษามีวิธีการประเมินผล และมีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ 4) สถานศึกษามีการแจ้งผลการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา

4. การนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร และสอดคล้องกับความรู้ความสามารถความถนัดและประสบการณ์

3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ 4) สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากร 5) สถานศึกษานิเทศผลการปฏิบัติงานของบุคลากร กำหนดและปรับกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล โดย 1) มีบริหารงานแบบประชาธิปไตยโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนให้ข้อเสนอแนะเริ่มตั้งแต่ คณะกรรมการสถานศึกษา 2) บุคลากรร่วมประเมินผลงานซึ่งกันและกันสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และ 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารกระจายงานให้บุคลากรร่วมกันรับผิดชอบและช่วยกันประหยัดพลังงานเช่น ประหยัดน้ำประหยัดไฟฟ้าประหยัดวัสดุ 2) กำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความ ถนัดและเหมาะสม 3) ประชุมเชิงปฏิบัติการทำการ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายใน ภายนอก 4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูให้ได้เรียนรู้และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยี 6) สถานศึกษาประชุมจัดทำโครงสร้างการบริหารงานและขอข่ายความรับผิดชอบต่อสอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันและจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา

2.3 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป 1) การนำหลักนิติธรรมาภิบาลใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและระเบียบต่าง ๆ 2) สถานศึกษาจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) สถานศึกษาเพิ่มช่องทางในการนำเสนอกฎระเบียบที่มีความหลากหลาย 4) ผู้บริหารจัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้ เข้าใจบทบาท หน้าที่แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ 2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยึดมั่นในประชาธิปไตย คุณธรรมจริยธรรม และการห่างไกลยาเสพติด 2) สถานศึกษาจัดประชุมบุคลากรเพื่อกำหนด มาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องดีงาม 3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจัย สั่งการ กระทำกิจการงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส ใช้ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา โดยใช้หลักการ PDCA ในระบบงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับนักเรียนเข้าเรียนด้วยความโปร่งใสและแจ้งงบประมาณแก่ผู้ปกครองทราบก่อนดำเนินการ 3) ดำเนินการต่างๆอย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ และเข้าใจนโยบาย ทิศทาง เป้าหมายของการดำเนินงาน 4. การนำหลักความรับผิดชอบต่อใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกันหรือเป็นหุ้นส่วนของปัญหาและ

ร่วมกันแก้ไข 2) ครูและบุคลากรรับผิดชอบอยู่เวรยามสถานที่ราชการ 3) ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน 4) ผู้บริหารกระจายอำนาจการบริหารงานสู่บุคลากรระดับต่างๆ 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนรับรู้และตัดสินใจแก้ปัญหาพร้อมกันมีการทำงานเป็นทีม 2) สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างชุมชนและสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน 3) ผู้บริหารประชุมชี้แจง เพื่อให้บุคลากรทราบถึงขอบข่ายงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ และ

6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานบูรณาการอย่างสม่ำเสมอช่วยกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่และความปลอดภัยในทรัพย์สินราชการ 2) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเรื่องเทคโนโลยีในสถานศึกษา 3) สถานศึกษาตรวจสอบอาคาร สถานที่ เพื่อรองรับการใช้งาน 4) ผู้บริหารทบทวนผลการปฏิบัติงานในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาใหม่

2.4 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ 1) การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารกำกับติดตามการจัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการด้านพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ 2) ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน 3) ผู้บริหารจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติข้อบังคับต่างๆ ให้ชัดเจน 2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารกำกับติดตามครูและบุคลากรใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต 2) ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงบประมาณจัดสรรงบประมาณไปยังพื้นฐานให้แก่นักเรียนอย่างเป็นธรรม 3) จัดหาเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนเรียนดีประพฤติดีเพื่อให้โอกาสทางการศึกษา 4) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็น 3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุ 2) สถานศึกษาประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยมีการแจ้งยอดเงินและการเฉลี่ยไปยังแต่ละฝ่าย 3) สถานศึกษากำหนดภารกิจให้มีความเหมาะสมกับงบประมาณและใช้ให้เกิดประโยชน์ 4) สถานศึกษาสำรวจความต้องการงบประมาณของแต่ละฝ่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ 5) สถานศึกษากำหนดแนวทางในการตรวจสอบ/รายงาน ผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณ 6) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน ในการบริหารงบประมาณ 4. การนำหลักความรับผิดชอบต่อมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบถ่วงดุล 2) ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลจากการบริหารงานตามหน้าที่ และนโยบาย 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มี

คณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุเป็น คณะทำงานร่วมกัน 2) จัดทำบัญชีการเงินการรับจ่ายการจำหน่ายพัสดุ มีทีมงานรับผิดชอบ 3) ระดม ทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นการใช้เงิน 4) ให้ครูและบุคลากรเสนอแนะการใช้เงินเพื่อการศึกษา และ 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการ บริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการ ดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่และรายการใดมีการ ประหยัดงบประมาณหรือใช้งบประมาณน้อยแต่ได้ผลเกินความคาดหมาย 2) สถานศึกษาตรวจสอบ วัสดุ ครุภัณฑ์คงเหลือตามปี งบประมาณ 3) จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการ เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่า ในการใช้งาน 4) ใช้งบประมาณให้ตรงกับวัตถุประสงค์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 5 การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาใช้หลักนิติธรรมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักคุณธรรม โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย และผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักความรับผิดชอบกำหนดให้การบริหารงาน ทุกส่วนยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก ด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการมอบหมายแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความเป็นธรรม ด้านการบริหาร บุคคลอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอน การแสวงหาและบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของ ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และการบริหารบุคคลตามหลักความโปร่งใส โดยมีการ แจ้างหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบ และด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการอย่างเคร่งครัดปราศจากการทุจริต สถานศึกษาการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

จากประสบการณ์จริงเน้นการปฏิบัติให้ทำได้ มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานทั่วไปให้สำเร็จ และมีการให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ ทิมนาม (2553) ศึกษาเรื่อง ธรรมชาติของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งการศึกษาของ ปริญญา สัญญา (2553) ซึ่งศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า มีการปฏิบัติด้าน หลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ฐิติรัตน์ เอี่ยมสกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล นครแหลมฉบัง พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด เทศบาลนครแหลมฉบัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก ธรรมชาติของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาศักยภาพตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการบริหารงานและเป้าหมายผลผลิตนักเรียนในแต่ละระดับชั้นอย่างชัดเจน และมีการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหาร งบประมาณอยู่ในระดับมาก เนื่องจากต้องการให้มีการจัดทำทะเบียนควบคุมการเงินเป็นปัจจุบัน/ หลักฐานตรวจสอบได้ มีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสถานศึกษาไปใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ต้องการให้สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วยความ เป็นธรรม และสถานศึกษามีการมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลอยู่ในระดับมาก เนื่องจากต้องการให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพให้มีการจัดทำหลักเกณฑ์ แผนปฏิบัติและขั้นตอนการแสวงหา และบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน โปร่งใส และให้สถานศึกษามีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค ตรวจสอบได้ และด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก เนื่องจากต้องการให้สถานศึกษามีข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเขียนตีและการทำการ ในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ มีการรับนักเรียนโดยปฏิบัติตามระเบียบและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างเคร่งครัดปราศจากการทุจริต และให้สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการบริหารงานทั่วไปของ

สถานศึกษา เพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรมโดยสถานศึกษามีการจัดระบบการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Clarke (2001) ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจำเป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้านการบริหารวิชาการเนื่องจาก ต้องการให้มีการบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่า มีการศึกษาวิจัยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และบริหารวิชาการตามหลักการมีส่วนร่วม โดยมีการประเมินความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย ด้านการบริหารงบประมาณมีความต้องการเนื่องจากการบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรมซึ่งสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบริหารงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด ให้สถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตรงตามแผนปฏิบัติการสถานศึกษาที่กำหนด และให้สถานศึกษามีการกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่เน้นประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ด้านการบริหารบุคคล มีความต้องการจำเป็นเนื่องจากการให้สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู มีการสื่อสารให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิทางกฎหมายและการรักษาสิทธิแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และการกำหนดเป้าหมายของงานและมาตรฐานตัวชี้วัดอย่างชัดเจนทุกงานและมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด และด้านการบริหารทั่วไปเนื่องจากต้องการให้มีการบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า โดยสถานศึกษามีการประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและปรับปรุงพัฒนา มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานทั่วไปอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ และมีการจัดระบบการให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนและประชาชนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ซึ่งกล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นการปกครอง การบริหาร การจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม นอกจากนี้ยังเป็นการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน และทฤษฎีของ ภัคินดา หนองเรือง (2558) กล่าวถึงความต้องการหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นการกำหนดเกณฑ์หรือกฎกติกาเพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ ปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ สมาชิกทุกคนพึงพอใจในผลการปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวมได้

2. จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า

2.1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ 1. การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ โดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนโดยยึดระเบียบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คุรุสภากำหนดและมาตรฐานการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ 2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศในการดำเนินงาน 2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดมั่นในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการคือ ขยันประหยัดซื่อสัตย์มีวินัยสุภาพสะอาดสามัคคีมีน้ำใจส่งเสริมให้ครูได้นำคำขวัญของนายกรัฐมนตรีมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 2) สถานศึกษามีการประเมินผลการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ปฏิบัติตน 3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส 2) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน 3) สถานศึกษาวางแผน และพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัย 4. การนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบโดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม 2) ครูมีการวัดผลประเมินผลด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมเอาใจใส่ต่อนักเรียน 3) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนให้รับผิดชอบตนเอง 6) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำกับ ติดตามการนิเทศปฏิบัติงานของบุคลากร 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการโดย 1) ผู้บริหารให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการวางแผนการดำเนินการตามแผน ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ 3) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) ผู้บริหารประสานความร่วมมือกับชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้เชิงวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน 5) สถานศึกษาจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อพัฒนานักเรียน 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการ โดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ 2) ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะการใช้ห้องสมุดห้องปฏิบัติการทาง

ภาษาและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ 3) สถานศึกษาจัดให้บุคลากรได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ระบุบูรณาการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุนในการจัดการศึกษา

2.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

1. การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการรู้จักพัฒนาตนเองตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้ว่า ก.ค.ศ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นขึ้นมาใช้อย่างเคร่งครัดประเมินผลงานบุคลากรตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดออกคำสั่งและมอบหมายงานอย่างชัดเจน 2) สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ 4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น

2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย 2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนรวมทั้งมีการแจ้งเกณฑ์การประเมิน ระยะเวลา ระดับคะแนน ให้ผู้รับการประเมินทราบ 3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม 4) สถานศึกษาควรยกย่อง/เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม

3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนด้วยความโปร่งใสและเป็นระบบเปิดจัดทำคะแนนผลการปฏิบัติงานไว้ตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ครูได้รับทราบร่วมกัน 2) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา 3) สถานศึกษามีวิธีการประเมินผล และมีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ 4) สถานศึกษามีการแจ้งผลการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา

4. การนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร และสอดคล้องกับความรู้ความสามารถความถนัดและประสบการณ์ 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ 4) สถานศึกษาจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากร 5) สถานศึกษานิเทศผลการปฏิบัติงานของบุคลากร กำหนดและปรับกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) มีบริหารงานแบบประชาธิปไตยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนให้ข้อเสนอแนะเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษา 2) บุคลากรร่วมประเมินผลงานซึ่งกันและกันสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และ 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานบุคคลโดย 1) ผู้บริหารกระจายงานให้บุคลากรร่วมกันรับผิดชอบและช่วยกันประหยัดพลังงานเช่น ประหยัดน้ำประหยัดไฟฟ้าประหยัดวัสดุ 2) กำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความ ถนัดและเหมาะสม 3) ประชุมเชิง

ปฏิบัติการทำการ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายใน ภายนอก 4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูให้ได้เรียนรู้และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน 5) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยี 6) สถานศึกษาประชุมจัดทำโครงสร้างการบริหารงานและขอข่วยความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันและจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา

2.3 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป 1. การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและระเบียบต่าง ๆ 2) สถานศึกษาจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ 3) สถานศึกษาเพิ่มช่องทางในการนำเสนอฎระเบียบที่มีความหลากหลาย 4) ผู้บริหารจัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้เข้าใจบทบาท หน้าที่แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่าง ๆ 2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยึดมั่นในประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และการห่างไกลยาเสพติด 2) สถานศึกษาจัดประชุมบุคลากรเพื่อกำหนด มาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องดีงาม 3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส ใช้ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา โดยใช้หลักการ PDCA ในระบบงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับนักเรียนเข้าเรียนด้วยความโปร่งใสและแจ้งงบประมาณแก่ผู้ปกครองทราบก่อนดำเนินการ 3) ดำเนินการต่างๆอย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ และเข้าใจนโยบาย ทิศทาง เป้าหมายของการดำเนินงาน 4. การนำหลักความรับผิดชอบต่อใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกันหรือเป็นหุ้นส่วนของปัญหาและร่วมกันแก้ไข 2) ครูและบุคลากรรับผิดชอบอยู่เวรยามสถานที่ราชการ 3) ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน 4) ผู้บริหารกระจายอำนาจการบริหารงานสู่บุคลากรระดับต่าง ๆ 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนรับรู้และตัดสินใจแก้ปัญหาร่วมกันมีการทำงานเป็นทีม 2) สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างชุมชนและสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน 3) ผู้บริหารประชุมชี้แจง เพื่อให้บุคลากรทราบถึงข่วยงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ และ 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไปโดย 1) ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานสุจริตอย่างสม่ำเสมอช่วยกันรับผิดชอบดูแลอาคาร

สถานที่และความปลอดภัยในทรัพย์สินราชการ 2) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเรื่องเทคโนโลยีในสถานศึกษา 3) สถานศึกษาตรวจสอบอาคาร สถานที่ เพื่อรองรับการใช้งาน 4) ผู้บริหาร ทบทวนผลการปฏิบัติงานในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงใน แผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาใหม่

2.4 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ 1. การนำหลักนิติ ธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารกำกับติดตามการจัดซื้อจัดจ้างและ ดำเนินการด้านพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ 2) ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าหา ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน 3) ผู้บริหารจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ชัดเจน 2. การนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหาร กำกับติดตามครูและบุคลากรใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต 2) ใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร งบประมาณจัดสรรงบประมาณพื้นฐานให้แก่นักเรียนอย่างเป็นธรรม 3) จัดหาเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนเรียนดีประพฤติดีเพื่อให้โอกาสทางการศึกษา 4) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็น 3. การนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงาน งบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้าน การเงินการบัญชีและการพัสดุ 2) สถานศึกษาประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณ ประจำปี โดยมีการแจ้งยอดเงินและการเฉลี่ยไปยังแต่ละฝ่าย 3) สถานศึกษากำหนดภารกิจให้มีความ เหมาะสมกับงบประมาณและใช้ให้เกิดประโยชน์ 4) สถานศึกษาสำรวจความต้องการงบประมาณของ แต่ละฝ่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ 5) สถานศึกษากำหนดแนวทางในการตรวจสอบ/รายงานผลการ ดำเนินงานการใช้งบประมาณ 6) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน ในการบริหาร งบประมาณ 4. การนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้ มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบถ่วงดุล 2) ส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน การเงินในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลจากการบริหารงานตามหน้าที่ และนโยบาย 5. การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มี คณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุเป็น คณะทำงานร่วมกัน 2) จัดทำบัญชีการเงินการรับจ่ายการจำหน่ายพัสดุ มีทีมงานรับผิดชอบ 3) ระดม ทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นการใช้จ่ายเงิน 4) ให้ครูและบุคลากรเสนอแนะการใช้จ่ายเงินเพื่อการศึกษา และ 6. การนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการ บริหารงานงบประมาณโดย 1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการ ดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่และรายการใดมีการ ประหยัดงบประมาณหรือใช้งบประมาณน้อยแต่ได้ผลเกินความคาดหมาย 2) สถานศึกษาตรวจสอบ วัสดุ ครุภัณฑ์คงเหลือตามปี งบประมาณ 3) จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการ

เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งาน 4) ใช้งบประมาณให้ตรงกับวัตถุประสงค์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

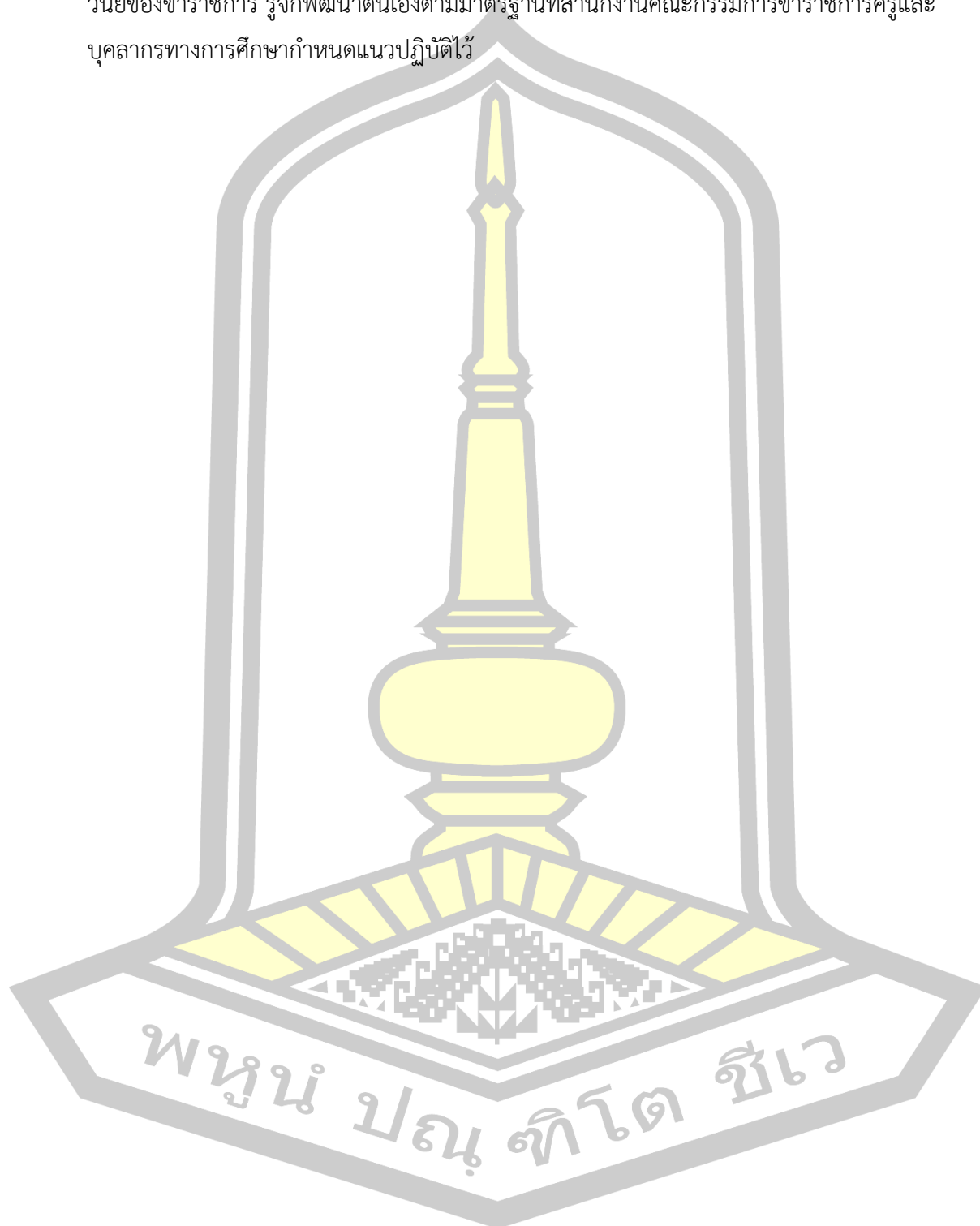
โดยผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สอดคล้องกับหลักการของ กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ซึ่งได้กล่าวถึง การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในส่วนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นสอดคล้องกับ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) และบังอร สิมพันธ์ (2560) อีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมมิกา อ่อนธานี (2559) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 งานวิจัยของ กิตติภูมิ สมศรี (2560) ซึ่งศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ในขณะที่เดียวกันยังสอดคล้องกับ กมลวรรณ ศรีม่วง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ และฉัตรมงคล สูงเนิน (2561) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
  - 1.1 ผู้บริหารควรบริหารงบประมาณตามหลักความรับผิดชอบต่อโดยมอบหมายแต่งตั้งคณะบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการเงินและงบประมาณ
  - 1.2 ในการบริหารวิชาการตามหลักความรับผิดชอบต่อทุกฝ่ายต้องสามารถยอมรับร่วมกันได้และยอมรับผลจากการกระทำของตน
  - 1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
  - 2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการตามหลักความคุ้มค่าเพื่อให้สถานศึกษามีการศึกษาวิจัยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 2.2 ควรศึกษาการแนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักคุณธรรม ศึกษาข้อกำหนดในการห้ามลงโทษนักเรียนโดยการเขียนตีและการทำการในสิ่งที่เกินกว่าเหตุ

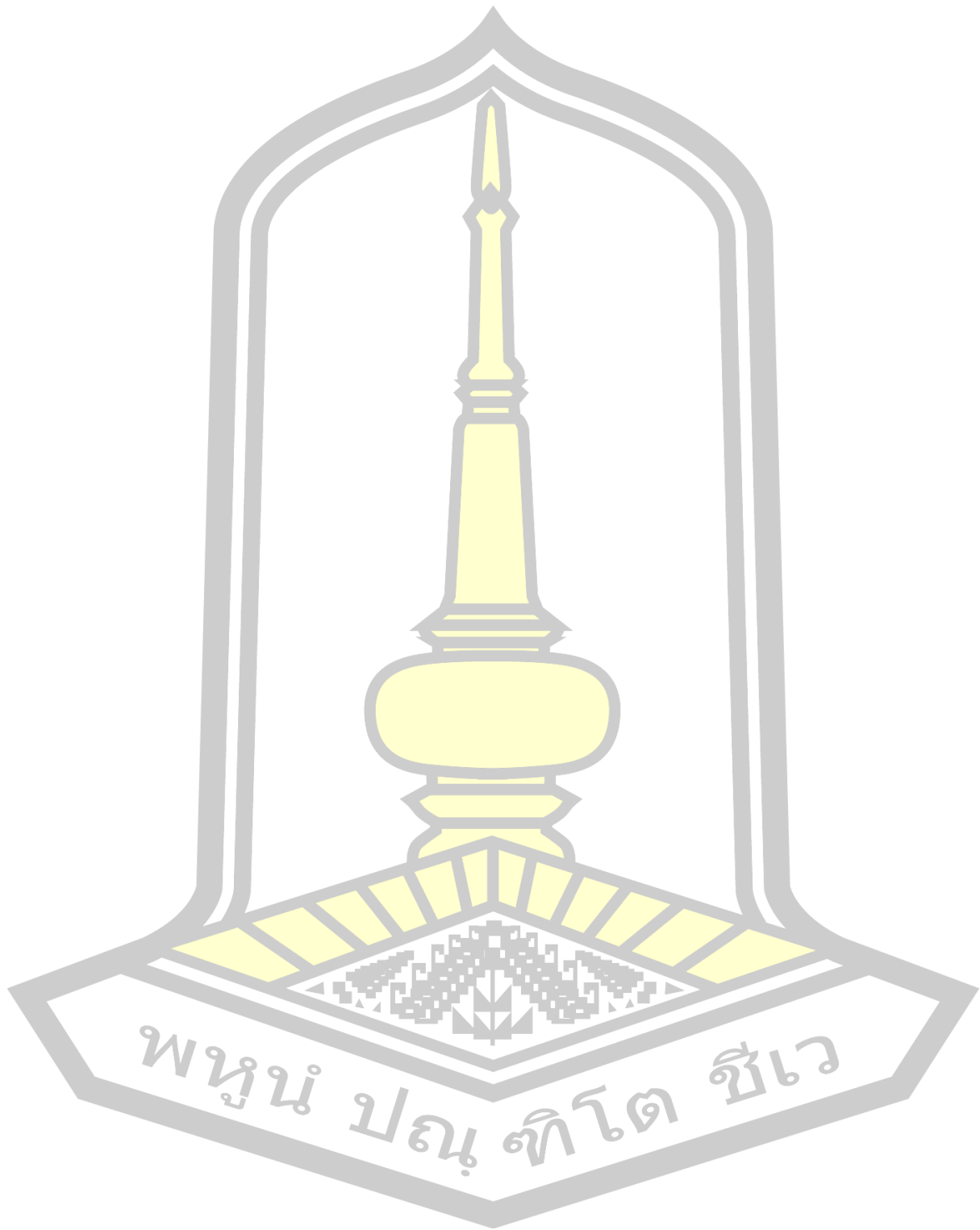

2.3 ควรศึกษาแนวทางให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการ รู้จักพัฒนาตนเองตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ศรีม่วง. (2560). *การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- กิตติภูมิ สมศรี. (2560). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- เกษมสิงห์ เพ็ญฟู. (2551). *การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.nb2.go.th/kmcdata/uploadq/120.ppt>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 4 กรกฎาคม 2563].
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *คู่มือฝึกอบรมครูแนะแนว*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑามาศ มุขเดชะ. (2564). *แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลสามควายเผือก อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉัตรมงคล สูงเนิน. (2561). *แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชัยอนันต์ สมุทรวานิช. (2540). *จดหมายเปิดผนึกจากที่ประชุมคณาจารย์รัฐศาสตร์*. ม.ป.ม. : ม.ป.พ
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.

- ฐิติรัตน์ เอี่ยมสกุล. (2555). *พฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐวิจิตา เลิศพงษ์รุจิกร. (2556). *การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาบนฐานของวิธีการที่เป็นเลิศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นรินทร์ ภาระศรี. (2545). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- นัยนา เจริญพล. (2552). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เนตรนภา มหาพานต์. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บังอร สิมพันธ์. (2560). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2561). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

- ประชา ศรีหาบุญทัน. (2556). การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 31. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปราณีตย์ มีคม. (2556). ความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหาร
 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปริญญา สัตย์พั้ง. (2553). การศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีดา พรหมดี. (2553). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนชุมชนศรีจอมทอง เขตพื้นที่
 การศึกษาเชียงใหม่ เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เปรมมิกา อ่อนธานี. (2559). แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 อุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภคินิดา หนองเรือ. (2558). รูปแบบการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2557). การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ :
 กรมศาสนา.
- วัชระ วงษ์วิชา. (2556). การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 หนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
 การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิมาน วรรณคำ. (2552). *การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิริรักษ์ ทองจันทร์. (2557). *การบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สมคิด มawangศ์. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์. (2552). *สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สัญญา ชาวไร่. (2546). *การศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). *คู่มือการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ : พีเอ ลิฟวิ่ง.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2563). *รายงานข้อมูลเชิงสถิติเรื่อง ร้อยเรียนการทุจริต ประจำปี 2563*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.kkn5.go.th>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2563]
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2564). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พ.ศ. 2561-2564*. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาขอนแก่น เขต 5.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2560).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. แห่งชาติฉบับที่12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.). (2555). *ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพการ*

ให้บริการประชาชน : (Best Practices) รางวัลคุณภาพการให้บริการประชาชน

ประจำปี พ.ศ. 2555. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม*

แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-

2574). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.

สุทธา จรัสแผ้ว. (2553). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 : พุทธรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุเทพ ทิมนาม. (2553). *ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรใน*

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย

หมู่บ้านจอมบึง.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). *หลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา.*

มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). *หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติทางการบริหารและพัฒนา*

การศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภาพร คำสำแดง. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการ*

รับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภาพร คำสำแดง. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการ*

รับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล สุริยะ. (2556). *การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- องค์กรเพื่อความโปร่งใสสุจริต. (2564). *อันดับความโปร่งใสปี 2563 ไทยได้คะแนน 36/100 และอยู่ที่อันดับ 104/180 ของโลก*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 เมษายน 2564].
- อภิชาติ ประสิทธิ์นอก. (2556). *วัฒนธรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาสรรพ์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย*. พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อารยา บุตรพรหม. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำนาจ เผือกบริสุทธิ. (2560). *หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Clarke, V.C.B. (2001). *In search of good governance : Decentralization and Democracy in Ghana*. Ph.D. Thesis, Northern Illinois University.
- Grace, K.A. (2005). *Professional Autonomy and Collective Endeavor in Academic Department : A Study of Department Identity and practice that Benefit the Scholar*. [online]. Available from : <http://www.lib.umi.com/dissertation/fullcit/3037252>. [accessed 16 December 2020].
- Kimmet, P. (2005). *The Politics of Good Governance in the Asians 4*. Griffith : Master Degree of Griffith University.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Marcella, C.C. (2005). *Educational governance of the Morongo unified school district (California)*. [online]. Available from : <http://www.lib.umi.com/dissertation/preview/3166794>. [accessed 16 December 2020].

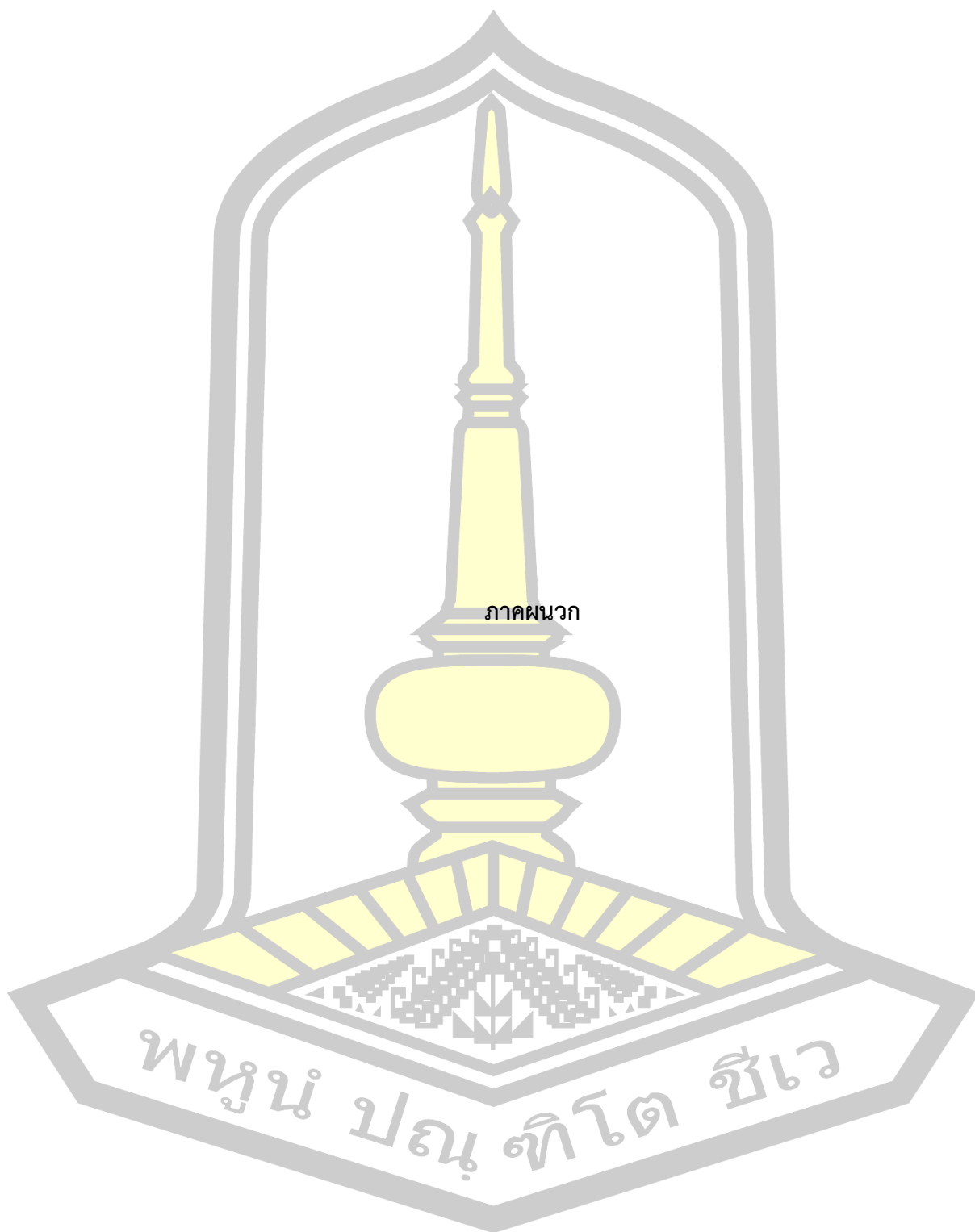
McMillan, L.K. (2007). *A misguided curriculum: Decentralized education policy in Ghana's primary school system*. Master Thesis, Saint Mary's University (Canada).

Robert, R.I. (2007). *GOOD GOVERNANCE*. [online]. Available from : URL:<https://www.jstor.org/stable/resrep05763>. [accessed 16 December 2020].

Tennekes, H.J. (2005). *Donors and good governance: Analysis of a policy discourse in the Netherlands and Germany*. [online]. Available from : <http://wwwlib.umi.com/dissertations>. [accessed 16 December 2020].

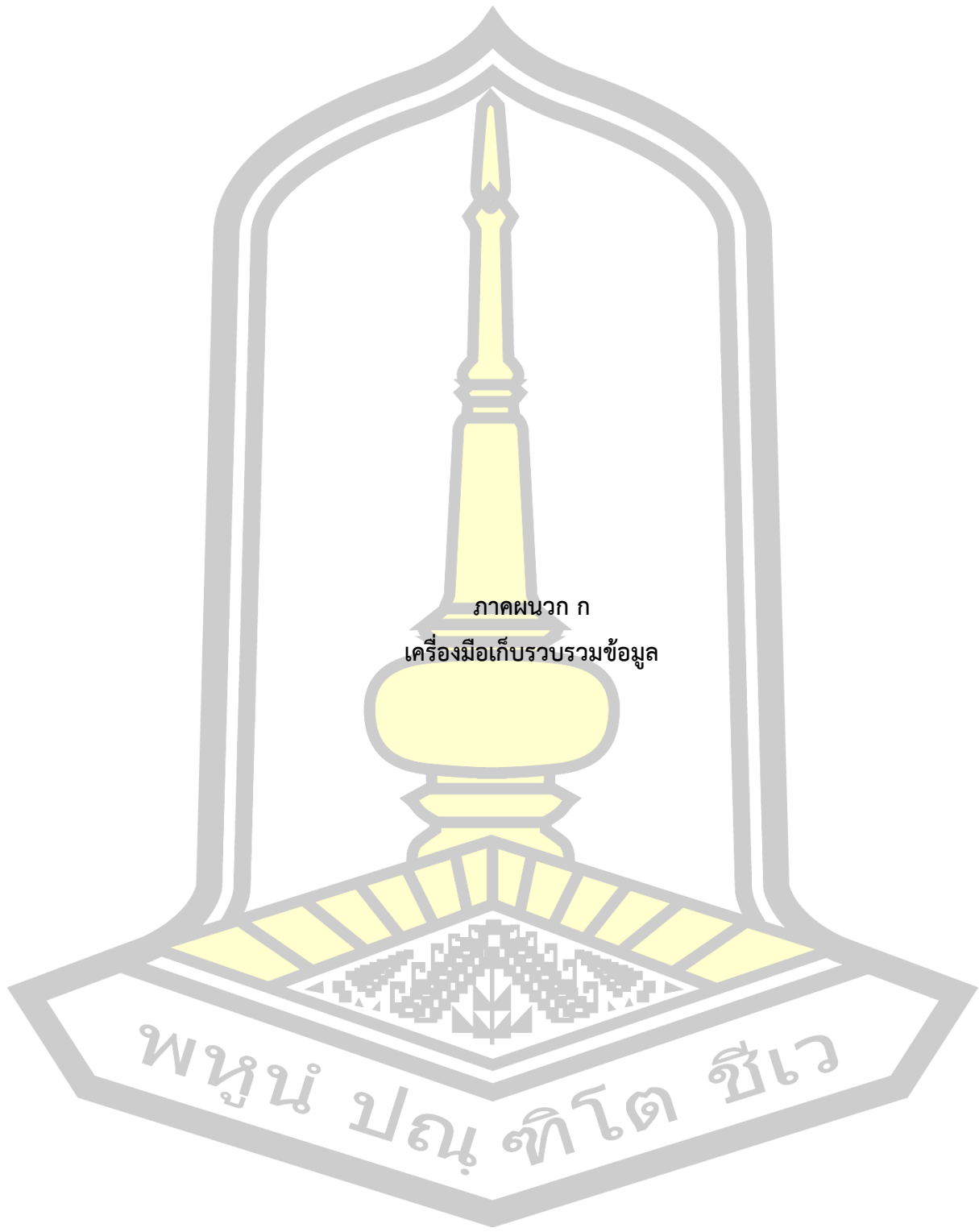
United Nations Development Programme (UNDP). (2000). *United Nations Human Development Report 2000: Human Rights and Human Development*. New York : UNDP.

ภาคผนวก

พหุณํ ปณฺ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

พญูน์ ปณุ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สำหรับการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาและความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในแบบชี้แนะ

3. การวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่และสถานศึกษาของท่านแต่อย่างไร

5. ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและนำผลมาใช้เพื่อการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามนี้

บุญหลาย สารผล

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขา บริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลสถานศึกษา

คำชี้แจง : ข้อความต่อไปนี้เป็นการถามเกี่ยวกับข้อมูลของท่านให้ท่านทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง
หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

- (1) ชาย   (2) หญิง

2. อายุ

- (1) 21-30 ปี   (2) 31-40 ปี
 (3) 41-50 ปี   (4) 51 ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

- (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี   (2) ปริญญาตรี
 (3) ปริญญาโท   (4) ปริญญาเอก

4. อายุราชการ/ ประสบการณ์การทำงาน

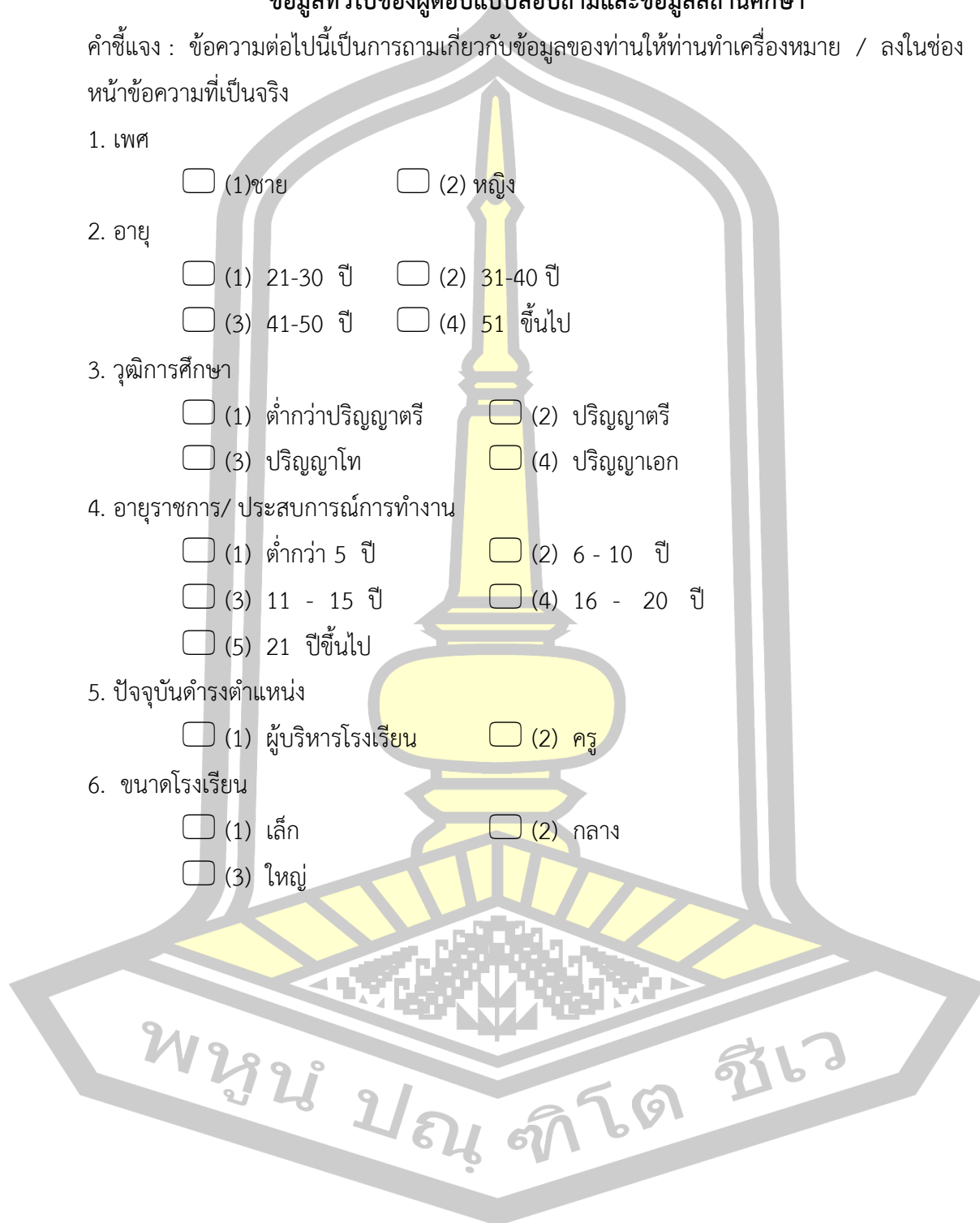
- (1) ต่ำกว่า 5 ปี   (2) 6 - 10 ปี
 (3) 11 - 15 ปี   (4) 16 - 20 ปี
 (5) 21 ปีขึ้นไป

5. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

- (1) ผู้บริหารโรงเรียน   (2) ครู

6. ขนาดโรงเรียน

- (1) เล็ก   (2) กลาง
 (3) ใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ การบริหารสถานศึกษาตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
 คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นตามกรอบประเด็นที่กำหนดให้ เพิ่มเติมตาม
 ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารตามหลักนิติธรรมภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารตามหลักคุณธรรมภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารตามหลักความโปร่งใสภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารตามหลักการมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารตามหลักความรับผิดชอบภายในสถานศึกษา

.....

.....

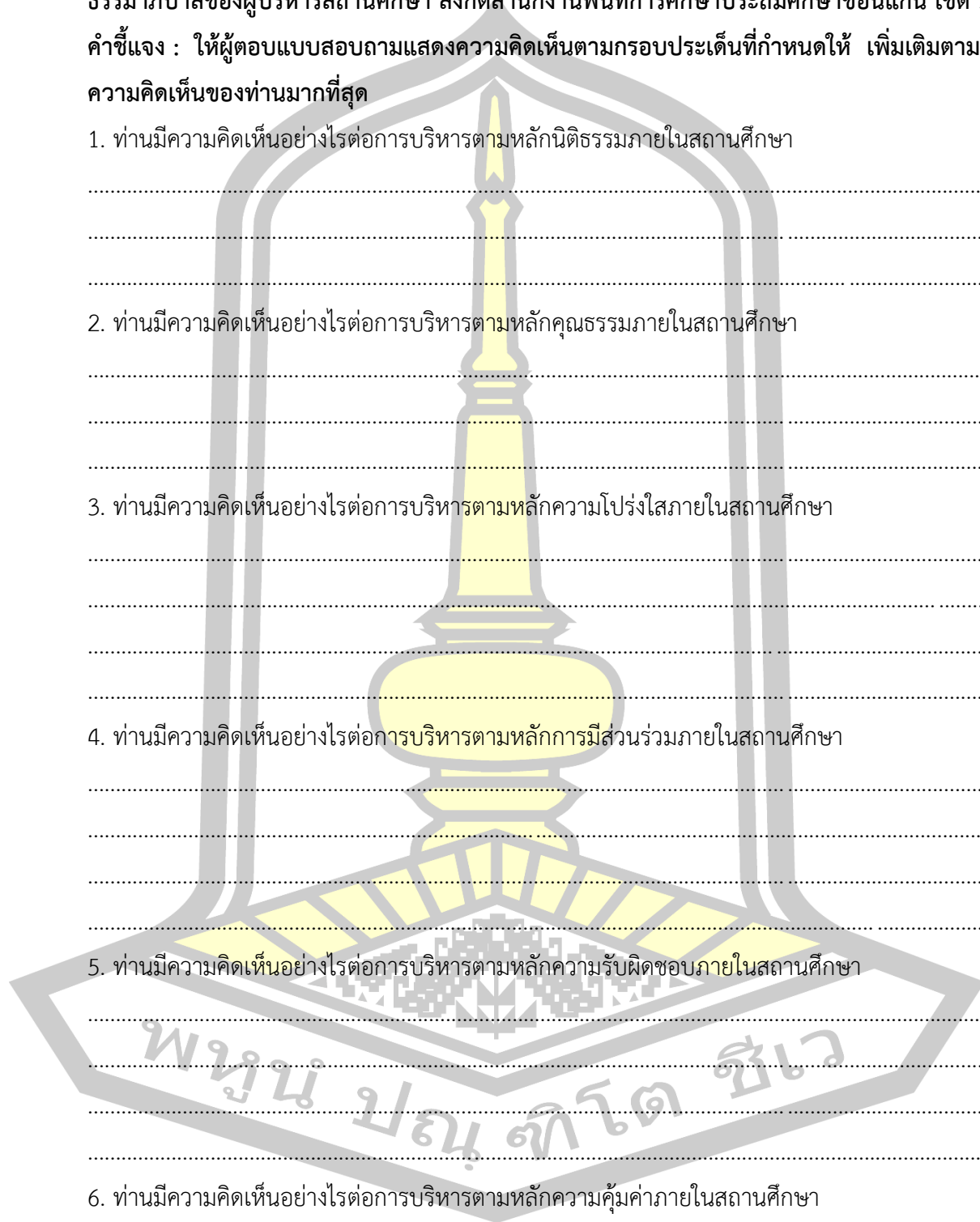
.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารตามหลักความคุ้มค่าภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

แบบเก็บรวบรวมข้อมูล : การสนทนากลุ่ม (Focus group)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบไปด้วย

ผู้วิจัย

บุญหลาย สารผล

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชา การบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ

1.1 ท่านมีแนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

1.2 ท่านมีแนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

1.3 ท่านมีแนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

1.4 ท่านมีแนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

1.5 ท่านมีแนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

1.6 ท่านมีแนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการอย่างไร

.....

.....

2. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานบุคคล

2.1 ท่านมีแนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างไร

.....

.....

2.2 ท่านมีแนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างไร

.....

.....

2.3 ท่านมีแนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างไร

.....

.....

2.4 ท่านมีแนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างไร

.....

.....

2.5 ท่านมีแนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างไร

.....

.....

2.6 ท่านมีแนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานบุคคลอย่างไร

.....

.....

3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

3.1 ท่านมีแนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปอย่างไร

.....

.....

3.2 ท่านมีแนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปอย่างไร

.....

.....

3.3 ท่านมีแนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปอย่างไร

.....

.....

3.4 ท่านมีแนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปอย่างไร

3.5 ท่านมีแนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไปอย่างไร

3.6 ท่านมีแนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไปอย่างไร

---

4. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ

4.1 ท่านมีแนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณอย่างไร

4.2 ท่านมีแนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณอย่างไร

4.3 ท่านมีแนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณอย่างไร

4.4 ท่านมีแนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณอย่างไร

4.5 ท่านมีแนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณอย่างไร

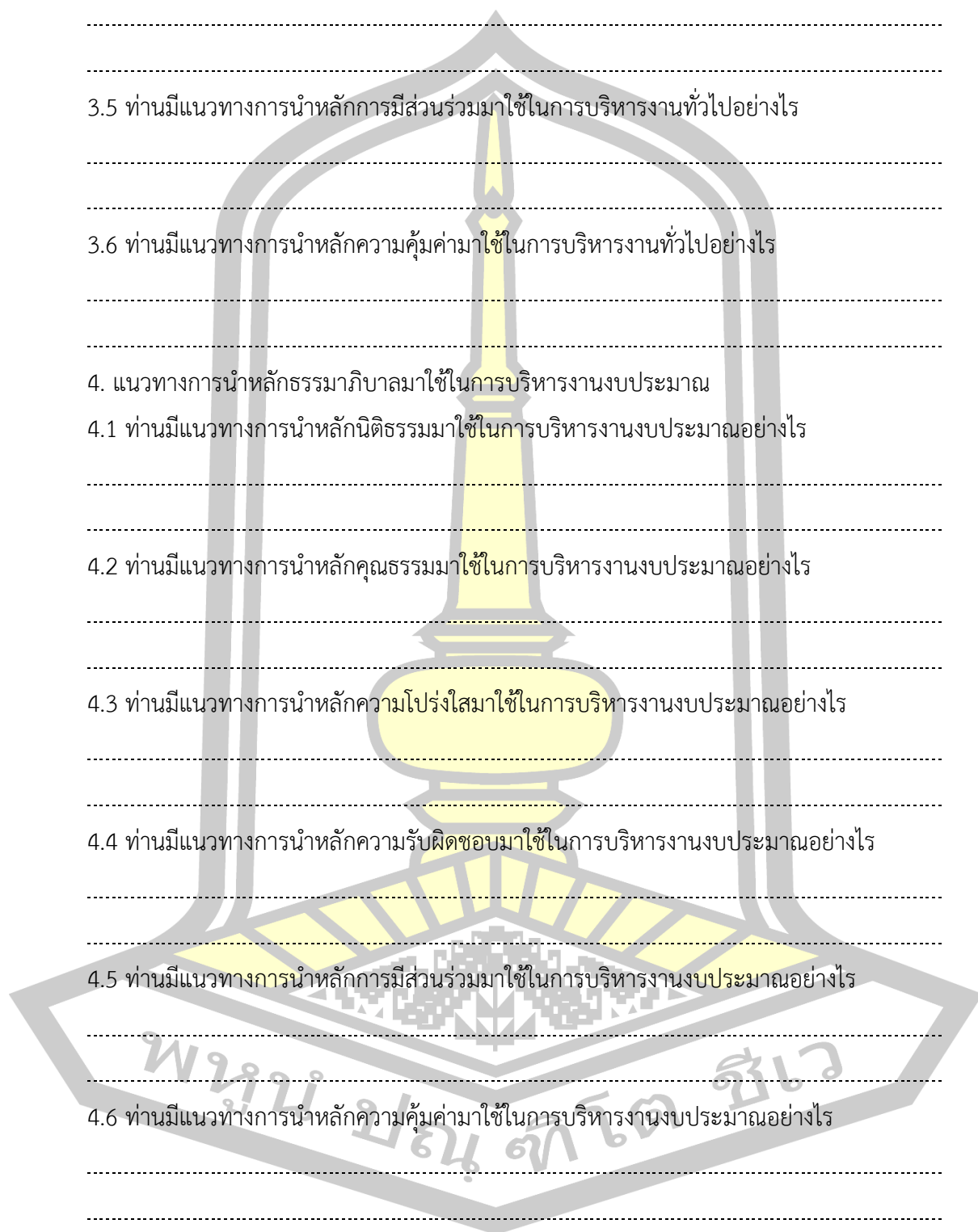

4.6 ท่านมีแนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานงบประมาณอย่างไร

---

5. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานที่มีลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด

5.1 ท่านมีแนวบริหารงานวิชาการตามหลักหลักความคุ้มค่า มาใช้เพื่อให้สถานศึกษามีการศึกษาวิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างไร

.....

5.2 ท่านมีแนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักนิติธรรมมาใช้เพื่อให้สถานศึกษามีการจัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อบริหารงบประมาณเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด อย่างไร

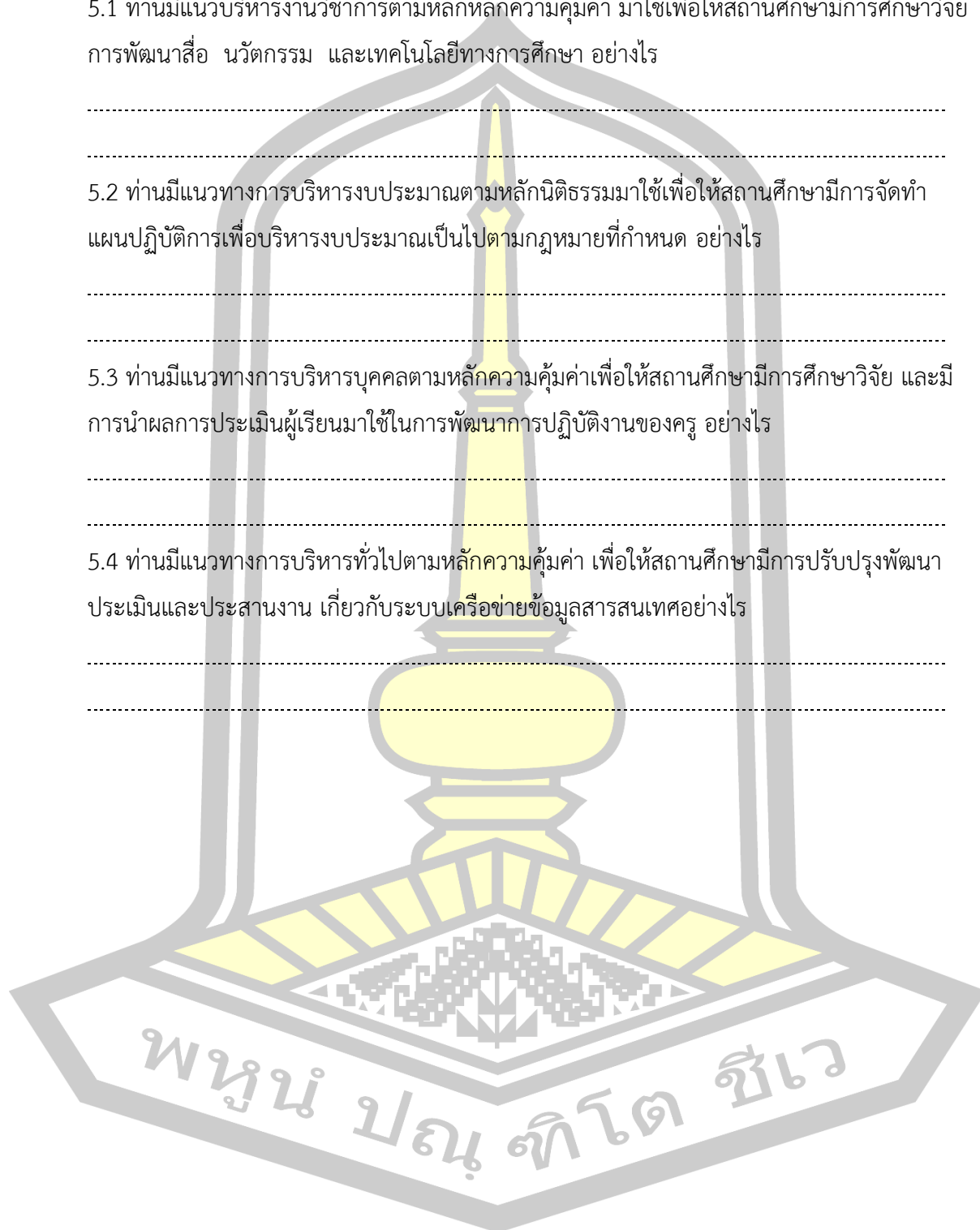
.....

5.3 ท่านมีแนวทางการบริหารบุคคลตามหลักความคุ้มค่าเพื่อให้สถานศึกษามีการศึกษาวิจัย และมี การนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู อย่างไร

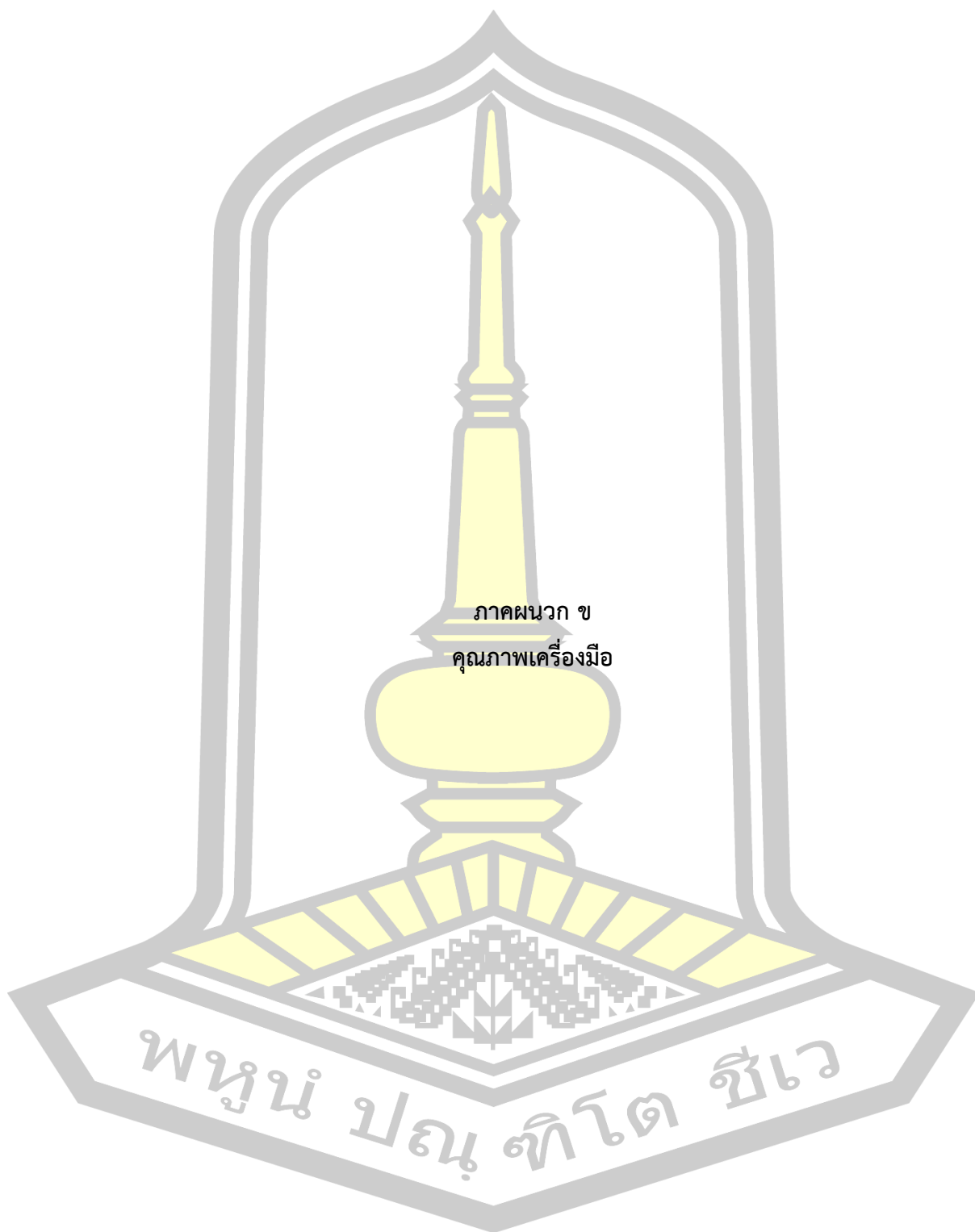
.....

5.4 ท่านมีแนวทางการบริหารทั่วไปตามหลักความคุ้มค่า เพื่อให้สถานศึกษามีการปรับปรุงพัฒนา ประเมินและประสานงาน เกี่ยวกับระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศอย่างไร

.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

พหุ ประทีป ชัยเว

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
ข้อที่	r_{xy}	α	ข้อที่	r_{xy}	α
1	0.352	0.913	1	0.468	0.922
2	0.284	0.914	2	0.251	0.923
3	0.537	0.912	3	0.410	0.922
4	0.226	0.914	4	0.265	0.923
5	0.318	0.914	5	0.582	0.921
6	0.506	0.912	6	0.241	0.923
7	0.334	0.914	7	0.282	0.923
8	0.340	0.914	8	0.245	0.923
9	0.355	0.913	9	0.405	0.922
10	0.326	0.914	10	0.251	0.923
11	0.249	0.914	11	0.345	0.923
12	0.357	0.913	12	0.265	0.923
13	0.247	0.914	13	0.490	0.922
14	0.426	0.913	14	0.371	0.922
15	0.401	0.913	15	0.410	0.922
16	0.357	0.913	16	0.270	0.923
17	0.290	0.914	17	0.292	0.923
18	0.357	0.913	18	0.431	0.922
19	0.357	0.913	19	0.375	0.922
20	0.357	0.913	20	0.232	0.923
21	0.401	0.913	21	0.490	0.922
22	0.506	0.912	22	0.371	0.922
23	0.244	0.914	23	0.268	0.923
24	0.306	0.914	24	0.431	0.922

ตาราง 10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
ข้อที่	r_{xy}	α	ข้อที่	r_{xy}	α
25	0.427	0.913	25	0.516	0.921
26	0.426	0.913	26	0.319	0.923
27	0.473	0.912	27	0.566	0.921
28	0.355	0.913	28	0.247	0.923
29	0.326	0.914	29	0.292	0.923
30	0.247	0.914	30	0.410	0.922
31	0.247	0.914	31	0.505	0.922
32	0.506	0.912	32	0.294	0.923
33	0.336	0.914	33	0.242	0.923
34	0.249	0.914	34	0.398	0.922
35	0.272	0.914	35	0.414	0.922
36	0.326	0.914	36	0.582	0.921
37	0.290	0.914	37	0.319	0.923
38	0.355	0.913	38	0.516	0.921
39	0.426	0.913	39	0.268	0.923
40	0.340	0.914	40	0.278	0.923
41	0.334	0.914	41	0.337	0.923
42	0.506	0.912	42	0.582	0.921
43	0.249	0.914	43	0.398	0.922
44	0.318	0.914	44	0.317	0.923
45	0.215	0.914	45	0.566	0.921
46	0.300	0.914	46	0.251	0.923
47	0.417	0.913	47	0.242	0.923
48	0.340	0.914	48	0.351	0.923
49	0.390	0.913	49	0.516	0.921

ตาราง 10 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
ข้อที่	r_{xy}	α	ข้อที่	r_{xy}	α
50	0.226	0.914	50	0.431	0.922
51	0.537	0.912	51	0.398	0.922
52	0.506	0.912	52	0.292	0.923
53	0.506	0.912	53	0.278	0.923
54	0.313	0.914	54	0.516	0.921
55	0.284	0.914	55	0.242	0.923
56	0.226	0.914	56	0.490	0.922
57	0.373	0.913	57	0.351	0.923
58	0.485	0.912	58	0.333	0.923
59	0.352	0.913	59	0.328	0.923
60	0.446	0.913	60	0.414	0.922
61	0.284	0.914	61	0.516	0.921
62	0.499	0.912	62	0.468	0.922
63	0.506	0.912	63	0.410	0.922
64	0.309	0.914	64	0.345	0.923
65	0.235	0.914	65	0.371	0.922
66	0.284	0.914	66	0.490	0.922
67	0.347	0.913	67	0.265	0.923
68	0.219	0.915	68	0.251	0.923
รวม	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.22-0.54	ค่าความเชื่อมั่น (α) คือ 0.92	รวม	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.23-0.58	ค่าความเชื่อมั่น (α) คือ 0.92

ตาราง 11 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
1. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูปฏิบัติการสอนโดยยึดระเบียบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คุรุสภากำหนด และมาตรฐานการปฏิบัติตนตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ	4	4	5	3	3	3	3	5	3.8	0.9	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศในการดำเนินงาน	5	3	4	5	3	5	5	3	4.1	1	มาก
1.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้นำหน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ห้องเรียน	5	5	4	4	5	5	5	5	4.8	0.5	มากที่สุด
2) สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	4	5	5	4	3	5	3	4	4.1	0.8	มาก
3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานมาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม และขจัดความลำเอียง เปิดโอกาสให้ครูอย่างทั่วถึง กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน	4	3	5	3	5	4	3	3	3.8	0.9	มาก
1.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนด้วยความโปร่งใส สร้างความตระหนักให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ สถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและส่งเสริมให้มีการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารทางราชการในเรื่องการขอรายงานการวัดผลของผู้เรียน	4	4	4	5	4	5	5	4	4.4	0.5	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
2) สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน	3	3	3	3	5	5	4	5	3.9	1	มาก
3) สถานศึกษาวางแผน และพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัย	5	3	4	3	4	4	5	5	4.1	0.8	มาก
1.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานด้วยความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการเรียนการสอนกิจกรรมสอนซ่อมเสริม	4	3	5	4	3	4	4	4	3.9	0.6	มาก
2) มีการวัดผลประเมินผลด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม การเอาใจใส่ต่อนักเรียน	3	5	4	5	3	5	4	3	4	0.9	มาก
3) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	3	5	3	4	5	4.4	0.9	มาก
4) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4	5	3	3	3	4	5	4	3.9	0.8	มาก
5) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมฝึกนักเรียนให้รับผิดชอบตนเอง	5	4	3	3	3	3	5	3	3.6	0.9	มาก
6) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ การกำกับ ติดตาม การนิเทศปฏิบัติงานของบุคลากร	4	3	3	3	5	4	4	3	3.6	0.7	มาก
1.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1) ผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดทั้งชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในโครงการและ กิจกรรมของสถานศึกษาที่จัดขึ้นตลอดปีการศึกษา	4	3	4	4	4	3	4	4	3.8	0.5	มาก
2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่ การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกการวางแผนการดำเนินการตาม แผน ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ	5	4	3	3	4	4	4	3	3.8	0.7	มาก
3) เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	3	3	3	5	4	4	3	4	3.6	0.7	มาก
4) ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการใช้แหล่ง เรียนรู้เชิงวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน	4	3	4	5	3	4	5	4	4	0.8	มาก
5) จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อพัฒนานักเรียน	4	5	3	5	4	4	5	5	4.4	0.7	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
1.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานวิชาการ											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	3	5	3	3	3	5	5	3	3.8	1	มาก
2) ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเฉพาะการใช้ห้องสมุดห้องปฏิบัติการทางภาษาและห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เพื่อความคุ้มค่าของงบประมาณ	3	3	5	4	4	5	5	3	4	0.9	มาก
3) สถานศึกษาควรจัดให้บุคลากรได้เข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	4	5	4	3	3	3	5	5	4	0.9	มาก
4) บุคลากรการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน	5	4	4	5	3	3	5	3	4	0.9	มาก
5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ของชุมชนมาสนับสนุนในการจัดการศึกษา	4	4	4	5	3	3	3	4	3.8	0.7	มาก
2. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
2.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรประพฤติปฏิบัติตนตามวินัยของข้าราชการรู้จักพัฒนาตนเองตามมาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดแนวปฏิบัติไว้	4	4	3	5	3	3	3	3	3.5	0.8	ปาน กลาง
2) สถานศึกษาควรจัดทำฐานข้อมูลความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	5	5	5	4	5	4	5	4	4.6	0.5	มาก ที่สุด
3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการประพฤติปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	3	5	5	4	5	5	5	5	4.6	0.7	มาก ที่สุด
4) สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น	5	4	3	4	4	5	5	5	4.4	0.7	มาก
2.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีวินัยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย	5	5	5	5	3	4	5	4	4.5	0.8	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีเกณฑ์ หรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนรวมทั้งมีการแจ้งเกณฑ์การประเมิน ระยะเวลา ระดับคะแนนให้ผู้รับการประเมินทราบ	5	5	3	4	3	5	3	5	4.1	1	มาก
3) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม	3	3	3	3	3	4	5	4	3.5	0.8	ปานกลาง
4) สถานศึกษาควรมีคณาจารย์ / เชิดชู บุคลากรที่มีคุณธรรม	5	5	3	4	3	4	4	3	3.9	0.8	มาก
2.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
1) ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนด้วยความโปร่งใสและเป็นระบบเปิดจัดทำคะแนนผลการปฏิบัติงานไว้ตรวจสอบการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ครูได้รับทราบร่วมกัน จัดสรรทุนการศึกษาหรือบปัจจัยพื้นฐานให้กับนักเรียนอย่างโปร่งใส ครูและบุคลากรในโรงเรียนรับทราบงบประมาณร่วมกัน	3	5	4	5	4	3	3	3	3.8	0.9	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา	5	5	3	3	4	3	4	4	3.9	0.8	มาก
3) สถานศึกษาควรมีวิธีการประเมินผล และมีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้	3	5	3	3	5	4	3	5	3.9	1	มาก
4) สถานศึกษาควรมีการแจ้งผลการพิจารณาการเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรทางการศึกษา	3	3	3	5	4	4	4	4	3.8	0.7	มาก
2.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
1) ผู้บริหารกระจายงานในความรับผิดชอบให้กับบุคลากร	5	5	5	3	3	3	4	5	4.1	1	มาก
2) มอบงานสอดคล้องกับความรู้ความสามารถความถนัดและประสบการณ์	4	4	5	5	3	4	3	5	4.1	0.8	มาก
3) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	5	3	4	3	3	4	3	4	3.6	0.7	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
4) สถานศึกษาคณาจารย์จัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากร	4	5	4	5	5	4	5	3	4.4	0.7	มาก
5) สถานศึกษาคณาจารย์เทศผลการปฏิบัติงานของบุคลากร กำหนดและปรับกระบวนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	5	5	5	5	4	3	3	3	4.1	1	มาก
2.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
1) มีบริหารงานแบบประชาธิปไตยโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนให้ข้อเสนอแนะเริ่มตั้งแต่คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองสถานักเรียนให้ครู	5	5	4	3	5	3	3	4	4	0.9	มาก
2) บุคลากรร่วมประเมินผลงานซึ่งกันและกันสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย	5	3	3	5	5	3	5	4	4.1	1	มาก
2.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานบุคคล											
1) ผู้บริหารกระจายงานให้บุคลากรร่วมกันรับผิดชอบและช่วยกันประหยัดพลังงานเช่น ประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้าประหยัดวัสดุ	5	3	5	4	3	3	3	4	3.8	0.9	มาก
2) กำหนดภาระงานให้รับผิดชอบตามความ ถนัดและเหมาะสม	4	4	4	4	3	3	4	4	3.8	0.5	มาก
3) ประชุมเชิงปฏิบัติการทำการ SWOT เพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อน ภายใน ภายนอก	5	5	5	4	3	3	5	3	4.1	1	มาก
4) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูให้ได้เรียนรู้และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียน	3	4	5	3	4	5	4	5	4.1	0.8	มาก
5) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูไปศึกษาดูงานในด้านเทคโนโลยี	5	3	5	5	3	5	4	5	4.4	0.9	มาก
6) ประชุมจัดทำโครงสร้างการบริหารงานและขอข้ายความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบันและจำนวนบุคลากรในสถานศึกษา	4	5	3	4	4	5	5	4	4.3	0.7	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
3. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
3.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณและระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา ระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน	3	4	5	5	3	3	4	3	3.8	0.9	มาก
2) สถานศึกษาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ	4	4	3	4	4	4	4	3	3.8	0.5	มาก
3) สถานศึกษาควรเพิ่มช่องทางในการนำเสนอกฎระเบียบที่มีความหลากหลาย	3	4	5	3	3	4	5	4	3.9	0.8	มาก
4) จัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้ เข้าใจ บทบาท หน้าที่แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ	3	3	4	5	3	5	4	5	4	0.9	มาก
3.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
1) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยึดมั่นใน 3 ดีคือประชาธิปไตย คุณธรรมจริยธรรมและการห่างไกลยาเสพติด	3	5	3	4	3	5	4	4	3.9	0.8	มาก
2) สถานศึกษาควรจัดประชุมบุคลากรเพื่อกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา	4	3	3	5	4	4	4	4	3.9	0.6	มาก
3) ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องดีงาม	5	3	4	4	5	4	3	5	4.1	0.8	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
3.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
1) โปร่งใส ผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำกิจการงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ ด้วยเจตนา ความคิดอ่าน ที่บริสุทธิ์ โปร่งใส ใช้ระบบสารสนเทศสามารถตรวจสอบได้ ตลอดเวลา โดยใช้หลักการ PDCA ในระบบงาน	5	5	3	4	4	3	5	3	4	0.9	มาก
2) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรับนักเรียนเข้าเรียนด้วยความโปร่งใสและแจ้งงบประมาณแก่ผู้ปกครองทราบก่อนดำเนินการ	3	3	5	3	4	4	3	4	3.6	0.7	มาก
3) ดำเนินการต่างๆอย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ และเข้าใจนโยบาย ทิศทาง เป้าหมายของการดำเนินงาน	4	3	4	5	4	3	3	5	3.9	0.8	มาก
3.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนรับผิดชอบ ร่วมกันหรือเป็นหุ้นส่วนของปัญหาและร่วมกันแก้ไข	4	5	5	4	4	4	4	3	4.1	0.6	มาก
2) จัดให้ครูและบุคลากรรับผิดชอบอยู่เวรยามสถานที่ราชการ	4	3	4	3	5	4	5	5	4.1	0.8	มาก
3) ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารงาน	3	3	4	3	4	4	5	4	3.8	0.7	มาก
4) กระจายอำนาจการบริหารงานสู่บุคลากรระดับต่างๆ	4	5	3	4	3	4	3	3	3.6	0.7	มาก
3.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนรับรู้และตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกันมีการทำงานเป็นทีม	5	5	4	5	4	3	3	5	4.3	0.9	มาก
2) สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างชุมชน และสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน	5	5	4	5	3	3	5	3	4.1	1	มาก
3) ประชุมชี้แจง เพื่อให้บุคลากรทราบถึงขอบข่ายงาน หน้าที่ และความรับผิดชอบ	4	4	3	4	4	5	4	3	3.9	0.6	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
3.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานทั่วไป											
1) ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานธุรการอย่างสม่ำเสมอช่วยกันรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่และความปลอดภัยในทรัพย์สินราชการ	5	5	5	4	4	5	4	3	4.4	0.7	มาก
2) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเรื่องเทคโนโลยีในสถานศึกษา	3	3	5	4	5	3	4	4	3.9	0.8	มาก
3) สถานศึกษาควรตรวจสอบอาคาร สถานที่ เพื่อรองรับการใช้งาน	4	5	4	3	4	4	5	5	4.3	0.7	มาก
4) ทบทวนผลการปฏิบัติงานในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อนำมาปรับปรุงในแผนการปฏิบัติการประจำปีการศึกษาใหม่	4	3	4	4	5	5	3	5	4.1	0.8	มาก
4. แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
4.1 แนวทางการนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
1) ผู้บริหารกำกับติดตามการจัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการด้านพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการและใช้จ่ายงบประมาณตามวัตถุประสงค์ กำหนดผู้รับผิดชอบการเงิน บัญชีและพัสดุแต่ละหมวดอย่างชัดเจนบริหารงบประมาณตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้และจัดระบบการตรวจสอบถ่วงดุลการบริหารงบประมาณ	5	5	3	4	3	3	3	4	3.8	0.9	มาก
2) ผู้บริหารศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในกฎระเบียบให้เป็นปัจจุบัน	4	3	4	4	5	4	3	3	3.8	0.7	มาก
3) จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ ข้อบังคับต่างๆ ให้ชัดเจน											
4.2 แนวทางการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
1) ผู้บริหารกำกับติดตามครูและบุคลากรใช้จ่ายงบประมาณด้วยความสุจริต	5	5	3	3	5	3	5	4	4.1	1	มาก

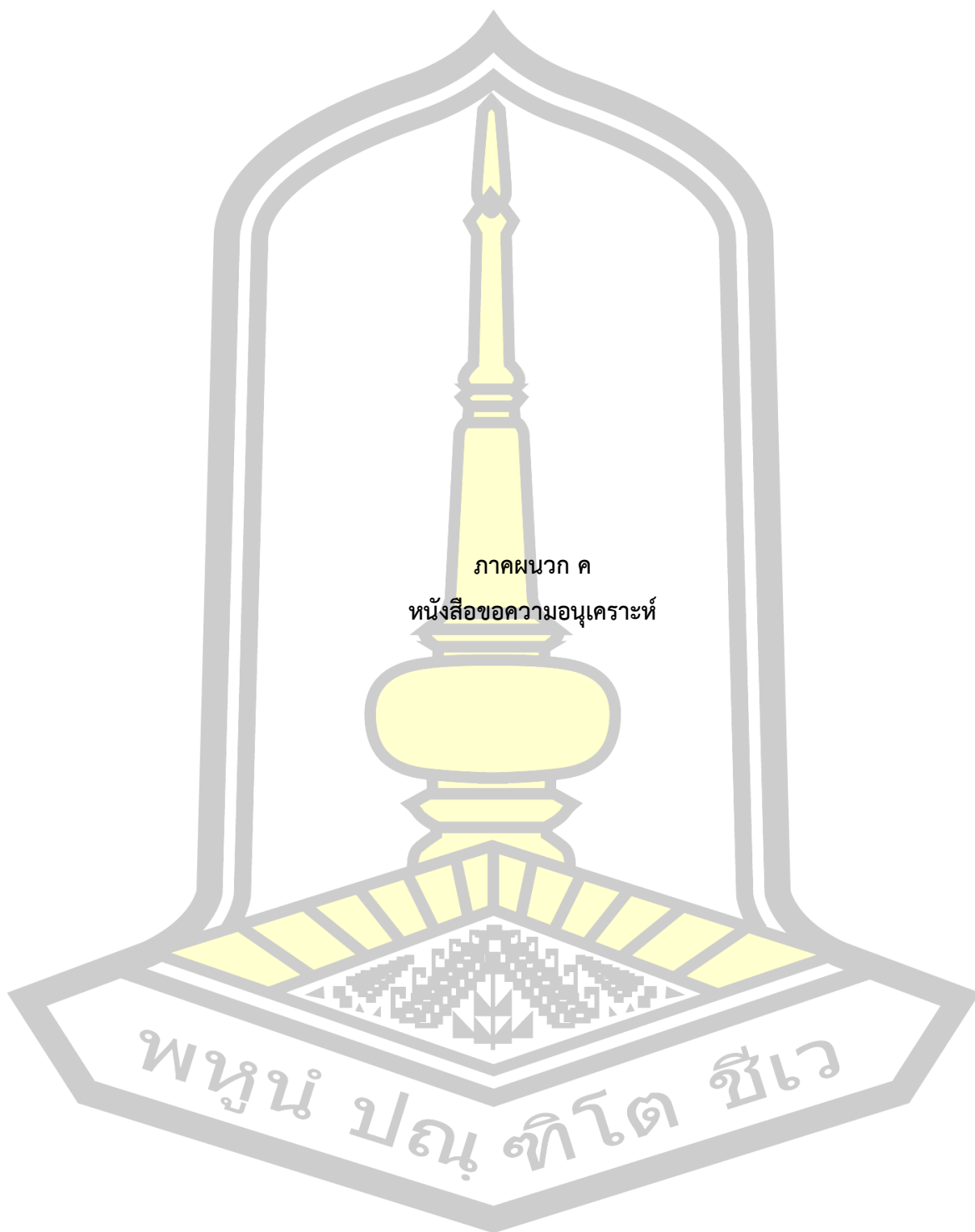
ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
2) ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงบประมาณจัดสรรงบปัจจัยพื้นฐานแก่นักเรียนอย่างเป็นธรรม	3	4	3	3	5	3	5	3	3.6	0.9	มาก
3) จัดหาเงินทุนการศึกษาแก่นักเรียนเรียนดีประพฤติดีเพื่อให้โอกาสทางการศึกษา	5	4	5	4	3	3	5	5	4.3	0.9	มาก
4) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็น	5	5	3	5	3	4	4	3	4	0.9	มาก
4.3 แนวทางการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
1) ผู้บริหารจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายใน มอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุ ก่อนดำเนินงานตามโครงการขออนุมัติงบประมาณต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ มีแผนการใช้จ่ายเงินตามแผนงานอย่างชัดเจนและให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับรู้และอนุมัติงบประมาณ และเปิดเผยงบประมาณให้ที่ประชุมผู้ปกครองทราบ	4	4	3	4	3	4	4	3	3.6	0.5	มาก
2) สถานศึกษาควรประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยมีการแจ้งยอดเงินและการเฉลี่ยไปยังแต่ละฝ่าย	5	4	5	5	5	4	3	5	4.5	0.8	มาก
3) สถานศึกษาควรกำหนดภารกิจให้มีความเหมาะสมกับงบประมาณและใช้ให้เกิดประโยชน์	3	5	3	5	4	4	5	4	4.1	0.8	มาก
4) สถานศึกษาควรสำรวจความต้องการงบประมาณของแต่ละฝ่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ	4	4	5	5	5	5	4	4	4.5	0.5	มาก
5) สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางในการตรวจสอบ/รายงาน ผลการดำเนินงานการใช้งบประมาณ	3	3	3	4	4	5	4	3	3.6	0.7	มาก
6) สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการจากทุกภาคส่วน ในการบริหารงบประมาณ	4	4	4	3	5	5	5	3	4.1	0.8	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง	ผู้ทรงคุณวุฒิ								$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	1	2	3	4	5	6	7	8			
4.4 แนวทางการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
1) ผู้บริหารจัดการให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบถ่วงดุล	5	3	4	5	5	5	4	3	4.3	0.9	มาก
2) ส่งเสริมความรับผิดชอบการปฏิบัติงานการเงินในสถานศึกษา	5	4	5	5	5	4	5	4	4.6	0.5	มากที่สุด
3) ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับผลจากการบริหารงานตามหน้าที่ และนโยบาย	3	4	3	4	4	4	3	4	3.6	0.5	มาก
4.5 แนวทางการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
1) ผู้บริหารจัดการให้มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในมอบหมายให้มีผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินการบัญชีและการพัสดุเป็นคณะทำงานร่วมกัน	5	3	5	5	5	3	3	3	4	1.1	มาก
2) จัดทำบัญชีการเงินการรับจ่ายการจำหน่ายพัสดุ มีทีมงานรับผิดชอบ	4	3	5	4	5	4	3	4	4	0.8	มาก
3) ระดมทรัพยากรจากชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาเสนอความเห็นการใช้เงิน	4	5	4	3	4	4	4	4	4	0.5	มาก
4) ให้ครูและบุคลากรเสนอแนะการใช้เงินเพื่อการศึกษา	5	5	4	3	3	5	3	4	4	0.9	มาก
4.6 แนวทางการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้ในการบริหารงานงบประมาณ											
1) ผู้บริหารจัดการให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ามีความคุ้มค่าคุ้มทุนหรือไม่และรายการใดมีการประหยัดงบประมาณหรือใช้งบประมาณน้อยแต่ได้ผลเกินความคาดหมาย	4	4	4	4	4	4	3	5	4	0.5	มาก
2) สถานศึกษาควรตรวจสอบวัสดุ ครุภัณฑ์คงเหลือตามปี งบประมาณ	3	4	4	5	5	5	4	4	4.3	0.7	มาก
3) จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการเพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งาน	4	5	4	5	4	4	3	3	4	0.8	มาก
4) ใช้งบประมาณให้ตรงกับวัตถุประสงค์และให้เกิดประโยชน์สูงสุด	5	4	3	3	4	4	5	4	4	0.8	มาก

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุมนุ ปณ ทิโต ชีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
ที่ อว 0605.5(2)/ว2986 วันที่ 12 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ว2986

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายณัฐณรงค์ พิริยการ

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อธิชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว2986

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายทรงวุฒิ ทาระสา

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว2986

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายสมชาย โพธิ์ศรี

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว2986

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

12 ตุลาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายไตรนาถ โพธิ์รุกข์

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/152

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 มกราคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

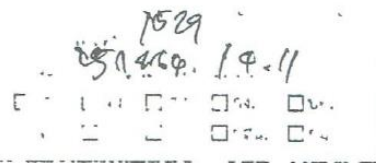
เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางบุญหลาย สารผล ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว419

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่านได้อนุญาตให้ นางบุญหลาย สารผล เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ที่ อว 0605.5(2)/ว317

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

2 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางบุญหลาย สารผล เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โดมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหาร และพัฒนาศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันที่อาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน พระมหาพิสิฐ วิสิฎฐูปถโม

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันอาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกุฉินธร

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันอาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยขอนแก่น

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันที่อาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกุดคูกุศวิทยา

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันที่อาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายศิระคิน คำหนองไผ่

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันที่อาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวจามรี ศิริจันทร์

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหาร และพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้ง นี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และ มีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันที่อาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ที่ อว 0605.5(2)/ว898

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางสาวปวีร์ เพ็ญชมร

ด้วย นางบุญหลาย สารผล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : “การพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม Focus group ในวันที่อาทิตย์ที่ 28 มีนาคม 2564 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

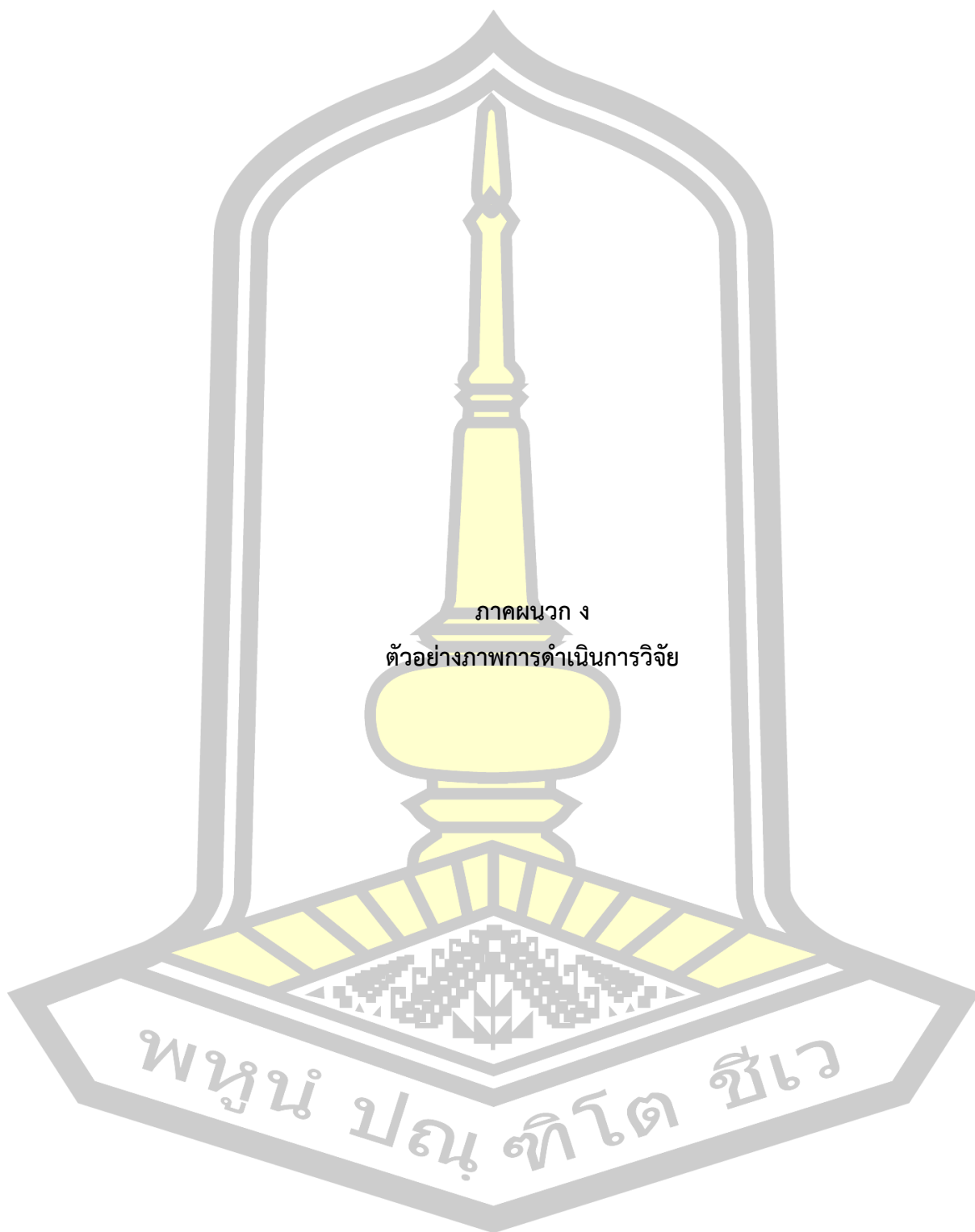
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0868594183

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างภาพการดำเนินการวิจัย

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางบุญหลาย สารผล
วันเกิด	วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 7 บ้านห้วยชัน ตำบลบ้านเรือ อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสวนกล้วยห้วยชันวิทยาคาร ตำบลบ้านเรือ อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2547 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสวนกล้วยห้วยชันวิทยาคาร จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2550 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนภูเวียงวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2555 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทีโตะ ชีเว